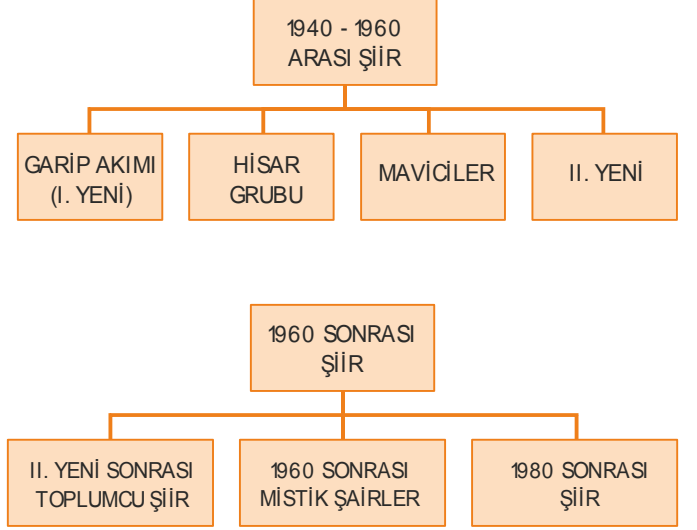

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının Genel Özellikleri

- Cumhuriyetin ilanı, edebiyatta da yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Milli edebiyat akımının benimsediği konuşma diliyle yazma ve Anadolu gerçeklerini ve toplum sorunlarını ele alma düşüncesi daha geniş ve başarılı şekilde uygulanır.
- Cumhuriyet dönemi yazarlarının eserlerinde açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. “Öz Türkçecilik” adıyla yapılan çalışmalar edebiyat çevrelerince benimsenmiştir.
- Sanatçıların çoğu, Anadolu coğrafyasını insanıyla bir bütün olarak ele almış; Anadolu’nun doğal güzelliklerini, folklorunu ve sosyal hayatını edebî eserlere yansıtmışlardır.
- Türk tarihi ve Atatürk ile ilgili konular ağırlık kazanmıştır.
- Bu dönemin eserlerinde halk, millet, memleket ve çağdaş uygarlık kavramlarıyla ilgili çeşitli düşünceler oldukça geniş yer tutar.
- Bu dönem edebiyatımızdaki bir başka değişiklik de edebiyatımızın biçim, içerik, dil ve üslup bakımından çağdaş edebiyat düzeyini yakalamış olmasıdır.
- İçerik ve tema yönünden metinler zenginleşmiş, hemen hemen her konu edebiyatımıza girmiştir.
- Roman ve öykülerin çoğu dünya dillerine çevrilmiş, edebiyatımız ülke sınırları dışında da tanınmıştır. Ayrıca sanatçılarımız Batı ve dünya edebiyatlarını, kültür ve düşünce sistemlerini çok daha iyi tanıma fırsatı bulmuştur.

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler (Şiir)

- Bu dönemde şairlerin genellikle hece ölçüsünü kullandığı görülür.
- Anadolu insanı ve coğrafyası, milli duygular, mistik düşünceler bu dönemde oldukça sık işlenen konulardır.
- Şairlerin büyük bir çoğunluğu sade bir dil kullanmayı tercih etmişlerdir.
- Şairlerin büyük kısmı “edebiyatsız edebiyat yapma” anlayışıyla sanat kaygısından uzak durmuştur.

A) 1923-1940 ARASI ŞİİR

1) ÖZ ŞİİR (SAF ŞİİR)

- “Sembolist şairler”in görüş ve şiirlerinden etkilenmişlerdir.
- Batı’da Valery ve Mallarme tarafından geliştirilmiştir.
- Türk edebiyatında Yahya Kemal ve Ahmet Haşim öncü ve kurucu sayılır.
- İlk örneklerine Recaizade ve A. Hamit Tarhan’da rastlanır.
- Ahmet Haşim’in “Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar” makalesi öz şiirin bildirisi olarak kabul edilir.
- İmge ve çağrışıma dayalı bir dil kullanılmıştır. Anlaşılacak için değil, duyulmak, hissedilmek için şiir yazmışlardır.
- Estetik tavır öne çıkarılmış, didaktik tutumdan uzak durulmuştur. Biçim kaygısı güdülmüş, ahenge önem verilmiş.
- Şairler sanatlarını saf şiir dışındaki etki ve akımlara kapalı tutmuşlardır. Şiirin sadece şiir olmasını istemişlerdir.
- Divan şiirinin biçimci yapısından etkilenmişler; ölüm, aşk, tabiat gibi konuları işlemişlerdir.
- 1923- 40 arasında heceyle şiir yazmış, sonra serbest nazma geçmişlerdir.

ÖZ ŞİİR ANLAYIŞIYLA YAZANLAR

- YAŞAR NABİ NAYIR
- AHMET MUHİP DIRANAS
- ZİYA OSMAN SABA
- CAHİT SITKI TARANCI
- AHMET HAMDİ TANPINAR
- NECİP FAZIL KISAKÜREK

YEDİ MEŞALECİLER

- ✦ Beylik edebiyat haline dönüşen “Memleket Edebiyatına” Garipçilerden önceki ilk karşı çıkıştır. Yani bir tepki hareketidir.
- ✦ 1928’de “Yedi Meşale” adlı bir kitap çıkarılır ve “Meşale” dergisi etrafında toplanıp eserlerini burada verirler.
- ✦ “Sanat sanat için” anlayışını savunurlar.
- ✦ Sanata “canlılık-samimiyet ve daima yenilik” kazandırmak isterler; “Ayşe-Fatma terennümünden bıktık” derler ama Beş Hececileri taklitten ileriye gidemezler.
- ✦ Ziya Osman Saba dışındaki isimlerin hepsi sanat dünyasından uzaklaşmıştır.

Bu Şairlerimiz Şunlardır:

- Cevdet Kudret Solok
- Vasfi Mahir Kocatürk
- Ziya Osman Saba
- Yaşar Nabi Nayır
- Sabri Esat Siyavuşgil
- Kenan Hulusi Koray
- Muammer Lütfi

AHMET MUHİP DIRANAS (1909–1980)

- ✦ Değişik hece kalıplarını kullanarak kendine özgü bir şiir dili kurmaya çalışmıştır.
- ✦ Fransız şairlerinden Baudelaire (Bodler)’in etkisinde kalmıştır.
- ✦ Şiirlerinde aşk, tabiat sevgisi, barış özlemi, çağdaş hayatın sebep olduğu boşluk duygusu ve yalnızlık gibi temaları, kuvvetli bir tabiat sevgisi ve aşk duygusunu işlemiştir.
- ✦ En meşhur şiiri olan “FAHRİYE ABLA” nın ulaştığı popülerlik Garipçilerin şiirleriyle neredeyse aynıdır.
- ✦ Şiirleri son olarak Kültür Bakanlığı Yayınları’ndan “Şiirler” adıyla yayımlanmıştır.

ŞİİRLERİ: Ağrı, Dağın Ardında Güneş Battı, Elif, Osman Binbaşı, Dağdan Aşağı, **Serenad**, Dağlara, **Olvido**...

TİYATROLARI:

1) GÖLGELER: Yaşlı bir adamın kuruntular içinde hayatı, kendine ve çevresine zehrettiği bir yalnızlık dramıdır. Aile fertlerinin hiçbirisiyle bağ kuramayan bir baba, kendisini tablodaki hayal bir kadınla oylar.

2) O BÖYLE İSTEMEZDİ: İki yalnız kişi Emir ile Hayriye’nin arasında geçenler anlatılır. Kadın-erkek arasındaki konuşmalara dayalı oyunların başlangıcı sayılır.

FAHRİYE ABLA

Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar,
Kapanırdı daha gün batmadan kapılar.
Bu, afyon ruhu gibi baygın mahalleden,
Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanıyla
Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!
...

CAHİT SITKI TARANCI (1910–1956)

- ✦ İlk şiirlerini 1930’lu yıllarda yayımlamıştır. Şiiri onun kadar ciddiye alıp şiir dışındaki edebi türlerle hiç ilgilenmeyen sanatçı azdır.
- ✦ Baudelaire ve Verlaine gibi Fransız şairlerinden etkilenmiştir.
- ✦ Sanatta insanı öne çıkarıp İnsanoğlu dünyanın en zengin madenidir, der.
- ✦ “Ölüm şairi” olarak bilinir.
- ✦ Şiirlerinde işlediği başlıca temalar, “yaşama sevgisi, ölüm korkusu”, çocukluk günlerinin güzelliği ve aşktır.
- ✦ Memleket sevgisini işlediği şiirleri de vardır: “Mehmetçik”, “Memleket İsterim”, “İstiklal Marşı’nı Dinlerken” ...gibi.
- ✦ Şiirde biçime önem vermiş, Türkçeyi bütün güzellikleriyle eserlerine yansıtmıştır.
- ✦ Şairin hikaye denemeleri de vardır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Ömrümde Sükût
- 2) Otuz Beş Yaş
- 3) Düşten Güzel
- 4) Sonrası

MEKTUP: “Ziyaya Mektuplar”

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir ne sen ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikayet ölümden olsun

GÜN EKİLMESİN PENCEREMDEN

(Yaşama sevincini anlattığı en güzel şiiri)

Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne halden anlayan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Ve gönül Tanrısına der ki:
- Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin penceremden!

AHMET HAMDİ TANPINAR (1901-1962)

- Şiir, öykü, roman, deneme ve edebiyat tarihi alanlarında yapıtlar vermiş, çok yönlü bir yazardır.
- Daha çok simbolist akıma girebilecek, ahenkli ve orijinal hayallerle yüklü şiirler yazmıştır.
- Hikâyelerinde insan ruhunun temeli saydığı "bilinçaltı"na ve rüyalara geniş yer vermiştir.
- Romanlarında bu öğelerle birlikte, tarihsel, toplumsal konuları da ele almıştır.
- Zaman-ruh-aşk kavramlarını zengin imajlarla işlemiştir.
- Gerçek karşısında rüya ve hayale sığınmıştır.
- En meşhur şiiri "BURSA'DA ZAMAN" şiiridir.

HİKÂYELERİ:

- 1) Abdullah Efendi'nin Rüyaları
- 2) Yaz Yağmuru
- 3) Adem ile Hava
- 4) Rüyalar

ROMANLARI:

- 1) Huzur
- 2) Saatleri Ayarlama Enstitüsü
- 3) Sahnenin Dışındakiler
- 4) Mahur Beste
- 5) Aydaki Kadın

DENEMELERİ:

- 1) Beş Şehir
- 2) Yaşadığım Gibi

EDEBİYAT TARİHİ:

"19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi"

MEKTUP:

"Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Mektupları" (Derleyen Zeynep Kerman)

MAKALE:

"Edebiyat Üzerine Makaleler"

BURSA'DA ZAMAN

Bursa'da eski bir cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su.
Orhan zamanından kalma bir duvar...
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar...
Bu hayalde uyur Bursa her gece,
Her şafak onunla uyanır, güler
Gümüş aydınlıkta serviler, güller
Serin hülyasıyla çeşmelerinin.
Başımdayım sanki bir mucizenin,
Su sesi ve kanat şakırtısından
Billur bir avize Bursa'da zaman,
Yeşil Türbesini gezdik dün akşam,
Duyduk Bir musikî gibi zamandan
Çinilere sinmiş Kur'an sesini.
Fetih günlerinin saf neşesini
Aydınlanmış buldum tebessümünle...

NECİP FAZIL KISAKÜREK

(1905 –1983)

- "Sultanu's-Şuara" unvanını alan şairimiz, "Kaldırımlar şairi" "Çile Şairi" olarak da bilinir.
- Şiirlerinde madde-ruh tezadını, insan-evren ilişkisini, insanın iç dünyasını, tutkularını işlemiştir.
- Heceyi kullanmış, Batı şiiriyle geleneği birleştirmeye çalışmıştır. Hece ölçüsünü kendisinden önceki hece şairlerini aşarak geliştirmiştir.
- Felsefeye duyduğu merak, bir çeşit mistik anlayışa dönüşmüştür.
- Ölüm, tabiat, kadın temalarını mistik bir duyarlılıkla işlemiştir.
- 1934'ten sonra şiirleri "tasavvufi bir eğilim" göstermiş ve yer yer "ideolojik bir söylem" e bürünmüştür.
- Sıradan mecazlara yer vermeden kendine özgü bir imge dünyası kurabilmiştir.
- "Sakarya Destanı" – "Kaldırımlar" – "Beklenen"... meşhur şiirlerindedir.
- "Ağaç" ve "Büyük Doğu" dergilerini çıkarmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Örümcek Ağı
- 2) Kaldırımlar
- 3) Ben ve Ötesi
- 4) Sonsuzluk Kervanı
- 5) Çile

TİYATROLARI:

- 1) Tohum
- 2) Bir Adam Yaratmak
- 3) Reis Bey
- 4) Ahşap Konak
- 5) Künye
- 6) Sabır Taşı
- 7) Siyah Pelerinli Adam
- 8) Nam-ı Diğer Parmaksız Salih
- 9) Kanlı Sarık
- 10) Para
- 11) Abdülhamit Han
- 12) Yunus Emre

HİKAYE:

"Ruh Burkuntularından Hikayeler"

ROMAN:

"Aynadaki Yalan"

OTOBİYOGRAFİ:

"Kafa Kağıdı"

ANI:

"Babıali"

BEKLENEN

Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

Geçti istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?

KALDIRIMLAR

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık;
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.
İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;
Biri benim, biri de serseri kaldırımlar.

İçimde damla damla bir korku birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş devler...
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikeyiyor;
Gözüne mil çekilmiş bir âmâ gibi evler.

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır...

YEDİ MEŞALECİLER

ZİYA OSMAN SABA (1910-1957)

- İlk şiirleri Servetifünun dergisinde yayımlanmıştır, dergideki arkadaşlarıyla Yedi Meşale topluluğunu kurmuştur.
- Daha sonra yazı ve şiirleri "Varlık" dergisinde yayımlanmıştır.
- Yedi Meşale topluluğunun şiir anlayışını yaşamının sonuna dek sürdüren tek şairdir.
- Şiirlerinde çocukluk özlemi, anılara düşkünlük, ev, aile sevgisi, yoksul yaşamlara karşı utanç duyma ve acıma, Allah'a kulluk, kadere boyun eğiş, küçük mutluluklarla yetinme, ölümün yakınlığı, öte dünya özlemi gibi bireysel konuları işler.
- Özellikle "ev içi şiirleri" yle Behçet Necatigil'e örnek olmuştur.
- Dili gayet sade ve açıktır.
- Batı nazım biçimleriyle hece ölçüsünü kullanmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI

- Sebil ve Güvercinler
- Geçen Zaman
- Nefes Almak

ÖYKÜLERİ

- Değişen İstanbul
- Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

CEVDET KUDRET (1907-1992)

- Başlangıçta hece ölçüsüyle bireysel duygularını ve karamsar iç dünyasını dile getirmiş, sonra ölçsüz fakat uyaklı şiirler yazmıştır.
- Kendi yaşamını yansıttığı romanları, öyküleri ve oyunları yanında onu daha çok tanıtan yapıtları, inceleme – araştırma eserleridir. Şiiri bırakıp edebiyat eleştirmenliğine geçmiştir.

Şiir Kitabı:

"Birinci Perde"

Oyun:

Tersine Akan Nehir

Rüya İçinde

Kurtlar

Roman:

"Süleyman'ın Dünyası"

"Sınıf Arkadaşları"

Havada Bulut Yok

Karıncayı Tanırsınız

Öykü:

Sokak

Edebiyat İncelemeleri:

Örneklerle Edebiyat Bilgileri

"Türk Edebiyatında Hikaye ve Roman"

Orta Oyunu

YAŞAR NABİ NAYIR (1908-1981)

- "Varlık" dergisinin kurucusu olan Yaşar Nabi Nayır, zamanla bütün edebi türleri denemiştir.
- Şiirleri yazıldıkları dönemin biçim özelliklerini taşır.

Şiir Kitapları:

"Kahramanlar"

"Onar Mısra"

Romanları:

"Bir Kadın Söylüyor"

"Adem ile Hawa"

Oyunları:

İnkılap Çocukları

Köyün Namusu

İncelemeleri:

Atatürkçülük Nedir

Dost Mektupları

VASFİ MAHİR KOCATÜRK (1907-1961)

- Halk şiirinin biçimsel özelliklerinden yararlanarak hece ölçüsüyle ulusal, epik, lirik şiirler yazmıştır.
- Manzum oyunlar da denemiş olan Kocatürk, bir sanatçı olmaktan çok, edebiyat tarihiyle ilgilenmiştir.

Şiir Kitapları:

Tunç Sesleri

Geçmiş Geceler
Bizim Türküler
Ergenekon

Oyunlar:

Yaman
Sanatkar

Araştırma - İnceleme Kitapları: Yeni Türk Edebiyatı

Divan Şiiri Antolojisi
Türk Edebiyatı Tarihi

SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL (1907-1968)

- ✦ Fotoğraf gözlemciliğiyle çevresini gözleyip şiirlerine aktaran Siyavuşgil daha sonraları Yedi Meşalecilerden ayrılarak kendi mesleğinin psikoloji olduğunu söylemiş ve **psikolojiyle uğraşmıştır**.
- ✦ Sonraları ise roman çevirileri yapmaya başlamıştır.
- ✦ **“Odalar ve Sofalar”** adlı bir şiir kitabı vardır.

KENAN HULUSİ KORAY (1906-1943)

- ✦ Toplulukta **“tek hikâye yazarıdır”**
- ✦ Toplam beş hikâye kitabı yayınlayan yazarın **“Osmanoflar”** romanı ve kısa hikâyelerinin birçoğu gazete sayfalarında kaybolup gitmiştir.
- ✦ Gazeteciliğinin de etkisiyle küçük hikâye tarzını benimseyen Kenan Hulusi, **“Cumhuriyet döneminde korku türünde örnekler veren ilk hikâyecidir.”**
- ✦ Bir handaki ürkütücü olayların anlatıldığı **“Kavaklıkoz Hanında Bir Vaka”** en başarılı öyküsüdür.
- ✦ Yedek subaylığını yaparken, tifüs salgınında ölmüştür.

HİKAYELERİ:

- 1) BİR YUDUM SU
- 2) BİR OTELDE YEDİ KİŞİ
- 3) BAHAR HİKAYELERİ
- 4) SON ÖPÜŞ

2) TOPLUMCU ŞİİR VE SERBEST NAZİM

- ✦ Geniş kitlelere seslenme, o kitlenin sözcülüğünü yapma amacı vardır.
- ✦ Anlatımda **“söylev üslubu”** görülür.
- ✦ Nazım Hikmet ve Rıfat Ilgaz'ın şiirleri buna örnektir.
- ✦ Emekçilerin sorunlarını, emek-sermaye çelişkisini ve yaşamsal kaygıları konu alan bu akımda sanatçılar **“emek-sömürü-başkaldırı”** gibi kavramları şiire yerleştirmişlerdir.
- ✦ **“Toplum için sanat”** görüşü vardır.
- ✦ **“Fütürizm akımı”** nın etkisinde kalınmıştır.
- ✦ **“Görsel-işitsel öğeler”** kullanılarak somut ve nesnel bir şiir geliştirilmiştir.
- ✦ **Serbest nazım kullanılmış, ölçü bırakılmış** ama uyak tamamen atılmamıştır.

Temsilciler:

- 1) NAZİM HİKMET
- 2) SABAHATTİN ALİ
- 3) HASAN İZZETTİN DİNAMO
- 4) RIFAT ILGAZ
- 5) ERCÜMENT BEHZAT LAV

NAZİM HİKMET RAN (1901-1963)

- ✦ **Serbest ve toplumcu şiirin öncüsü olmuş**, hem kendi kuşağını hem de 1960 sonrası kuşağı çok etkilemiştir.
- ✦ Ölçülü, uyaklı, geleneksel tarzda ilk şiirlerinden sonra Rusya'dan döndüğünde yayımladığı ilk şiir kitabı **“835 Satır”**la çağdaşlarından çok farklı bir şiir anlayışını benimsediğini göstermiştir.
- ✦ Bu şiirlerinde Rus şair Mayakovski ve fütürizm etkisindedir.
- ✦ **“Putları Yıkıyoruz”** kampanyasıyla kendinden öncekilere hücum eder.
- ✦ Dil ve üslubu kadar işlediği konularıyla da dikkat çekmiştir.
- ✦ Şiir kitaplarının adları bile çok yadırganmıştır.
- ✦ Beş cilt halinde yayımlanan, yaklaşık 20 bin dizeden oluşan **“Memleketimden İnsan Manzaraları”** şiirinin doruk noktası olmuştur.
- ✦ Kurtuluş Savaşı'nı en güzel anlatan eserlerden kabul edilen **“Kurtuluş Savaşı Destanı”** yurdun her bölgesinde bağımsızlık için işgallere direnen insanların mücadelelerini anlatan **“manzum öykü”**südür.

DİĞER ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Kuva-yi Milliye Destanı
- 2) Şeyh Bedrettin Destanı
- 3) 1+1=Bir
- 4) Gece Gelen Telgraf
- 5) Taranta Babu'ya Mektuplar
- 6) Varan 3
- 7) La Fontaine'den Masallar
- 8) Sesini Kaybeden Şehir
- 9) Benerci Kendini Niçin Öldürdü

ROMAN:

- 1) İt Ürür Kervan Yürür
- 2) Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim
- 3) Kan Konuşmaz

OYUN:

- 1) Kafatası
- 2) Bir Ölü Evi Yahut Merhumenin Hanesi
- 3) Unutulan Adam
- 4) İnek
- 5) Enayi
- 6) Demokles'in Kılıcı
- 7) Yusuf ile Menofis

RIFAT ILGAZ (1911–1993)

- ✦ İlk şiirleri Kastamonu'da Nazikter ve Açıksoz gazetelerinde çıkmıştır.
- ✦ Çığır, Oluş, Yücel, Varlık, Hamle dergilerinde bir süre kitaplarına almadığı romantik şiirler yayımlamıştır.
- ✦ İlk eseri "Yarenlik" şiir kitabıdır.
- ✦ Onu hepimiz "Hababam Sınıfı'nın yazarı" olarak bildik.
- ✦ Oldukça üretken olan yazın hayatına şiirden mizah öykülerine, romandan çocuk kitaplarına birçok farklı alanda eser sığdırmıştır.

ROMAN:

- 1) "Hababam Sınıfı" (Başlangıçta Dolmuş dergisinde seri hikayeler olarak yayımlanmıştır.)
- 2) "Karartma Geceleri" (100 Temel Eser içindedir.)
- 3) "Sarı Yazma"
- 4) "Yıldız Karayel" (bol ödüllü, en ünlü romanı)
- 5) Apartıman Çocukları
- 6) Nasrettin Hoca ve Çömezleri...

HİKÂYE: Nerde O Eski Usturalar, Saksığanın Kuyruğu, Şevket Usta'nın Kedisi, Don Kişot İstanbul'da...

ŞİİR: Yarenlik, Sınıf, Yaşadıkça, Devam, Üsküdar'da Sabah Odu...

OYUN: "Hababam Sınıfı", Abbas Yola Giden, Hababam Sınıfı Uyanıyor, Hababam Sınıfı Baskında, Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı, Hababam Sınıfı İcraatın İçinde

SABAHAATTİN ALİ (1907-1948)

- ✦ Edebiyata şiirle başlamış sonradan hikayeciliğe geçmiştir. Asıl ününü hikaye ve roman alanında yapmıştır.
- ✦ Özellikle "toplumsal gerçekçi" öyküleriyle tanınan Sabahattin Ali, değişik tarzlarda şiir örnekleri vermiştir.
- ✦ İlk şiirleri, 1925 yılında Balıkesir'deki Çağlayan dergisinde çıktı. Sonraki yıllarda ise Yedi Meşale, Resimli Ay, Varlık gibi dönemin ünlü dergilerinde şiir ve öyküleri yayınlanmıştır.
- ✦ Pek çok şiiri bestelenmiştir: "Leylim Ley", "Aldırma Gönül", "Eşkiya Dünyaya", "Dağlar", "Geçmiyor Günler"...

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) "DAĞLAR VE RÜZGAR" (İlk şiir kitabı)
- 2) Kurbağanın Serenadı

DAĞLAR

Başım dağ, saçlarım kardır,
Deli rüzgarlarım vardır,
Ovalar bana çok dardır,
Benim meskenim dağlardır.

Şehirler bana bir tuzak;
İnsan sohbetleri yasak;
Uzak olun benden, uzak,
Benim meskenim dağlardır.

Kalbime benzer taşları,
Heybetli öter kuşları,
Göğe yakındır başları;
Benim meskenim dağlardır.

HASAN İZZETTİN DİNAMO (1909-1989)

- ✦ Gençliğinde bireysel şiirler yazsa da Nazım Hikmet'in şiirleriyle tanışınca kendine toplumcu bir çizgi çizmiştir.
- ✦ Yedi ciltlik "Kutsal İsyan" ve "Savaş ve Açlar" gibi önemli romanlara imza atmıştır.
- ✦ 1977 yılında, "Kutsal Barış" adlı romanıyla, Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazanmıştır.
- ✦ Genellikle savaş dönemini anlatan romanlarının yanında şiir kitapları ve bir de öykü kitabı bulunmaktadır.
- ✦ "Kutsal İsyan" Kurtuluş Savaşımızın gerçek hikayesi olarak bilinir ve devamı niteliğinde olan roman ise "Kutsal Barış"tır. O da savaş sonrası ülkemizin durumunu konu edinir.

ERCÜMENT BEHZAT LAV (1903- 1984)

- ✦ Cumhuriyet dönemi şiirimizde serbest ölçünün ilk uygulayıcılarından öncü bir şairdir.
- ✦ Dadaizm, fütürizm, kübizm ve sürrealizm akımlarının etkilerini şiirine yansıtmıştır.
- ✦ Toplumsal konuları ve ülke meselelerini irdeleyen şiirler yazmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) S.O.S.
- 2) Kaos
- 3) Açıl Kılıdım Açıl
- 4) Mau Mau
- 5) Üç Anadolu

3) MEMLEKET EDEBİYATI

- ✦ Milli Mücadele sırasında Faruk Nafiz Çamlıbel'in öncülük ettiği "memleket edebiyatı" çığır, vatan kurtarıldıktan sonra ülkenin, Anadolu'nun kalkınması amacı ile Cumhuriyet devrinde Milli zevk ve anlayışı sürdüren şairlerce devam ettirilmiştir.
- ✦ Faruk Nafiz'in "Sanat" şiiri memleket edebiyatının bildirisi sayılmıştır.
- ✦ Memleket edebiyatı çığırında Ahmet Kutsi Tecer ise "köy şiiri" diyebileceğimiz bir yönelişin öncüsü olmuştur.
- ✦ Milli zevk ve anlayışı sürdüren şairlerin çoğu halk edebiyatı geleneğini takip etmiştir.

- ✦ Ziya Gökalp ve M. Emin Yurdakul'un yolunu izlemişlerdir.
- ✦ Şiirlerinde **ana konu memleket** sevgisi ve sorunlarıdır. Tarih ve kahramanlık , Kurtuluş Savaşı ile ilgili konular önem kazanmıştır.
- ✦ **Hece vezni**ni kullanırlar ve **halk şiiri nazım şekillerini** tercih ederler.
- ✦ **Sade bir dille** yazıp mahalli söyleyişlere de yer verirler.
- ✦ Lirik şiirler de yazmalarına rağmen şiirlerde **"didaktik tutum"** ağır basar.

MEMLEKET EDEBİYATI SANATÇILARI

- 1) FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL
- 2) ZEKİ ÖMER DEFNE
- 3) ARİF NİHAT ASYA
- 4) ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI
- 5) KEMALLETTİN KAMU
- 6) BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR
- 7) MİTHAT CEMAL KUNTAY
- 8) AHMET KUTSİ TECER
- 9) ORHAN ŞAİK GÖKYAY
- 10) NECMETTİN HALİL ONAN
- 11) ŞÜKÜFE NİHAL BAŞAR
- 12) HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

ZEKİ ÖMER DEFNE (1903- 1992)

- ✦ Halk edebiyatı geleneğine bağlı olan şiirlerinde heceyle yerli motifleri işlemiştir.
- ✦ Anadolu teması etrafında yazdığı şiirleriyle Erzurum, Eğin, Ilgaz, Isparta, Bursa, İstanbul ve Konya gibi yörelerimizi anlatan **"yurt güzellemeleri"** ile ünlenmiştir.

Şiirleri:

"Denizden Çalınmış Ülke"

Sessiz Nehir
Kardelenler

ZİLLER ÇALACAK

Zil çalacak...Sizler derslere gireceksiniz bir bir.
Zil çalacak, ziller çalacak benimçin,
Duyacağım, evlerden, kırlardan, denizlerden;
Tâ içimden birisi gidecek ardınızdan uça ese...
Ama ben, ben artık gidemeyeceğim.
Zil çalacak... Siz geminize, treninize gireceksiniz bir bir.
Zil çalacak, ziller çalacak benimçin,
Duyacağım, iskelelerden, istasyonlardan bütün;
Tâ içimden birisi koşacak ardınızdan...
Ama ben, ben artık gelemeyeceğim.
Sonra bir gün zil çalacak yine,
Hiç kimseler, kimsecikler duymayacak...
Ne sınıflar, ne iskeleler, ne istasyonlar, ne siz...
Tâ içimden birisi kalacak oralarda...
Ben gideceğim.

ARİF NİHAT ASYA (1904–1975)

- ✦ Adana'nın kurtuluş gününde yazdığı ünlü **"BAYRAK"** şiirinden sonra **"Bayrak Şairi"** olarak anılmıştır.
- ✦ Şiire aruzla başlamış; rubailer, gazeller yazmış, özellikle rubaiye büyük önem vermiştir. Rubailerini **"Rubaiyat-ı Arif"** adı altında toplamıştır.
- ✦ Şiirlerinde din, tarih, vatan sevgisi, kahramanlık gibi temaları işlemiştir.
- ✦ Şiirlerini serbest, hece ve aruz vezniyle yazan şair üç biçimi de başarıyla kullanmıştır.
- ✦ Öğretmen olarak Kıbrıs'ta öğretmenlik yaptığı için Kıbrıs konulu pek çok şiiri de vardır.

Şiirleri:

- 1) **Heykeltraş** (ilk şiir kitabı)
- 2) Kökler ve Dallar
- 3) Ayetler
- 4) **Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor**
- 5) Yastığının Rüyası
- 6) Aynalarda Kalan
- 7) Dualar ve Aminler
- 8) Emzikler

BAYRAK

Ey, mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü!
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver !
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar.
Yurda ay yıldızın ışığı yeter.

...

ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI (1904- 1946)

- ✦ "Gökbelen" soyadını kullanmıştır.
- ✦ Döneminde **"Anadolu Şairi"** olarak ünlenmiştir.
- ✦ İlk şiirlerini Servetifünun estetiğinde yazan şair, adını **"Deniz Sarhoşları"** adlı şiir kitabıyla duyurmuştur.
- ✦ Şiirlerinin önemli bir bölümü bestelenmiştir, en ünlülerinden biri "Yıldızların Altında" dır.

Şiir Kitapları:

Yayla Dumanı
Sarıköz Mermerleri
Efe'nin Bayramı
Deniz Hasreti

KEMALETTİN KAMU (1901-1948)

- ✦ “GURBET ŞAİRİ” olarak anılmıştır.
- ✦ Vatan sevgisi, aşk, gurbet, yalnızlık...temalarını işlemiştir.
- ✦ Şiire aruzla başlamıştır.
- ✦ Sağlığında kitaplaştıramadığı şiirleri arasında **pastoral şiirin en güzel örneği** sayılan “BİNGÖL ÇOBANLARI” vardır.

✦ “Ben gurbette değilim

Gurbet benim içimde” dizeleriyle biten “GURBET” şiiriyle ünlenmiştir.

GURBET

Gurbet o kadar acı
Ki, ne varsa içimde
Hepsi bana yabancı
Hepsi başka biçimde

Eriyorum gitgide
Elveda her ümide
Gurbet benliğimi de
Bitirdi bir biçimde...

BİNGÖL ÇOBANLARI

Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum
Bu dağların eskiden aşinasıdır soyum
Bekçileri gibiyiz ebenced buraların
Bu تنها derelerin, bu vahşi kayaların
Görmediği gün yoktur sürü peşinde bizi
Her gün aynı pınardan doldurur destimizi
Kırlara açılırız çingiraklarımızla.

Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini
Arzu, başlarımızdan yıldızlar gibi yüksek
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek
Dolaştırıp dururuz aynı daüssılayı
Her adım uyandırır acı bir hatray!

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR (1908-1969)

- ✦ Ankaralı Âşık Ömer mahlasıyla şiirler yazmıştır.
- ✦ Türk tarihindeki kahramanları ve Atatürk'ü şiirlerinde birleştirmiştir.
- ✦ Coşkun söyleyişi hiçbir zaman üstün sanat derecesine yükselmemiştir.
- ✦ Faruk Nafiz Çamlıbel'le birlikte “Onuncu yıl Marşı” nı yazmıştır.

Şiir:

Erciyes'ten Kopan Çığ

Burada Bir Kalp Çarpıyor
Beden İçeri (tüm şiirleri)
Kuran-ı Kerim'den İlhamlar

Manzum Oyun:

Çoban
Deniz Abdal

MİTHAT CEMAL KUNTAY (1885-1956)

- ✦ Aruz vezniyle, vatanseverlik duygularını ve Türk tarihinin zenginliklerini dile getiren şiirler yazdı.
- ✦ “Türk'ün Şehnamesi” adlı tek şiir kitabı vardır.
“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır
Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır.” dizeleri oldukça ünlüdür.
- ✦ Kendi hayat tecrübelerine dayanan tek romanı “ÜÇ İSTANBUL” dur. “Adnan” karakteri etrafında İstanbul'un üç dönemini ve İstanbul'daki ahlaki çöküşün topluma yayılışını konu alır.
- ✦ Edebiyat antolojisi ve incelemeleri de bulunan yazarın önemli eserleri arasında biyografileri de yer alır.

AHMET KUTSİ TECER (1901-1967)

- ✦ Memleket şiirinde “köy şiiri” çığırını açmıştır.
- ✦ Ahmet Kutsi Tecer, ilk devrinde bilhassa eski halk şiirinin en toplu şekli olan koşma üzerinde durmuş ve onu redif denilen kafiye sisteminden kurtararak modernleştirmiştir.
- ✦ Sivas'ta halk şairleri derneğini kurmuştur.
- ✦ Folklor araştırmaları da yapmıştır.
- ✦ Aşık Veysel'i edebiyatımıza tanıtan kişidir.
- ✦ Daha sonra başladığı oyun yazarlığında da ulusal değerlere önem vermiştir.
- ✦ İlk ve en önemli oyunu “Köşebaşı”nda bilinçsizce Batı'ya özenenleri eleştirir.
- ✦ Bir başka önemli eseri ise “Koçyiğit Köroğlu”dur.
- ✦ 1961'de sahnelenen son oyunu “Satılık Ev” yayımlanmamıştır.
- ✦ “Yazılan Bozulmaz”, “Bir Pazar Günü” diğer oyunlarıdır.
- ✦ “Şiirler” adıyla yayımladığı kitabında “Nerdesin” ve “Orda Bir Köy Var Uzakta” şiirleri çok ünlüdür.

NERDESİN

Geceleyn bir ses böler uykumu,
İçim ürpermeyle dolar: -Nerdesin?
Arıyorum yıllar var ki ben onu,
Aşıkıyım beni çağırın bu sesin.

Gün olur sürüyüp beni derbeder,
Bu ses rüzgarlara karışır gider.
Gün olur peşimden yürür beraber,
Ansızın haykırır bana: -Nerdesin?

Bütün sevgileri atıp içimden,
Varlığımı yalnız ona verdim ben,
Elverir ki bir gün bana derinden,
Ta derinden bir gün bana “Gel” desin.

ORDA BİR KÖY VAR UZAKTA

Orda bir köy var, uzakta Orda bir ev var, uzakta
O köy bizim köyümüzdür. O ev bizim evimizdir.
Gezmesek de, tozmasak da Yatmasak da, kalkmasak da
O köy bizim köyümüzdür. O ev bizim evimizdir.

ORHAN ŞAİK GÖKYAY (1902-1994)

- ✦ "Bu Vatan Kimin" şiiri ile ünlenmiştir.
- ✦ Aruzla yazdığı ilk şiirleri Kastamonu'da yayımlanan "Açıksöz" dergisi ile Balıkesir'de kendisinin yayımladığı "Çağlayan" dergisinde çıkmış, ardından hece veznine dönmüştür.
- ✦ 1940'tan sonra edebiyat tarihi araştırmalarına yönelerek asıl verimliliğini bu alanda göstermiştir.
- ✦ Eski edebiyatı çok iyi bilen şair, başta "Dede Korkut incelemeleri" olmak üzere klasik ve halk edebiyatı araştırmaları yapmış, eski yazarların pek çoğunu genç okuyucuların yararlanacağı şekilde yayınlamış.
- ✦ "Destursuz Bağa Girenler" (Edebiyat Tarihi- İnceleme) Eski metinlerle uğraşanların yanlışlarını eleştirdiği eserdir.

BU VATAN KİMİN

Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarıdır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutta gaza bayraklarından
Anına ışıklar vuranlarıdır.

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA (1901-1984)

- ✦ "Kadın yazarların annesi" olarak anılır.
- ✦ Romancı Emine İşinsu'nun annesi, Pınar Kür'ün teyzesidir.
- ✦ Şiir, roman, anı türünde eserler vermiş, Türkçe ve Edebiyat öğretmenliği yapmıştır.
- ✦ Kurtuluş Savaşı'nın etkisi ve heyecanıyla millî edebiyat akımına katılmıştır. Millî duygularla kaleme aldığı "Git Bahar" adlı şiiri tanınmasını sağlamıştır.
- ✦ Eserleri aşırı duygululuk taşır ve genellikle sonsuz kalp kırıklıklarını anlatır.

Şiir:

- 1) Gecedен Taşan Dertler
- 2) Yayla Türküsü
- 3) Yurdumun Dört Bucağı
- 4) Ellerim Bomboş

ANI:

- 1) Bir Devrin Romanı
- 2) Benim Küçük Dostlarım

ROMAN:

- 1) Sisli Geceler
- 2) Küller
- 3) Gülün Babası Kim
- 4) Beyaz Selvi
- 5) Büyükanne
- 6) Aydınlık Kapı
- 7) Aşk ve Zafer

8) **Bir Devrin Romanı:** Kerkük'te idarecilerle eşraf arasındaki ilişkileri anlatır. Bir çocuk gözüyle rüşvetin devleti nasıl çürüttüğünü fark etmiştir. Aynı zamanda bu eserinde genç edebiyatçıların çevresini de anlatmıştır.

Benim Küçük Dostlarım: Öğretmenlik hatıralarını anlatır.

Sisli Geceler: Ülkücü doktor ve öğretmen portreleri çizer ve Anadolu'daki sağlık konularını işler.

GİT BAHAR

Çekil bu gölgeli yolda gezinme,
Bahar bakışların yine pek sarhoş.
Yanılp gönlüme misafir inme.
Kapısı kilitli, mihrabı bomboş
Mabettir orası, meyhane değil...

Işıklar, kokular, sesler, çiçekler...
Ömrünün her günü bir başka düğün,
Bülbüller koynunda açtı çiçekler
Güller dökülürler göğsüne bütün!..
Gerçekten güzelsin, efsane değil:

Altınlı başında papatya niçin?
Sarı saçlarına pembe gül takın
Git bahar...Gönlümde ibadet için,
Diz çöken kızları ürkütme sakın,

NECMETTİN HALİL ONAN (1902-1968)

- ✦ Türk edebiyatının artık klasikleşmiş eseri olan ve Türk ordusunun Çanakkale Savaşları'ndaki savunmasını anan "Bir Yolcu" (Dur Yolcu) şiirini kaleme alan şairdir.
- ✦ Şiire aruz ölçüsüyle başlamıştır.
- ✦ Bireysel ve millî duyguları heceyle yazdığı şiirleriyle tanınmıştır.
- ✦ "Bir Yolcu" şiiri hamaset edebiyatının en güzel örneklerindedir.

Şiir:

Çakıl Taşları

Bir Yudum Daha

Roman:

İşleyen Yara

Kolejli Nereye

Araştırma:

İzahlı Divan Şiiri Antolojisi

BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın

Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bir tümsek, Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

ŞÜKÜFE NİHAL BAŞAR (1896-1973)

- ✦ 1919'da Darülfünun'un Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünü bitirerek "Türkiye'de Darülfünun'dan mezun ilk kadın" unvanının sahibi olmuştur.
- ✦ Türkiye'de kadın özgürlüğünün ilk temsilcileri ve savunucularından birisidir.
- ✦ Mezun olduğu yıl ilk şiir kitabı "Yıldızlar ve Gölgele" i yayımlamıştır. Kitapta yer alan şiirleri Servet-i Fünun etkisinde, aruz veznededir.
- ✦ 1927'de yayımladığı "Hazan Rüzgarları" ndaki şiirlerinde aruz vezni bırakıp hece ölçüsünü kullanmıştır. Kadın, yurt sorunları ve aşk konularını işlemiş, şiirlerinin yanı sıra öyküler ve romanlar da kaleme almıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yıldızlar ve Gölgele
- 2) Hazan Rüzgarları
- 3) Gayya
- 4) Yakut Kayalar
- 5) Su
- 6) Sıla Yolları
- 7) Sabah Kuşları
- 8) Yerden Göğe

ROMANLARI:

- 1) Renksiz İstirap
- 2) Yakut Kayalar
- 3) Çöl Güneşi
- 4) Yalnız Dönüyorum
- 5) Domaniç Dağlarının Yolcusu
- 6) Çölde Sabah Oluyor

B) 1940-1960 ARASI ŞİİR

1) GARİP ŞİİRİ (I. YENİ)

- ✦ "Garip" ya da "Birinci Yeni" adıyla bilinen bu topluluk, **Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday, Oktay Rifat Horozcu** adlı şairlerden oluşmuştur.
- ✦ Bu şairler, "Garip" (1941) adlı ortak kitabın ön sözünde şiir anlayışlarını ortaya koymuşlardır.

Garipçilerin şiir hakkındaki görüşleri şunlardır:

- 1) Şiirde ölçüye, kafiyeye, edebi sanatlara gerek yoktur. (Serbest şiir yazmışlar, bütün söz oyunlarına, imgeye karşı çıkmışlar)
- 2) Şiir sadece aydınlara değil, sıradan insanlara da hitap etmelidir. Günlük hayattaki sıradan olaylar, duygular ve düşünceler şiire konu olabilir. (Şiirde sokağı işlemişler, küçük adamın şiirini yazmışlar.)
- 3) Şiirin kendine özgü bir dili yoktur. Şiir günlük konuşma diliyle yazılmalıdır. (Özel bir şiir dilini reddetmişler.)
- 4) Şiirde resim, müzik gibi diğer sanatlardan yararlanmak doğru değildir. (Betimleme ve müzikaliteye önem vermemişler.)
- 5) Şiirde şairanelik olmamalı. (Duyguya değil akla dayalı şiiri savunmuşlar.)

- ✦ Kısacası şiiri tüm geleneklerden uzaklaştırmışlardır.
- ✦ Kimi şiirlerde "sürrealizm" etkisinde kalmışlar.
- ✦ Nurullah Ataç ve Sabahattin Eyüboğlu gibi sanatçıların destek verdiği bu akım, toplumdan pek çok tepki alsa da bir süre sonra çok geniş bir çevrede yaygınlık kazanmıştır.

ORHAN VELİ KANIK (1914-1950)

- ✦ Garip şiir akımının öncüsüdür.
- ✦ Çağdaş Türk şiirinin yolunu açmıştır.
- ✦ 1941'de Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le Garip adlı kitabı çıkarmıştır.
- ✦ Şiirde, vezne, kafiyeye, edebi sanatlara ve şairane üsluba karşı çıkmıştır.
- ✦ İlk şiirlerini öz şiir anlayışına uygun heceyle yazan şair, eski şiiri ve aruzu da iyi bilir. Ama şiirde tüm gelenekleri yıkmak için başlattığı akımda yer alan tüm ilkeleri sonuna kadar uygulamıştır.
- ✦ Şiirlerinde sıradan insanların ve küçük memurların gündelik hayatlarını, çocukluk anılarını, tabiat sevgisini işlemiştir.
- ✦ 1950'ye kadar da 28 sayı "Yaprak" dergisini çıkarmıştır.
- ✦ Düz yazıları ve çevirileri de vardır. Ayrıca Nasrettin Hoca fıkralarını güzel bir halk diliyle şiire çevirmiştir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Vazgeçemediğim
- 2) Destan Gibi
- 3) Yenisi
- 4) Karşı
- 5) La Fontaine Masalları
- 6) Nasrettin Hoca Hikayeleri

KİTABE-İ SENG-İ MEZAR

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi;
Kundurayı vurmadığı zamanlarda
Anmazdı ama Allah'ın adını,
Günahkar da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendiye

OKTAY RIFAT HOROZCU (1914-1988)

- ✦ Orhan Veli ve Melih Cevdet'le beraber şiirin geleneksel kurallarına karşı çıkmıştır.
- ✦ Daha sonraları Garip hareketinden ayrılmış, Halk edebiyatı kaynaklarına yönelerek sosyal muhtevalı şiirler yazmıştır. 1950'den sonra da II. Yeni hareketinde yer almıştır.

ŞİİR KİTAPLARI

- 1) Yaşayıp Ölmek
- 2) Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler
- 3) Güzelleme
- 4) Perçemli Sokak
- 5) Çobanlı Şiirler
- 6) Bir Cigara İçimi

- 7) Karga ile Tilki
- 8) Elleri Var Özgürlüğün

ROMAN

- 1) Danaburnu
- 2) Bir Kadının Penceresinden

OYUN

- 1) Çil Horoz
- 2) Yağmur Sıkıntısı
- 3) Birtakım İnsanlar

MELİH CEVDET ANDAY (1915-2002)

- ✦ Deneme, roman, oyun, anı, gezi türlerinde eser vermiştir.
- ✦ Şairliğinin ilk döneminde esprili, taşlamaya dayanan şiirler yazmış.
- ✦ Daha sonra insan ve tabiatla ilgili düşüncelerin ağır bastığı şiirler kaleme almıştır.
- ✦ “Kolları Bağlı Odysseus” ile kendine özgü **felsefi şiir akımını** başlatmıştır
- ✦ Orhan Veli'nin ölümünden sonra Oktay Rifat gibi Garip anlayışından uzaklaşmış, toplumculuğa yönelmiştir.

ŞİİRLERİ:

- 1) Rahatı Kaçan Ağaç
- 2) Telgrafhane
- 3) Kolları Bağlı Odysseus
- 4) **Teknenin Ölümü** (1976 Yedi Tepe Şiir Armağanı'nı almıştır)
- 5) **Ölümsüzlük Ardında Gilgamiş** (1981 İş Bankası Büyük Ödülü'nü almıştır.)
- 6) Yağmurun Altında
- 7) Göçebe Denizin Üstünde
- 8) Tanıdık Dünya
- 9) **Sözcükler** (1978 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü almıştır.)

ROMAN:

- 1) Raziye
- 2) **Gizli Emir** (ödüllü romanı)
- 3) Aylaklar
- 4) İsa'nın Güncesi

OYUN:

- 1) İçerdekiler
- 2) **Mikado'nun Çöpleri** (ödüllü oyunu)
- 3) Dört Oyun

2) HİSAR TOPLULUĞU

- ✦ 1950 yılında çıkmaya başlayan ve aralıklarla 1980 yılına kadar yayımlanan “Hisar dergisi” çevresinde toplanan şairlere “Hisarcılar” adı verilmiştir.
- ✦ **Mehmet Çınarlı**
Gültekin Samanoğlu
İlhan Geçer
Nevzat Yalçın

Bekir Sıtkı Erdoğan

Yavuz Bülent Bakiler

Mustafa Necati Karaer

Coşkun Ertepinar...

Hisar grubunda yer alan başlıca şairlerdir.

✦ **Hisarcılar, Garip hareketine ve ideolojik şiire tepki olarak doğdu.**

✦ Edebiyatta geleneği yıkmak isteyen anlayışlara ve yozlaşmaya karşı çıktılar.

✦ Türk şiirinde geleneği yeni bir anlayışla sürdürmeyi amaçladılar.

✦ **Vezinli, kafiyeli şiirler yazdılar.**

✦ Görüşleri **Memleket edebiyatının devamı niteliğindedir.**

✦ Özetle görüşleri şunlardır:

- 1) Sanat bir propaganda aracı değildir.
- 2) Modern Türk edebiyatı milli bir çizgide ilerlemelidir.
- 3) Sanatta sürekli yenilik olmalıdır ama eskiyle bağlar da koparılmamalıdır.
- 4) Edebiyatın dili yaşayan Türkçe olmalıdır.

YAVUZ BÜLENT BAKİLER (1936 - ...)

✦ Türkiye gerçeklerini, Türkçülüğü ve Anadolu insanını yalın bir dille bizlere şiirlerinde sunan Yavuz Bülent Bakiler günümüzde yaşayan en değerli şairler arasındadır.

✦ Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nda çalıştıktan sonra Türkçeyi sevdirebilmek için başka bir kanalda program da yapmıştır.

✦ Uzun süre Tercüman ve Türkiye gazetelerinde köşe yazıları yazmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yalnızlık
- 2) Duvak
- 3) Seninle
- 4) Harman...

GEZİ NOTLARI:

- 1) Üsküp'ten Kosova'ya
- 2) Türkistan Türkistan

3) MAVİCİLER (1952-1954)

✦ “Fikir ve sanat sosyal bir sınıf ya da grubun bayrağı yapılamaz” görüşüyle ortaya çıkmışlardır.

✦ **Garip Akımına ilk karşı çıktılar**, bu yönüyle **II. Yeni'nin öncüleri** sayılırlar ama bunu kabul etmezler çünkü II. Yeni şiirini de “yoz” bulurlar.

✦ Ankara Atatürk Lisesi öğrencileri tarafından ilk sayısı 1952'de çıkarılan **"MAVİ"** dergisinde dönemin bazı şair ve yazarları yazmaya başlamış, derginin tanınmasından sonra bu dergide imzaları bulunan sanatçılara “Maviciler” adı verilmiştir.

- Atilla İlhan
- Orhan Duru
- Ferit Edgü
- Ahmet Oktay
- Özdemir Nutku

- **Teoman Civelek** ...gibi sanatçıların oluşturduğu gruptur.
- ✚ Bu sanatçılar, Garip şiirine ve Orhan Veli'ye karşı çıkmış, **şairane bir sanat anlayışının temsilcisi** olmuşlardır.
- ✚ Şiirin basit olamayacağını, zengin benzetmeli, içli, derin olması gerektiğini savunmuşlardır.
- ✚ Mavicilerin bu anlayışı fazla uzun sürmemiş, **1954'ten sonra Mavi grubundaki yazar ve şairlerin çoğu toplumcu gerçekçi çizgiye kaymıştır.**
- ✚ Atilla İlhan, dergi yönetimine katılmamış ama yazı ve görüşleriyle Mavicileri yönlendirmiştir. Tartışma ve polemikten uzak durmayı ilke edinen Mavicilerin, Atilla İlhan'ın katılımıyla bu tutumu değiştirmiş, bir taraftan Hisarcılarla bir taraftan Garipçilerle kalem kavgasına girmişlerdir.
- ✚ 1954'te derginin kapanmasıyla Mavi grubu da dağılmıştır. Şairlerin bir kısmı II. Yeni akımına katılmıştır.

ATILLA İLHAN (1925–2005)

- ✚ 1950 sonrası edebiyatımızda şiir, roman, fıkra, deneme, türlerindeki eserleriyle etkili olmuştur.
- ✚ Lise son sınıfta yazdığı "**Cebbaroğlu Mehemed**" şiiriyle CHP şiir yarışmasında ikincilik ödülünü almış ve adını duyurmuştur.
- ✚ Toplumcu sanat anlayışını savunmuştur ama toplumcu şiire olduğu kadar bireyci şiire de yeni boyutlar kazandırmıştır. Bu yönüyle "**romantik toplumcu**" olarak nitelendirilmiştir.
- ✚ Başlangıçta uzun, destanî şiirler yazan, bu şiirlerde barış, özgürlük, insan sevgisi gibi toplumsal temaları işleyen şair, avarelik, aşk, korku, bunalım ve yalnızlık gibi bireysel temaları da işlemiştir.
- ✚ Garip akımına ve İkinci Yeni şiirine karşı çıkmıştır. Garipçilere karşıt olarak bol sanatlı, mecazlı bir üslup kullanmış; II. Yeni'ye karşıt olarak folklor öğelerinden bolca yararlanmıştır. Diğer toplumcu şairlerin de oratoryo havasındaki şiir anlayışına uzak durmuştur.
- ✚ Klasik Türk şiirinden ve halk edebiyatı geleneğinden yararlanmış, geleneksel değerlerle modern değerleri, milli unsurlarla evrensel unsurları kaynaştırarak özgün bir senteze ulaşmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Duvar (ilk şiir kitabı)
- 2) Elde Var Hüzün
- 3) Sisler Bulvarı
- 4) Yağmur Kaçağı
- 5) Ben Sana Mecburum
- 6) Bela Çiçeği
- 7) Ayrılık Sevdaya Dahil
- 8) Kimi Sevsem Sensin
- 9) Böyle Bir Sevmek
- 10) Korkunun Krallığı
- 11) Tutuklunun Günlüğü

ROMANLARI:

- 1) Sokaktaki Adam
- 2) **Kurtlar Sofrası** (Kahraman gazeteci Mahmut Ersoy'dur.)
- 3) **Sırtlan Payı** (Kurtuluş Savaşı temalı romanıdır. Romanın başkahramanı **Miralay Ferid** 1919'da Kuva-yi Milliye hareketine katılmış bir subaydır. Hikaye ülkenin 1960'daki durumundan hoşnut olmayan Ferid'in tarihsel ve politik süreci sorgulaması üzerine kurulmuştur.)
- 4) **Dersaadet'te Sabah Ezanları** (Kurtuluş Savaşı temalı)
- 5) Bıçağın Ucu
- 6) Aynanın İçindekiler
- 7) Yaraya Tuz Basmak
- 8) Hacı Hanım Vay
- 9) Zenciler Birbirine Benzemez
- 10) Fena Halde Leman

DENEME:

- 1) Hangi Batı
- 2) Hangi Atatürk
- 3) Batı'nın Deli Gömleği
- 4) İkinci Yeni Savaşı
- 5) Ulusal Kültür Savaşı
- 6) Gerçekçilik Savaşı

GEZİ:

"Abbas Yolcu"

SEN BENİM HİÇBİR ŞEYİMSİN

Sen benim hiçbir şeyimsin
Yazdıklarımın çok daha az
Hiç kimse misin bilmem ki nesin
Lüzumundan fazla beyaz
Sen benim hiçbir şeyimsin
Varlığın yokluğun anlaşılması

Galiba eski liman üzerindesin
Nasıl karanlığımı bir yıldız olmak
Dudaklarınla cama çizdiğin
En fazla sonbahar otellerinde
Üniversiteli bir kız uykusu bulmak
Yalnızlığı öldüresiye çirkin
Sabaha karşı öldüresiye korkak
Kulağı çabucak telefon zillerinde

Sen benim hiçbir şeyimsin
Hiçbir sevişmek yaşamışlığım
Henüz boş bir roman sahifesinde
Hiç kimse misin bilmem ki nesin
Ne çok çığlıkların silemediği
Zaten yok bir tren penceresinde

Sen benim hiçbir şeyimsin
Yabancı bir şarkı gibi yarım
Yağmurlu bir ağaç gibi ıslak
Hiç kimse misin bilmem ki nesin
Uykumun arasında çağırduğım
Çocukluk sesimle ağlayarak

Sen benim hiçbir şeyimsin

YAĞMUR KAÇAĞI

Elimden tut yoksa düşeceğim
Yoksa bir bir yıldızlar düşecek
Eğer şairsem beni tanırsan
Yağmurdan korktuğumu bilirsen
Gözlerim aklına gelirse
Elimden tut yoksa düşeceğim
Yağmur beni götürecektir yoksa beni
Geceleri bir çarpıntı duyarsan
Telaş telaş yağmurdan kaçıyorum
Sarayburnu'ndan geçiyorum
Akşamsa, eylülse, islanmışsam
Beni görersen belki anlayamazsın
İçlenir gizli gizli ağlarsın
Eğer ben yalnızsam, yanılmışsam
Elimden tut yoksa düşeceğim
Yağmur beni götürecektir yoksa beni.

BEN SANA MECBURUM

Ben sana mecburum bilemezsin
Adını mih gibi aklımda tutuyorum
Büydükçe büyüyor gözlerin
Ben sana mecburum bilemezsin
İçimi seninle ısıtıyorum

Ağaçlar sonbahara hazırlanıyor
Bu şehir o eski İstanbul mudur?
Karanlıkta bulutlar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor
Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun

Sevmek kimi zaman rezilce korkudur
İnsan bir akşam üstü ansızın yorulur
Tutsak ustura ağzında yaşamaktan
Kimi zaman ellerini kırar tutkusunu
Birkaç hayat çıkarır yaşamasından
Hangi kapıyı çalsın kimi zaman
Arkasında yalnızlığın hınzır uğultusu...

4) İKİNCİ YENİCİLER (1954-1960)

✦ 1954'ten sonra **Garip akımına tepki olarak ortaya çıkan bir şiir hareketidir.**

✦ Garip şiiri gibi I. ve II. Dünya Savaşı'nın doğurduğu **bunalımla ve modernizm etkileriyle şekillenmiş** bir şiir akımıdır. II. Dünya Savaşı'nın getirdiği yoksulluktan ve siyasal baskıdan bunalan aydınların kendilerini ifade ediş tarzını yansıtan şiirler yazmışlardır.

✦ Bu hareket içinde ver alan başlıca şairler şunlardır:

Ece Ayhan
Cemal Süreya
Edip Cansever
Sezai Karakoç
Ülkü Tamer
Turgut Uyar
İlhan Berk...

✦ İkinci Yeni şairleri varoluşçuluk (egzistansiyalizm) akımının yanı sıra gerçeküstüçülük (surrealizm), dadaizm ve sembolizm gibi edebi akımlardan etkilenmişlerdir.

✦ Başlıca özellikleri şunlardır:

- 1) Aydın kesime hitap ederler.
- 2) Türk şiir geleneğinden, **halk kültüründen kopuklardır**; folklorü, şiire düşman olarak görürler.
- 3) Sık sık serbest çağrışıma başvurmuşlar, bilinçaltını yansıtmışlar, **şiiri akıldan uzaklaştırmak istemişlerdir.**
- 4) Akıl ve mantık kurallarına uymayan şiirler kaleme almışlardır.
- 5) **İmge ve söz sanatlarına önem vermişler.**
- 6) Şiirde nükte, şaşırtmaca ve tekerlemeden kaçınmışlardır.
- 7) Anlamsızlık ya da anlamca kapalılık şiirlerinin bir başka özelliğidir, **yorum-izlenim şiirleri** yazmışlar.
- 8) Özden çok biçime önem vermişler, **konu ve olayı şiirden atmışlardır.**
- 9) **Dilin yapısını bozmuşlar**, gramer kurallarına uymayan cümleler kullanmışlar, konuşma diline ve ortak dile karşı çıkmışlardır.

İLHAN BERK

(1918-2008)

- ✦ Türk şiirinin en deneyci şairlerindendir, şiirinde devamlı anlayış değişiklikleri olmuştur.
- ✦ "Şiir yazarak bulunur" düşüncesiyle sürekli çalışarak şiirini ilerletmiştir.
- ✦ "**Çivi Yazısı**" kitabından itibaren II. Yeni şiir anlayışıyla bütünleşmiş, biçime önem veren şiirler yazmıştır.
- ✦ Akımın en yaşlı üyesidir.
- ✦ Zengin çağrışımlar, anlamsız ifadeler, İstanbul yorumları, tarihe olumsuz bakış, cinsiyetle ilgili pornografiye ulaşan yoğun telmihler şiirlerinden edinilen ilk izlenimlerdir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Deniz Eskisi
- 2) Delta ve Çocuk
- 3) Galile Denizi
- 4) Günaydın Yeryüzü
- 5) Güneşi Yakanların Selamı
- 6) Köroğlu
- 7) Şiirin Gizli Tarihi
- 8) Kül
- 9) Çivi Yazısı

GÜNLÜK:

"El Yazılarında Vuruyor Güneş"

DENEME:

"Şifalı Otlar Kitabı"

ÜÇ KEZ SENİ SEVİYORUM DİYE UYANDIM

Üç kez seni seviyorum diye uyandım
Tuttum sonra çiçeklerin suyunu değiştirdim
Bir bulut almış başını gidiyordu görüyordum

Sabahın bir yerinden düşmüş gibiydi yüzün

Sokağı balkonları yarım kalmış bir şiiri teptim
Sıkıldım yemekler yaptım kendime otlar kuruttum
Taflanım! diyordu bir ses duyuyordum

Cumhuriyetin ilk günleri gibiydi yüzün

Kalktım sonra bir aşağı bir yukarı dolaştım
Şiirler okudum şiirlerdeki yaşa geldim
Karanfil sakız kokan soluğunu üstümde duyduğum

Eskitiyorum eskitiyorum kalıyor ne kadar güzel olduğun

EDİP CANSEVER (1928-1986)

- ✦ En çok ve en uzun dönem şiir yazar şairdir.
- ✦ Toplumsal sorunlara da yönelmiştir. Bu yüzden II. Yeniciler arasında "Düşünce Şairi" olarak ünlenmiştir.
- ✦ Şiirlerinde en çok eleştirilen tarafı, şiirlerinin anlamının çok kapalı oluşudur. Aslında anlamsızlıktan yana olmamış; aksine şiirlerinde anlatmaya, öykülemeye büyük yer vermiş, düz yazıdan, konuşmalardan bolca yararlanmış.
- ✦ Varoluşçuluk etkisiyle bireyin arayışlarını, umutsuzluğunu, yaşamda bocalayışlarını şiirlerinde yansıtmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yerçekimli Karanfil
- 2) Oteller Kenti
- 3) Dirlik Düzenlik
- 4) Şairin Seyir Defteri
- 5) Umutsuzlar Parkı
- 6) Ben Ruhi Bey Nasılsınız
- 7) Kirli Ağustos
- 8) Çağrılmayan Yakup
- 9) Nerde Antigone
- 10) Tragedyalar
- 11) Yeniden
- 12) Sevda ile Sevgi
- 13) Bezik Oynayan Kadınlar
- 14) İkinci Üstü...

Aaaa

Bir Süleyman gördüm hiçbir yanı kımıldamıyor
Oturmuş bir iskemleye
Pek de oturmuşluğu yok iskemle ayaksız
O nasıl şey, bu adam soyut mu ne
Baksan bir ilgisi var elleriyle
Uzamış uzamış uzamış doğrusu elleri
Sevmeye domuzlanıyor gittikçe
Konuştum konuşmuyor
Dürttüm dürtülmüyor
Kızdım, bir bıçak salladım karnına
Aaaa!
Yok yahu bana mısın demiyor

CEMAL SÜREYA (1931-1990)

- ✦ İlk şiiri 8 Ocak 1958'de Mülkiye dergisinde çıkmıştır.
- ✦ Çıkardığı "Papirüs" dergisiyle II.Yeni hareketinin toplayıcısı olmuştur.

- ✦ Geleneğe karşı olmasına karşın geleneği şiirinde en güzel kullanan şairlerden birisidir, hem divan hem halk şiirinin olanaklarından yararlanmış.
- ✦ Kendine özgü söyleyiş biçimi ve şaşırtıcı buluşlarıyla, zengin birikimi ile, duyarlı, çarpıcı, yoğun, diri imgeleriyle İkinci Yeni şiirinin en başarılı örneklerini vermiştir.
- ✦ Anlatımındaki mizah ve ironi, şiirlerinin temel özelliklerindedir.
- ✦ Canlı halk dilini kullanması, onu okuyucuya yaklaştırmıştır.
- ✦ Tarih-din-aile gibi sosyal kurumlara bakışı olumsuzdur ama dil konusundaki tutumunu "Türkçeden bir kıl kopar; içinde güneşler, dünyalar, ırmaklar vardır." cümlesiyle dile getirmiştir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Üvercinka
- 2) Göçebe
- 3) Beni Öp Sonra Doğur Beni
- 4) Sevda Sözleri
- 5) Güz Bitiği
- 6) Sıcak Nal

GÜNLÜK:

"999 Gün / Üstü Kalsın"

DENEME-ELEŞTİRİ:

- 1) Şapkam Dolu Çiçekle
- 2) Uzat Saçlarını Frigya
- 3) Folklor Şiire Düşman
- 4) Aydınlık Yazıları

MEKTUP:

"On Üç Günün Mektupları"

BİR KIŞ

Bir kış göğü gibi o saat alçalır ölüm,
Yalnız işitme duyusu kalır ortada.
Asya kentleri yürür dururlar,
Höyükler burnumda hızma.

Uzakta dev bir damla:Pırıl pırıl Pencap!
Tabanlarından kayıp duran sütunlar
Yitmiş bir geleceğin işaret parmakları:
Horasan uykusuna havlayan köpekler, Buhara.

Uzaklara bir bakışın vardı kafeteryada
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

ÜSTÜ KALSIN

Ölüyorum tanrım
Bu da oldu işte.
Her ölüm erken ölümdür
Biliyorum tanrım.
Ama, ayrıca, aldığın şu hayat
Fena değildir...
Üstü kalsın...

ECE AYHAN (1931-2002)

- ✦ Tam adı "Ece Ayhan Çağlar" dır.
- ✦ Günümüz Türk şiirinin "modern ustalarından biri" olarak adlandırılır.
- ✦ II. Yeni yerine "Sivil Şiir" tabirini önermiş ve kullanmıştır.
- ✦ İlk şiir kitabı "**Kınar Hanım'ın Denizleri**" dir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Bakışsız Bir Kedi Kara
- 2) Sivil Şiirler
- 3) Devlet ve Tabiat
- 4) Ortadokslular
- 5) Yort Savul...

HAYAL

gel desem gelir misin gecelerime
tutar mısın ellerimi
gecenin soğuşuna inat
ısıtır mısın ellerimi nefesinle
zor iş
sen masallardaki peri kızı
ben yoksulluğun şairi
seninle ancak
mırsalarda buluşabiliriz
sen beni seversin
bende seni
ama biliyorum
sen tanımazsın bile beni
belki de en iyisi bu
sen beyaz atlı prensini bekle
ben de seni
hayaller aleminde buluşuruz belki

ÜLKÜ TAMER (1937-...)

- ✦ İkinci Yeni'nin, **çağdaş İngiliz şiirini yakından izleyen, çeviriler yapan, Batı etkilerine açık şairidir.**
- ✦ İkinci Yeni'ye, bu akımın ana karakteristikleri oluştuktan sonra dahil olduğu halde, kendine özgü imge dünyası ve süssüz söyleyişle dikkati çekmiştir.
- ✦ Özellikle 1960'lardan sonra yazdıklarıyla **kapalı şiir anlayışının kusursuz örneklerini vermiştir.**
- ✦ Çoğunlukla keskin bir ironiyle örülmüş derin acıların ve insani trajedilerin dile geldiği şiirlerinde 1970'lerden sonra toplumsal duyarlıklar da öne çıkmıştır.
- ✦ Ayrıca "Üşür Ölüm Bile", "Güneş Topla Benim İçin", "Gül Dikeni" gibi ünlü şarkıların söz yazarıdır.
- ✦ İngilizceden yaptığı başarılı çevirilerin yanı sıra bir hikaye kitabı da vardır. (**Allaben Öyküleri**)

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Soğuk Otların Altında
- 2) Gök Onları Yanıltmaz
- 3) Virgülün Başından Geçenler
- ✦ "**Antep Neresi**" ile "**Yanardağın Üstündeki Kuş**" adı altında bu kitapları toplamıştır.
- ✦ "**Kırağı Gemisi**" adlı kitabında şiirlerinden seçmeleri el yazısıyla yayımlamıştır.

TURGUT UYAR (1927-1985)

- ✦ Lirik şiirin geleneksel sınırlarını zorlamıştır.
- ✦ **Günümüz Türkçesini en iyi kullanan şairlerdendir.**
- ✦ İlk dönem şiirlerinde kişisel yaşantılara değinmiş, sonraları toplum ve törelerle çatışan bireyin yenilgisini işlemiştir.
- ✦ "Arz-ı Hal" ve "Türkiye'm" ilk iki şiir kitaplarıdır ve bunlarda heceyle toplumsal konuları işlemiştir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Arz-ı Hal
- 2) Türkiye'm
- 3) Dünyanın En Güzel Arabistanı
- 4) Tütünler Islak
- 5) Her Pazartesi
- 6) Kayayı Delen İncir
- 7) Toplandılar...

SEZAI KARAKOÇ (1933-...)

- ✦ İdeoloji bakımından Necip Fazıl gibi "**milliyetçi – dindar zümreye**" girer, fakat üslup ve şekil bakımından II. Yeni arasındadır.
- ✦ İlk dini bilgilerini ve edebiyat zevkini annesinden alır, destan ve efsanelerle onu besleyen de babasıdır.
- ✦ Ölüm ve kadın, şiirlerinde baş konudur.
- ✦ Deyim ve atasözlerini sık sık kullanmaz ama kullandığında tam yerinde kullanır ve şaşkınlık uyandırır. İlk kullanıcısı kendisi olan çok hoş kelimelerin de oluşturucusudur.
- ✦ Kuran'daki süre adlarını Türkçe karşılıklarıyla şiirlerinde kullanır.
- ✦ Karamsarlığın acısı, sanatının temelidir.
- ✦ Onu ilk meşhur eden "**MONNA ROSA**" şiiridir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Körfez
- 2) Sesler
- 3) Şahdamar
- 4) Tahanın Kitabı
- 5) Hızlı Kırk Saat
- 6) Gül Muştusu
- 7) Mağara ve Işık (mensur şiir)

SÜRGÜN ÜLKEDEN BAŞKENTLER BAŞKENTİNE

Gelin gülle başlayalım atalara uyarak
Baharı koklayarak girelim kelimeler ülkesine
Bir anda yükselen bir bülbül sesi
-Erken erken karlar ortasında
Güneş dönmüş ışık saçan bir yumurta-
Bana geri getirir eski günleri
...Paslanmış demir bir kapı açılır
Küf tutmuş kilitle gıcırdarken
Ta karanlıklar içinde birden

Bir türkü gibi yükselirsin sen
Fısıldarım sana yıllarca içimde biriken
Söyleyemediğim ateşten kelimeleri
Şuuraltım patlamış bir bomba gibi
Saçar ortalığa zamanın
Ağaran saçın toz toprağını
Bana ne Paris'ten.....

KARA YILAN

Güneşin yeni doğduğunu sana haber veriyorum
Yağmurun hafifliğini toprağın ağırlığını
Ve bütün varlığım la kara yılan seni çağırıyorum
Seni çağırıyorum parmaklarımdan süt içmeğe
Pamuğun ağırlığını yapan dağın hafifliğini
Sana haber veriyorum yeni doğduğunu güneşin

Ben güneyli çocuk arkadaşım ben güneyli çocuk
Günahlarım kadar ömrüm vardır
Ağarmayan saçımı güneşe tutuyorum
Saçlarımı acının elinde unutuyorum
Parmaklarımdan süt içmeğe çağırıyorum seni
Ben güneyli çocuk arkadaşım ben güneyli çocuk

Ben çiçek gibi taşımıyorum göğsümde aşkı
Ben aşkı göğsümde kurşun gibi taşıyorum
Gelmiş dayanmışım demir kapısına sevdanın
Ben yaşamıyor gibi yaşamıyor gibi yaşıyorum
Ben aşkı göğsümde kurşun gibi taşıyorum

Seni süt içmeğe çağırıyorum parmaklarımdan
Kara yılan kara yılan kara yılan kara yılan

1940-1960 TÜRK ŞİİRİNDE BAĞIMSIZ ŞAİRLER / GARİP Dİ- ŞİNDA YENİLİĞİ SÜRDÜREN ŞİİR

✦ Garip şiirinin etkisinin sürdüğü yıllarda şiiri onlar kadar bayağılaştırmak istemeyen, her biri kendine özgü şiir tarzını oluşturmuş aşığıdaki şairler şiirdeki lirizmi kaybetmeden yeniliği sürdürmüşlerdir.

- 1) FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA
- 2) BEHÇET NECATİGİL
- 3) NECATİ CUMALI
- 4) CAHİT KÜLEBİ
- 5) CEYHUN ATIF KANSU
- 6) BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU
- 7) ASAF HALET ÇELEBİ
- 8) SABAHATTİN KUDRET AKSAL...

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA (1914-2008)

- ✦ Uzun yıllar "Türkçenin yaşayan en büyük şairi" olarak nitelendirilmiştir.
- ✦ "Türkçenin ses bayrağı" olarak anılır, çünkü dil konusundaki hassasiyetini "Türkçem benim ses bayrağım." diyerek belirtmiştir.
- ✦ Toplam 134 şiir kitabı bulunan şairimiz, ilk şiir kitabında heceyi, diğerlerinde "serbest ölçü" yü kullanmıştır.

✦ "Destan şiirin temsilcisi" olan şairimizin işlediği temalar üç grupta toplanabilir:

- 1) Destansı şiirler
- 2) Toplumcu-gerçekçi şiirler
- 3) Felsefi-lirik şiirler

✦ 1970 sonrasında çoğunlukla "çocuk şiirleri" yazmıştır.

✦ Yayımlanmış 50 kitabından yaptığı seçmeleri "Dört Kanatlı Kuş" adı altında toplamıştır.

İLK KİTAPLARI:

- 1) Havaya Çizilen Dünya (Hece ölçüsüyle yazdığı şiirler yer alır, ilk şiir kitabı)
- 2) Çocuk ve Allah

DESTANSI ŞİİRLERİ:

- 1) Çakırın Destanı
- 2) Üç Şehitler Destanı
- 3) Sivaslı Karınca
- 4) Delice Böcek (İstiklal Savaşı'nın şiir masalı)
- 5) Yedi Memetler
- 6) Anıtkabir
- 7) Çanakkale Destanı
- 8) Malazgirt Ululaması

TOPLUMCU-GERÇEKÇİ ŞİİRLERİ:

(Batı sömürgeciliğini işler)

- 1) Batı Acısı
- 2) Vietnam Körü
- 3) Cezayir Türküsü
- 4) Sanık Ayağa Kalk
- 5) Nötron Bombası
- 6) Hiroşima
- 7) Vietnam Savaşımız

BEHÇET NECATİGİL (1916-1979)

- ✦ İlk şiirlerini 1940 öncesinde yazsa da asıl ününü 1940 sonrasında kazanmıştır.
- ✦ "Ev içi şiirleri" yle tanınmıştır, edebiyatımızda "evler şairi" olarak anılır.
- ✦ Şiirlerinde çevresini anlatan şair; evleri, dış dünyayı, insanın açıklanamayan iç dünyasını şiirlerinde dile getirir.
- ✦ Şiirlerini serbest nazım şekliyle yazmıştır.
- ✦ Radyo oyunları ile da ünlüdür.
- ✦ "Kilim" en meşhur şiirlerinden biridir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Divançeler
- 2) Zebra
- 3) Çevre
- 4) Arada
- 5) Kapalı Çarşı
- 6) Encam
- 7) Evler

- 8) Kareler Aklar
- 9) Eski Toprak
- 10) Sevgilerde
- 11) İki Başına Yürümek
- 12) Yaz Dönemi

RADYO OYUNLARI:

- 1) Yıldızlara Bakmak
- 2) Gece Aşevi
- 3) Üç Turunçlar
- 4) Pencere

ANTOLOJİ:

“Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü”

“Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü”

Düz yazı:

“Bile/ Yazdı” (şiirle ilgili görüşleri yer alır.)

SEVGİLERDE

Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

Bitmeyen işler yüzünden
(Siz böyle olsun istemezsiniz)
Bir bakış bile yeterken anlatmaya her şeyi
Kalbinizi dolduran duygular
Kalbinizde kaldı
Siz geniş zamanlar umuyordunuz
Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.
Yılların telaşlarda bu kadar çabuk
Geçeceği aklınıza gelmezdi.

Gizli bahçenizde
Açan çiçekler vardı,
Gecelerde ve yalnız.
Vermeye az buldunuz
Yahut vakit olmadı

SADE

Ancak bulunduğu yerde,
Gündüzüm gündüzümüş,
Yokluğum seni de üzmüş,
Allah kismet ederse
Kalkıp geleceğim.

Fazlası istenmez bence,
Gözlerin olmalı sade
Görüp göreceğim.

NECATİ CUMALI

(1921-2001)

- ✦ Yunanistan Florina doğumludur, ailesi Milli Mücadele’den sonra İzmir’e yerleşmiştir.
- ✦ Özellikle “yaşantı şiirleri” yle dikkati çeker. Yani konuları kendi hayatına girenlerden ibarettir.
- ✦ Ege Bölgesindeki hayatlar, köylü ve çiftçiler eserlerinin ana konusudur.
- ✦ Şiirlerinde olduğu gibi küçük hikayede de başarılıdır.
- ✦ İlk şiir kitabı “Kızılçullu Yolu”

ŞİİR KİTAPLARI:

(Şiir kitaplarını topluca aşağıdaki iki eser adıyla yayımlamıştır)

“Aşkılar ve Yalnızlıklar”

“Kısmeti Kapalı Gençlik”

HİKAYE:

- 1) Susuz Yaz
- 2) Dila Hanım
- 3) Ay Büyürken Uyuyamam
- 4) Yalnız Kadın
- 5) Kente İnen Kaplanlar
- 6) Yakup’un Koyunları
- 7) Aylı Bıçak
- 8) Uzun Bir Gece

ROMAN:

- 1) Tütün Zamanı (2. Baskıda “Zeliş” adıyla yayımlanmıştır.)
- 2) Acı Tütün
- 3) Aşk da Gezer
- 4) Yağmurlar ve Topraklar
- 5) Vıran Dağlar
- 6) Uç Minik Serçem

OYUN:

- 1) Nalınlar
- 2) Mine
- 3) Boş Beşik
- 4) Vur Emri
- 5) Yaralı Geyik
- 6) Derya Gülü
- 7) Gömü
- 8) Ezik Otlar

CAHİT KÜLEBİ (1917- 1997)

- ✦ Anadolu’da yetişen aydın şairlerdendir.
- ✦ Şiirlerinde Anadolu’nun özlemini dile getirmiştir.
- ✦ Tüm şiirlerine “yoksulluk” temi hakimdir.
- ✦ Kendini Karacaoğlan’ın bacanağı sayan bir anlayışla halk şiirine yakınlık duyarak şiirlerinde halk deyişlerinden yararlanmıştır.
- ✦ Memleket ve aşk konulu şiirlerinin yanında destansı şiirleri de vardır.

- ✦ İlk şiir kitabı "Adamın Biri" 1946'da yayınlanmış, 1949'da çıkan ikinci kitabı "Rüzgâr"da Orhan Veli şiirine yaklaşması dikkat çekmiştir.
- ✦ "Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda" adlı eseri, Nevit Kodallı'nın "Atatürk Oratoryosu"na temel oluşturmuştur.
- ✦ 1940 sonrasında başlayan şiirimizin yenileşmesi hareketinde kendine özgü bir yeri vardır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Adamın Biri
- 2) Rüzgâr
- 3) Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda
- 4) Yeşeren Otlar
- 5) Süt
- 6) Türk Mavisi
- 7) Sıkıntı ve Umut
- 8) Yangın
- 9) Güz Türküleri
- 10) Hikaye

HİKAYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağın saçlarını bebek
Savur biraz!

İSTANBUL

Kamyonlar kavun taşıyor ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Kamyonlar kavun taşıyor ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Niksar'da evimizdeyken
Küçük bir serçe kadar hüdümlü.

CEYHUN ATIF KANSU (1919-1978)

- ✦ Halk geleneğine bağlı toplumsal gerçekçi şairlerdendir.
- ✦ Anadolu'nun sıkıntılarını, mutsuz insanlarını anlatır.
- ✦ Çok uzun şiirler yazar.
- ✦ En meşhur şiiri "Sakarya Meydan Savaşı"dır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yurdumda

- 2) Çocuklar Gemisi
- 3) Bir Çocuk Bahçesinde
- 4) Haziran Defteri
- 5) Bağbozumu Sofrası
- 6) Yanık Hava...

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU (1913-1975)

- ✦ Folklorla modern sanatı hem resimlerinde hem şiirlerinde birleştirmiştir.
- ✦ Resimleriyle şiirleri arasında çok büyük yakınlık vardır. Renk duygusu çok kuvvetlidir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yaradana Mektuplar
- 2) Karadut
- 3) Tuz
- 4) Üçü Birden
- 5) Dördü Birden
- 6) Dol Karabakır Dol

DENEME

- 1) Resme Başlarken
- 2) Yaşadım

GEZİ

- 1) Canım Anadolu
- 2) Tezek
- 3) Delifışek

KARADUTUM

Karadutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem
Ağaç isem dalımsın salkım saçak
Petek isem balımsın ağulum
Günahımsın, vebalımsın.

Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan
Yoluna bir can koyduğum
Gökte ararken yerde bulduğum
Karadutum, çatal karam, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlayan narımsın
Kadınım, kısrağım, karımsın.

ASAF HALET ÇELEBİ (1907-1958)

- ✦ Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin biçim ve içerik yönünden en özgün ama en az anlaşılan şairlerinden biri olarak bilinir.
- ✦ Gençlik yıllarında divan edebiyatından, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'den etkilenmiş; gazeller ve rubailer yazmıştır.
- ✦ 1938'den sonra serbest ölçü kullanmaya ve Batı şiirinin tekniklerine yönelmeye başlamış, kendine özgü bir yol tutturarak **soyut, gerçeküstü bir şiire** yönelmiştir.
- ✦ Şiirlerinde soyut bir atmosfer kurarak "**sezgi şairi**" olarak anılmıştır.

- ✦ İllhamını İnan tasavvuf büyüklerinden ve eski Doğu masallarından alan “egzotik şiir” leriyle tanınmıştır.
- ✦ Şiirlerindeki **kapalı anlamlar**, farklı kültürlerle ait unsurlar yorumlandığında **Doğu ve Uzakdoğu kültürü, kutsal kitaplar, mitoloji, masallar, tekerlemelerle örülmüş bir şiir evreniyle** karşılaşılır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) He
- 2) Lâmelif
- 3) Laleler
- 4) Om Mani Padme Hum

ARAŞTIRMA:

Mevlâna, Molla Câmî, Eşrefoğlu Divanı , Naima (monografi), Ömer Hayyam ,Divan Şiirinde İstanbul (antoloji)

ÖZDEMİR ASAF (1923-1981)

- ✦ Asıl adı Halit Özdemir Arun'dur.
- ✦ İkilikler ve dörtlülüklerden oluşan ilk şiirlerinde yoğun bir söyleyiş özelliği göze çarpar.
- ✦ İnsan-toplum ilişkilerine yönelik temaları konu edinerek **düşündürücü bir şiir evreni** kurmuştur.
- ✦ Duygu ve düşünce yoğunluğuyla birlikte, **alay ve taşlama** şiirine egemen olan öğelerdir.
- ✦ İnsan ilişkilerinin toplumsal ve bireysel yanlarını sen- ben ikileminde vermiştir.
- ✦ Çok kullandığı sevgi, ayrılık, ölüm temaları, son dönem şiirlerinde giderek yerini kaçış ve umutsuzluğun tedirginliğine bırakmıştır.
- ✦ Şiirin bir görüşü yansıtmayı, bir iletişimin olması düşüncesinden yola çıkmıştır.
- ✦ “Yuvarlağın Köşeleri” kitabında şiirin ve yazarın işlevi konusundaki görüşlerini dile getirmiştir.
- ✦ Batı şiiri ve geleneksel Türk şiirinden yararlanarak verdiği bileşim sanatını zenginleştirip geliştirmiştir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Dünya Kaçtı Gözüme
- 2) Sen Sen Sen
- 3) Çiçekleri Yemeyin
- 4) Yalnızlık Paylaşılmaz
- 5) Bir Kapı Önünde...

DENEME- ETİKA:

- 1) Ça,
- 2) Yuvarlağın Köşeleri 1-2

HİKAYE:

“Dün Yağmur Yağacak”

SABAHATTİN KUDRET AKSAL (1920-1993)

- ✦ İlk şiiri 1938’de Varlık dergisinde, ilk öyküsü 1940’ta Küllük dergisinde çıkmıştır.
- ✦ İlk oyunu “Evin Üstündeki Bulut” 1948’de oynanmıştır.

- ✦ Cahit Sıtkı Tarancı etkisiyle hece vezni ve uyak kullandığı ilk dönem şiirlerinden sonra Garip akımı ve Orhan Veli’ye yakınlaşmıştır.
- ✦ 1940’lardaki yeni edebiyat hareketi içinde yer almış; **günlük yaşamın, küçük ayrıntıların, avareliklerin şairi** olmuştur.
- ✦ Kendisine özgü bir biçimde insan-doğa ilişkisine felsefe düzleminde yaklaşmış; şiirlerinde kent insanlarının gündelik ilişkilerini, saçmalıklarını, çatışmaya varan tartışmalarını ele almıştır.
- ✦ **Öykü ve oyunlarında ise psikolojik öğeleri ve biçim arayışlarını öne çıkarmıştır.**
- ✦ Çeviriler ve sanat üzerine yazılar da yayımlamıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Şarkılı Kahve
- 2) Gün Işığı
- 3) Duru Gök
- 4) Bir Sabah Uyanmak
- 5) Eşik
- 6) Bir Zaman Düşü...

ÖYKÜ:

- 1) Gazoz Ağacı
- 2) Yaralı Hayvan

OYUN:

- 1) Evin Üstündeki Bulut
- 2) Şakacı
- 3) Bay Hiç
- 4) Tersine Dönen Şemsiye
- 5) Sonsuzluk Kitabevi
- 6) Kral Üşümesi...

AHMET ARİF (1927-1991)

- ✦ İlk şiiri “Millet” dergisinde yayınlanmış, asıl sanatını ve kişiliğini 1948-1954 arasında Yeryüzü, Beraber, Seçilmiş Hikayeler, Yeni Ufuklar, Kaynak dergilerinde yayınlanan şiirleriyle ortaya koymuştur.
- ✦ Ardından uzun bir suskunluk dönemine girmiş ama 1968’de tek kitabı **olan “Hasretinden Prangalar Eskittim”** yayınlanınca, çok büyük bir yankı uyandırmıştır. Kitap yayınlanmasından sonraki 12 yılda 18 baskı yapmış ve Türkiye’de en çok basılan kitaplar listesinde yerini almıştır.
- ✦ Orhan Veli’nin etkisinin sürdüğü bir dönemde şiire başlayan Ahmet Arif, **Nâzım Hikmet’in açtığı yolda yürümüş, ondan aldığı şiirselliği bir Anadolu duyarlılığı ve özlemiyle genişletmiştir.** Doğu Anadolu insan malzemesini bu lirizmin içinde yoğunlaşarak gerçekçi şiirdeki didaktizm tehlikesini aşmayı bilmiş, özellikle imge konusunda yaptığı sıçramayla genç şairlere örnek olmuş, günümüz şiirini de büyük ölçüde etkilemiştir.
- ✦ Gazete ve dergilerde yayınlanan düz yazılarıyla da 1950 kuşağı olarak anılan şair ve yazarların büyük bölümünde izler bırakmıştır.

- ✦ Şiirlerinin çoğu bestelenmiştir. (Akşam Erken İner Mah-pushaneyeye, Ay Karanlık, Otuz Üç Kurşun...)

ANADOLU

Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar,
Hawa Ana'n dünkü çocuk sayılır,
Anadoluyum ben,
Tanıyor musun?
Utandırım,
Utandırım fukaralıktan,
Ele güne karşı çıplak
Harmanım kesat...

HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM

Seni, anlatabilmek seni
İyi çocuklara, kahramanlara.
Seni anlatabilmek seni
Namussuza, halden bilmeze
Kahpe yalana.
Art arda kaç zemheri
Kurt uyur, kuş uyur, zindan uyurdu.
Dışarda gürül gürül akan bir dünya...
Bir ben uyumadım
Kaç leylim bahar
Hasretinden prangalar eskittim.
Saçlarına kan gülleri takayım
Bir o yana
Bir bu yana...
Seni bağırabilsem seni
Dipsiz kuyulara
Akan yıldız
Bir kibrit çöpüne varana
Okyanusun en ıssız dalgasına
Düşmüş bir kibrit çöpüne.
Yitirmiş tılsımını ilk sevmelerin
Yitirmiş öpücükleri
Payı yok, apansız inen akşamlardan
Bir kadeh, bir cigara, dalıp gidene
Seni anlatabilsem seni...
Yokluğun, cehennemın öbür adıdır
Üşüyorum, kapama gözlerini...

1960 SONRASI TÜRK ŞİİRİ

- 1) II. YENİ SONRASI TOPLUMCU ŞİİR (1960-1980)
- 1) İSMET ÖZEL
- 2) ATAOL BEHRAMOĞLU
- 3) SÜREYYA BERFE
- 4) REFİK DURBAŞ
- 5) NİHAT BEHRAM

6) ENVER GÖKÇE

- ✦ 1960 kuşağı şairleri, 1961 anayasasının sağladığı özgürlükle birlikte, Nazım Hikmet'in kitaplarının yayımlanmasının serbestleştiği, siyasal ve güncel dergilerin yoğun olarak okunduğu ve gündemi belirlediği bir ortamın etkisindedirler.
- ✦ "Yeni Gerçek", "And", "Halkın Dostları", "Militan" gibi dergiler etrafında toplanan şairler, şiir anlayışlarını ve ideolojilerini bu dergilerde açıklamaya çalışmışlardır.
- ✦ Marksist felsefeyi benimseyen toplumcu gerçekçi şairler, daha çok sosyal ve güncel politikayı konu edinmişler, halkın ve işçi sınıfının sorunlarını politik bir bakışla ortaya koymaya çalışan şiirler yazmışlardır.
- ✦ Toplumcu gerçekçiler, kendilerini toplumun sözcüsü olarak kabul etmişler; bireyin özgürlük arayışını dile getirmişlerdir.
- ✦ Üsluplarında söylev ve slogan özellikleri ağır basar.
- ✦ Biçim ve estetiğe değil içeriğe önem vermişler.
- ✦ Nazım Hikmet çizgisinde serbest nazım geleneğini sürdürmüşlerdir.
- ✦ Soyut şiir yerine "somut şiir" in geliştirilmesine çalışmışlardır.
- ✦ Anlatımda açıklığa önem vermişler, geleneksel söyleyişten de yararlanmışlardır.

İSMET ÖZEL (1944-...)

- ✦ İlk şiiri 1963'de Yelken Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bu tarihle birlikte yazın, düşün ve sanat dünyasındaki serüvenine II. Yeni'nin şiir estetiği çizgisinde başlamıştır.
- ✦ İlk kitabı "Geceleyn Bir Koşu" yu 1966 yılında, büyük yankılar uyandıran ikinci kitabı "Evet İsyan" ı ise 1969 yılında yayımlamıştır.
*Geceleyn Bir Koşu
*Evet İsyan
*Cinayetler Kitabı, toplumcu- Marksist çizgide yazdığı şiir kitaplarıdır.
- ✦ 1970'de yakın arkadaşı Ataol Behramoğlu ile birlikte "Halkın Dostları" dergisini çıkarmışlardır.
- ✦ 1974 yılına geldiğinde ise o zamana dek içerisinde bulunduğu ve savunduğu sosyalist düşünce çizgisini geride bırakarak fikri ve ruhi bir değişim yaşamış, bu tarihten sonra yazı ve sanat hayatına, İslami düşünce çerçevesinde devam etmiştir. "Celladıma Gülümserken Çektirdiğim Son Resmin Arkasındaki Satırlar", kitabından başlayarak mistik-dinsel duyarlılığa yönelmiştir.
- ✦ *Erbain *Bir Yusuf Masalı, diğer şiir kitaplarıdır.
- ✦ Yazdığı deneme kitabı "Taşları Yemek Yasak" ile Türkiye Yazarlar Birliği Deneme ve 2005'te Üstün Hizmet Ödülü'nü kazanmıştır.
- ✦ Halen İstiklal Marşı Derneği'nin genel başkanlık görevini yerine getirmektedir.

CELLADIMA GÜLÜMSERKEN ÇEKTİRDİĞİM RESMİN ARKASINDAKİ SATIRLAR

Ben İsmet Özel, şair, kırk yaşında.
Her şey ben yaşarken oldu, bunu bilsin insanlar
ben yaşarken koptu tufan
ben yaşarken yeni baştan yaratıldı kainat
her şeyi gördüm içim rahat
gök yarıldı, çamura can verildi
linç edilmem için artık bütün deliller elde
kazandım nefretini fahişelerin
lanet ediyor bana bakireler de.
Sözlerim var köprüleri geçirmez
kimseyi ateşten korumaz kelimelerim
kılıçsızım, saygım kalmadı buğday saplarına
uçtum ama uçuşum
radarlarla izlendi
gayret ettim ve sövdüm
bu da geçti polis kayıtlarına.

ATAOL BEHRAMOĞLU (1942- ...)

- ✦ İsmet Özel'le "Halkın Dostları", Nihat Behram'la "Milan" dergilerini çıkarmış ve bu dergilerin yöneticiliğini yapmıştır.
- ✦ Gençlik dönemi şiirlerinde Orhan Veli, Atilla İlhan ve İkinci Yeni şiirinin ortak özellikleri etkindir. İkinci Yeni etkisini taşıyan bu ilk dönem şiirlerinden sonra, 1970'li yıllarda işçi sınıfının, siyasal mücadele içerisinde bulunan insanların sıkıntılarını, duygularını ve umutlarını anlatmıştır.
- ✦ "Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var" şiiriyle geniş kesimler tarafından sevilmiştir.
- ✦ Şiirlerini günlük konuşma diliyle, yalın ve açık bir anlatımla yazmıştır.
- ✦ Çevirileriyle de dikkat çekmiş; edebiyat ve kültür üzerine yazdıkları, antoloji ve diğer çalışmalarıyla kuşağının önde gelen yazarları arasına girmiştir.
- ✦ Asya – Afrika Yazarlar Birliği Lotus Edebiyat Ödülünü (1981) kazanmıştır.
- ✦ Bir Ermeni General, Yolculuk Özlem Cesaret ve Kavga Şiirleri, Kuşatmada, Mustafa Suphi Destanı, Dörtükler, Ne Yağmur... Ne Şiirler..., Aşk İki Kişiliktir... gibi **şiir kitaplarını** "Bir Gün Mutlaka", "Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var" adlı kitaplarda toplamış.

Deneme:

- 1) Şiirin Dili – Anadil
- 2) Kardeş Türküleri
- 3) Nazım'a Bir Güz Çelengi
- 4) Yaşayan Bir Şiir

Gezi:

- 1) Başka Gökler Altında
- 2) Yurdu Teninde Duymak

BEN ÖLÜRSEM AKŞAMÜSTÜ ÖLÜRÜM

Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
Şehre simsiyah bir kar yağar
Yollar kalbimle örtülür
Parmaklarımın arasından
Gecenin geldiğini görürüm
Ben ölürsem akşamüstü ölürüm
Çocuklar sinemaya gider
Yüzümü bir çiçeğe gömüp
Ağlamak gibi isterim
Derinden bir tren geçer

SÜREYYA BERFE (1943- ...)

- ✦ İlk şiirlerinde dönemin hakim şiir anlayışı II. Yeni' nin etkisiyle soyutlamalara yönelmiş buna rağmen II. Yeni' den en az etkilenen şairlerden olmuştur.
- ✦ "Gün Ola", "Savrulan" ilk iki şiir kitabında, halk şiirinin kaynaklarından yararlanarak yeni bir şiir dili oluşturmaya çalışmıştır.
- ✦ Şiirlerinde kara mizaha varan güçlü bir ironi vardır. Edebiyatımızda şairaneliği asıl onun yaktığı söylenebilir. "Kıbrıs" şiiri bu bakımdan çok anlamlıdır.

"1 darbe 3 emir 10 çıkarma gemisi
4250 asker 4250 kimlik 4250 mezar
5 muhrip 50 ton bomba 100 makineli
4250 asker 4250 ölü 4250 tabut" (Şiirde 18 kere 4250 rakamı geçer. Şair, bu rakamla savaşan tarafların ölü sayılarını vermek ister. Anti – militarist bir şiirdir. Şiirde hiç yüklem bulunmaz ve duygu ifade eden hiçbir kelime de yoktur ama şiir son derece duygusaldır.)

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Gün Ola
- 2) Savrulan
- 3) Ruhumun
- 4) Hayat ile Şiir
- 5) Ufkun Dışında
- 6) Şiir Çalışmaları
- 7) Kalfa (son kitabı)

SON AYLARIN ŞİİRİ

Ben sevince yeryüzü arınır
Yüzüme vurur gölgesi
Yüreğim aşkla beslenen başaktır
Açılır
Soymak ister kabuğundan bedeni
Ben ağlayınca serçeler uçar
Dünya küçülür gözümde

REFİK DURBAŞ (1944-...)

- ✚ İlk şiiri İzmir'de Ege Ekspres gazetesinde çıkmıştır.
- ✚ İlk dönem şiirleri II. Yeni' den izler taşısa da sonraları toplumcu şiire yönelmiştir.
- ✚ Kendine özgü dili ve benzetmeleriyle, baştan beri tavrını ve varlığını keskinleştiren, anlam kadar biçime de önem veren seçkinleşen şiirler yazmıştır.
- ✚ Doğduğu yerden ayrılıp doyduğu yerde var olma savaşı veren insanlarımızı konu alan **gurbet, sıla şiirleri** ile geniş yankı uyandırmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Kuş Tufanı
- 2) Çırak Aranıyor
- 3) Hücremde Ay Işığı
- 4) Bir Umuttan Bir Sevinçten
- 5) Adresi Uçurum
- 6) Kimse Hatırlamıyor
- 7) Düşler Şairi
- 8) Nereye Uçar Gökyüzü...

ÇIRAK ARANIYOR

Elim sanata düşer usta
Dilim küfre, yüreğim acıya
Ölüm hep bana
Bana mı düşer usta?
Sevda ne yana düşer usta
Hicran ne yana
Yalnızlık hep bana
Bana mı düşer usta?
Gurbet ne yana düşer usta
Sıla ne yana
Hasret hep bana
Bana mı düşer usta ?

NİHAT BEHRAM (1946-....)

- ✚ Ataol Behramoğlu'nun kardeşidir.
- ✚ Yılmaz Güneyle birlikte "Güneş" dergisini çıkarmış, bir süre gazetecilikle de uğraşmıştır.
- ✚ 1972'de çıkardığı ilk şiir kitabı "Hayatımız Üstüne Şiirler" yasaklanmış ve yazdıklarından ötürü 2 sene tutukluluk dönemi yaşamıştır.
- ✚ 12 Eylül döneminde vatandaşlıktan çıkarılmış, sonra hakları geri verilmiştir.
- ✚ Şiirlerinde **toplumcu bir öz ve kavgacı bir tavır** vardır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Hayatımız Üstüne Şiirler
- 2) Militan Şiirler
- 3) Hey Çocuk
- 4) Dövüşe Dövüşe Yürünecek
- 5) Yalın Yürek
- 6) Cenk Çeşitlemesi

- 7) Hayatı Tutuşturan Acılar
- 8) Kundak...

ANI:

- 1) Dar Ağacında Üç Fidan
- 2) Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit...

ROMAN:

- 1) Gurbet
- 2) Lanetli Ömrün Kırlangıçları
- 3) Kız Ali

2) 1960 SONRASI MİSTİK ŞİİR

- 1) **SEZÂİ KARAKOÇ** (Şiirde kullandığı üslup bakımından II. Yeni şairleri arasında sayılır.)
- 2) **CAHİT ZARİFOĞLU**
- 3) **ABDURRAHİM KARAKOÇ**
- 4) **ERDEM BEYAZIT**
- 5) **HİLMİ YAVUZ**

HİLMİ YAVUZ (1936...)

- ✚ İlk şiirleri Kabataş Erkek Lisesi'nde edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil yönetiminde çıkan "Dönüm" dergisinde yayınlanmıştır. Bu dönemde daha çok İkinci Yeni akımının etkisinde imgeci şiirler yazmıştır.
- ✚ Sonraki yıllarda gelenekten yararlanan **otantik Anadolu şiiriyle modern şiiri birleştirmiştir.**
- ✚ İslam mistisizmi, özellikle de tasavuftan yararlanarak kendine özgü bir sözcük dağarcığı geliştirmiştir.
- ✚ Deneme türünde de önemli eserler vermiştir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Bakış Kuşu
- 2) Hüzün ki En Çok Yakışandır Bize
- 3) Bedreddin Üzerine Şiirler
- 4) Gülün Ustası Yoktur
- 5) Erguvan Şiirler
- 6) Çöl Şiirleri
- 7) Ayna Şiirleri
- 8) Doğu Şiirleri
- 9) Akşam Şiirleri
- 10) Gizemli Şiirler
- 11) Zaman Şiirleri

DENEME-İNCELEME:

- 1) Felsefe ve Ulusal Kültür
- 2) Roman Kavramı ve Türk Romanı
- 3) Kültür Üzerine
- 4) Yazın Üzerine

ERDEM BEYAZIT (1939- 2008)

- ✦ Tok, kavgacı, destana yatkın bir üslûpta söylenmiş olan şiirlerinde ayrıca ince duyarlılıkları işlemiştir.
- ✦ İslâmî bir havanın yayıldığı şiirleriyle ünlüdür.
- ✦ Şiirleri Açık (K. Maraş), Çıkış (Ankara), Yeni İstiklâl, Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Maveria ve Yedi İklim dergilerinde yayınlanmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Sebep Ey
- 2) Risaleler

GEZİ:

“İpek Yolundan Afganistan’a”

YOK GİBİ YAŞAMAK

Boğuk bir bakışın oluyor senin
Bir girdap derinliğinde kayboluyor gibiyim
Yok gibi yaşamak bu kalkıp kurtulmak gibi kalabalıktan
Durma bana türkü söyle Anadolu olsun
Susuz dudak gibi çatlak olsun
Karanfil gibi olsun kara çiçek gibi solgun yüzün
Durmadan akıyor kalbim ayaklarına bana karanlık bakma

ABDURRAHİM KARAKOÇ

(1932-2012)

- ✦ Abdurrahim Karakoç, halk şiirine derin düşünce ve davayı genişlemesine, derinlemesine sokan şairdir.
- ✦ Hem bir halk şairi, hem de bir aydın yazar olarak, Anadolu halkının, gazetecisinden, doktorundan, hakiminden ezeli şikayetlerini dile getirir.
- ✦ Abdurrahim Karakoç, öyle bir yerdedir ki hem köylünün, kasaba yoksulunun kendisidir, hem de çevresindeki bazı aydınların kusurların görüp yüzlerine vuracak derecede görüş sahibidir.
- ✦ Şaire göre şiirin konusu her zaman bağlı olduğu milleti ve inandığı Hakk'ı anlatmak için bir araç olmalıdır: “Şiir, milliliktir, safıktır, Hakk'a bağlılıktır, halka saygılı olmaktır. Ağaç kökünden uzakta büyüyemez. Onun şiirlerinde iman ve Kuran merkezdedir. Şair onun dışında düşünülemez.”

“İman kaynağımdır, tevhit havuzum
İslâm'ın dışında arama beni
Muhammed-ül Emin tek kılavuzum
Putların peşinde arama beni.
Hak kelâm duyduğum kitap Kur'an'dır
Başka yok! . Uyduğum kitap Kur'an'dır
Dolduğum, doydüğüm kitap Kur'an'dır.
Beşerin boşunda arama beni.”

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Hasan'a Mektuplar
- 2) Akıl Karaya Vurdu
- 3) Eli Kulakta
- 4) Kan Yazısı
- 5) Suları İslatamadım
- 6) Beşinci Mevsim
- 7) Yasaklı Rüyalar
- 8) Gökçekimi
- 9) Parmak İzi
- 10) Yağmur Yerden Yağar
- 11) Anadolu'da Bahar
- 12) Aynanın İki Yüzü

CAHİT ZARİFOĞLU

(1940 – 1987)

- ✦ İlk şiirlerinde ikinci yeni akımının etkileri görülür.
- ✦ İslami-mistik anlayışı başlatan, ilk sayısı 1976'da çıkan “Maveria” dergisinin Erdem Beyazıt, Rasim Özdenören gibi isimlerle birlikte kuruculuğunu yapmıştır.
- ✦ Küçük yaşlardan itibaren Maraş dergilerinde şiir ve hikâyeler yazmıştır.
- ✦ Madde-ruh çatışması, “Batı diktasına karşı Doğu protestosu” temalarını işlemiştir.
- ✦ İlk şiir kitabı “İşaret Çocukları” 1967'de yayımlanmıştır.
- ✦ Şiirlerinde dinsel inançları çerçevesinde ele aldığı Anadolu insanlarının acı, umut ve sevgilerini yansıtmıştır.
- ✦ Son şiirlerinde ise İslamcı düşüncedeki insan sevgisi, toplumsal mutluluk anlayışını işlemiş, yer yer gerçeküstü öğeler ve eski şiir kalıplarını da uygulamıştır.
- ✦ Son yıllarda çocuk edebiyatına yönelmiş, “Yürekdede ve Padişah” adlı çocuk kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliğinden ödül almıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) İşaret Çocukları
- 2) Yedi Güzel Adam
- 3) Menziller
- 4) Korku ve Yakarış

HİKAYELERİ:

- 1) İns
- 2) Serçekuş

ROMAN:

“Savaş Ritimleri”

TİYATRO:

“Sütçü İmam”

DENEME:

“Bir Değirmendir Bu Dünya”

3) 1980 SONRASI ŞİİR

- ✚ 1980 şairleri için ortak bir anlayıştan çok, grupların ve kişilerin ayrı ayrı şiir anlayışlarından söz edilebilir. **Farklı şiir anlayışlarının bir arada görüldüğü bir dönemdir.**
 - ✚ Bu dönem şairleri birlikte dergiler çıkarmışlardır. “Yazko”, Üç Çiçek, Şiir Atı ve Sombahar gibi dergiler bu dönemde etkilidir. (En etkili yayın “Yazko” olmuştur.)
 - ✚ İkinci Yeni Sonrası Toplumcu şiirde olduğu gibi **ideolojiyi şiirlerinde öncelikli bir öge olarak görmemişlerdir.**
 - ✚ Bu dönemde geleneğe dönüş yaparak şiir yazan şairlerin en önemli temsilcisi “Hilmi Yavuz” dur.
 - ✚ Düz yazıya yaklaşan bir üslupla, anlatmaya imkân veren temaları da şiirlerinde işlemişlerdir.
 - ✚ İmge anlayışlarında uzak çağrışımlara önem vermeleri bakımından **İkinci Yeni’yle yakınlıkları vardır.** (imgeye önem vermişler.)
 - ✚ **Daha çok aydın kesimin zevkine hitap edilmiştir.**
 - ✚ Şiiri araç olarak değil amaç olarak görmüşlerdir.
 - ✚ Şairler, **imgeci, mitolojik, gelenekselci, toplumcu, yeni garipçi...** şiir anlayışlarından yararlanmışlardır.
- **MURATHAN MUNGAN (folklorik şiir- halk geleneğinden yararlanma)**
 - **HİLMİ YAVUZ (folklorik - İslami şiir)**
 - **KÜÇÜK İSKENDER (marjinal şiir - kuralsızlık, aykırılık, isyankarlığı temel alan şiir)**
 - **HAYDAR ERGÜLEN (imgeci şiir - II.Yeni şiirini örnek alanlar)**
 - **HÜSEYİN ATLANOY (mistik şiir)**
 - **SUNAY AKIN (yeni Garipçi şiir - sokak diline ve ironiye dayanan şiir)**

MURATHAN MUNGAN (1955-...)

- ✚ Başlangıçta Hilmi Yavuz, Atilla İlhan etkisiyle oldukça ağdalı ve özentili şiirler yazmıştır.
- ✚ “Kum Saati” nde yer alan sonraki şiirlerinde söyleyiş değişmemekle birlikte dilinin yalınlaştığı görülür.
- ✚ Olgunluk dönemi şiirlerinde ise kendine özgü bir biçim ve söyleyişe ulaşmıştır. Özellikle “Metal”deki şiirleriyle **1980 kuşağının en çok okunan, tanınan şairleri arasında ilk sıralarda yer almıştır.**
- ✚ Oyunları, öyküleri ve diğer düzyazılarıyla hem üretken, hem etkili bir yazar olduğunu ortaya koymuş, başarılı senaryolar da yazmıştır.

OYUNLARI:

- 1) **Mezopotomya Üçlemesi**
*Mahmud ile Yezida
*Taziye (En iyi oyun yazarı ödülünü almıştır.)
*Geyikler Lanetler
- 2) Bir Garip Orhan Veli

ÖYKÜ:

- 1) Son İstanbul
- 2) Cenk Hikayeleri
- 3) Kırk Oda
- 4) Lal Masallar
- 5) Kaf Dağının Önü
- 6) Ressamın Sözleşmesi (resim konulu öyküler seçkisi)

ROMAN:

“Yüksek Topuklar”
“Üç Aynalı Kırk Oda”

ŞİİR:

- 1) Osmanlı’ya Dair Hikayat
- 2) Kum Saati
- 3) Sahtiyan
- 4) Yaz Sinemaları
- 5) Eski 45’likler
- 6) Mırıldandıklarım
- 7) Yaz Geçer
- 8) Metal
- 9) Murathan’95
- 10) Başkalarının Gecesi
- 11) Erkekler İçin Divan

KÜÇÜK İSKENDER (1964-...)

- ✚ Küçük İskender mahlasıyla tanınır, gerçek adı “Derman İskender Över” dir.
- ✚ Şair ve eleştirmendir.
- ✚ 1985 yılından itibaren çeşitli edebiyat dergilerinde şiir ve yazıları yayımlanmaya başlamış, ilk ve uzun şiirleri “Adam Sanat” dergisinin hemen her sayısında yer almıştır.
- ✚ Temalarında alışılacağı gibi kimi kez tam karşısında yer alan, **polemikçi, başkaldırıcı şiiriyle** sadece 1980’li yılların değil tüm Türk şiirinin en gözüpek şairi olmuştur.
- ✚ Geleneksel yöntemler kullanarak divan tarzı şiirler, gazeller de yazmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Gözlerim Sıgıyıyor Yüzüme
- 2) Yirmi5April
- 3) Periler Ölürken Özür Diler....

ROMAN:

- 1) Flu’es
- 2) Cehenneme Gitme Yöntemleri

DENEME:

“Şiirli Değnek”

GÜNCE:

- 1) Can Güncem
- 2) Bu Defa Çok Fena

DÜZ YAZI:

- 1) Dedem Beni Korkuttu Hikâyeleri
- 2) İkizler Burcu Hikâyeleri
- 3) Balık Burcu Hikâyeleri
- 4) Belden Aşağı

HAYDAR ERGÜLEN (1956-...)

- ✦ 1980 sonrası Türk şiirinin önemli isimlerindedir.
- ✦ İmgeci şiirin temsilcisidir, divan şiiri geleneğinin etkisindedir. Klasik ve çağdaş şiirin birikimlerini ustaca özümsemiştir.
- ✦ "Karşılığını Bulamamış Sorular" ilk şiir kitabıdır.
- ✦ Şiirlerinin ana temasını ölüm, yalnızlık, yabancılaşma oluşturmuştur.
- ✦ Üç Çiçek ve Şiir Atı dergilerinin yayın kurulunda yer almış; "Eskiden Terzi" kitabıyla ve "Unutulmuş Bir Yaz İçin" şiiriyle ödüller almıştır.

DiĞER ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Sokak Prensesi
- 2) Sırat Şiirleri
- 3) Kırk Şiir ve Bir
- 4) Karton Valiz
- 5) Hafıza
- 6) Ölüm Bir Skandal
- 7) Keder Gibi Ödünç
- 8) Üzgün Kediler Gazeli
- 9) İçli Zar
- 10) Hafız ve Semender
- 11) Nar

BOYNUN ISSIZ BİR YURT GİBİ

suyum yok ey gecenin meleği nice susadım
- sus yazıcı ırmak senin içinde
yüreğinden çok su içtin kanmadın
sesim yok ey ulular ulusu konuşmayı özledim
- ey sözünü boğan dilsiz
yeryüzünü sustun ıssız yurda çevirdin
ışığı yok ey boşluğun bekçisi çok acıyor gözlerim
- kendi kandilini göremeyen kör
içine yanan mumlara pervane oldun

HÜSEYİN ATLANSOY (1962-...)

- ✦ Mistik-metafizikçi şiirin temsilcisidir.

- ✦ II. Yeni'den etkilenecek imge ve çağrışımlara yer vermiştir.
- ✦ En çok işlediği tema "aşk" ve "ölüm"dür.
- ✦ "Batıda Kar Var" ilk şiiridir.
- ✦ 1990 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü'nü almıştır.
- ✦ 1983-2005 yılları arasında yazdığı şiirleri "Su Burcu" adıyla bir kitapta toplanmıştır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Su Burcu
- 2) Balkon Çıkmazında Efendilik Tarihi
- 3) Kaçak Yolcu
- 4) İntihar İlacı
- 5) Karşılama Töreni
- 6) İlk Sözler
- 7) Göldeste
- 8) Şehir Konuşmaları

SUNAY AKIN (1962-...)

- ✦ Şair, yazar, gazeteci, araştırmacı, tiyatro oyuncusu.
- ✦ İlk şiirleri 1984'te dergilerde yayınlanmıştır. Arkadaşlarıyla birlikte 1989'da "Yeni Yaprak", 1990'da "Olmaz" adlı şiir dergilerini çıkarmıştır.
- ✦ Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ile Müjdat Gezen Sanat Okulu'nda dersler vermiş, televizyon programları hazırlamıştır.
- ✦ Buluşlara dayanan, genellikle kısa şiirlerinde "Orhan Veli'nin günümüzdeki sürdürücüsü" olarak görülür.
- ✦ Şiirlerinde yumuşak, lirik bir ses tonuyla günlük yaşamdan ilginç ayrıntılar, şaşırtıcı karşılaştırmalar verir. Yapılarını, günlük dildeki kullanımlarını bozmadığı sözcüklerle bir düşünce cambazı gibi oynar.
- ✦ Son yıllarda şiirden çok düzyazıya yönelmiş durumdadır.
- ✦ Yakın tarihteki bazı önemli ve özel olayların araştırılmasına yönelik araştırma, çalışma ve kitaplarıyla da ilgi çekmektedir. Bu yönüyle edebiyatımızda yeni bir "Salâh Bursalı" izlenimi yansıtmaktadır.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Makiler
- 2) Antik Acılar
- 3) Kaza Süsü
- 4) 62 Tavşanı...

ALACAK

Yol kenarlarındaki
Yağmur mazgallarını
Kumbara sanıp harçlığını atardım
Bu yüzden en çok
Denizden alacaklıyım

ENİS BATUR (1952...)

- ✦ Şair, deneme yazarı, yayıncı.

- ✦ Şiir kültürü bakımından donanımlı bir şairdir. Şiir üzerine pek çok yazı da yayımlamıştır.
- ✦ Doğu ve Batı kültürünü keşiştirmiştir.
- ✦ Şiirleriyle Cemal Süreya, Altın Portakal, Sibilla Aleramo, Necatigil ödülleri, denemeleriyle TDK ödülünü kazanmıştır.

ŞİİR / (Şiir Yazıları)

- 1) Tuğralar
- 2) Nil
- 3) İblise Göre İncil
- 4) Kandil
- 5) Doğu- Batı Divanı
- 6) Kanat Hareketleri
- 7) Perişey
- 8) Darb ve Mese

AHMET TELLİ (1946-...)

- ✦ 1960 sonrası **toplumcu gerçekçi şiirimizin ikinci kuşağın-** da yer alan özgün şairlerdendir.
- ✦ İsmet Özel'den sözcük seçimi ve ses tonu bakımından etkilenmiştir.
- ✦ Romantik ve başkaldırıcı şiiriyle bir yandan da Atilla İlhan'a yakın durduğu söylenebilir.

ŞİİR KİTAPLARI:

- 1) Yangın Yılları
- 2) Hüznün İsyan Olur
- 3) Dövüşen Anlatsın
- 4) Saklı Kalan
- 5) Su Çürüdü
- 6) Belki Yine Gelirim
- 7) Çocuğun Sen
- 8) Nida
- 9) Kalbim Unut Bu Şiiri ...

HALA KOYNUMDA RESMİN

Sımsıcak konuşurdun konuşunca
 ırmak gibi rüzgar gibi konuşurdun
 yayla kokuşlu çiçekler açardı sanki
 çiğdemler güller mor menevşeler açardı
 Sımsıcak konuşurdun konuşunca
 Hâlâ koynumda resmin

Dağları anlatırdın ve dostluğu
 bir ceylan gibi sekerdi kelimeler
 Sesini duymasam çölleşirdi dünya
 dağlar yanılır ırmaklar kururdu
 bulutlar çökerdi yüreğime
 Hâlâ koynumda resmin

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN (1926-1984)

- ✦ İlk şiiri 1942'de Eskişehir'de yayınlanan "Kocatepe" gazetesinde yayınlanmıştır.

- ✦ Daha sonra Yedigün, Varlık, Büyük Doğu gibi dergilerde yayınlanan şiirleriyle tanınmıştır.
- ✦ İlk şiir kitabı "İnsanoğlu" 1947'de basılmış, zamanla geniş kitlelerin okuyup hayranlık duyduğu bir "aşk ve ölüm şairi" olarak tanınmıştır. En duyarlı ve yoğun aşk şiirlerinin şairi olmuştur.
- ✦ Şiirlerinde Faruk Nafiz Çamlıbel duyarlılığı görülür.
- ✦ Hayatı boyunca birçok kez intihara kalkışmış olan büyük oğlu Vedat'ın Galata Kulesi'nden atlayarak intihar etmesi, şairin ruh dünyasında tamirsiz etkiler bırakmış, bu olaydan sonra "ölüm" temasına daha çok eğilmiştir.
- ✦ Bazı şiirleri çağdaş sanat müziğinin popüler bestecileri tarafından bestelenmiştir.

BENİ UNUTMA

Bir gün gelir de unutturmuş insan
 En sevdiğini hatıraları bile
 Bari sen her gece yorgun sesiyle
 Saat on ikiyi vurduğu zaman
 Beni unutma
 Çünkü ben her gece o saatlerde
 Seni yaşar ve seni düşünürüm
 Hayal içinde perişan yürürüm
 Sen de karanlığın sustuğu yerde
 Beni unutma

CUMHURİYET DÖNEMİNDE HALK ŞİİRİ

AŞIK VEYSEL

Türkçesi yalıdır Dili ustalıkla kullanır Yöntemi gösterişsiz ve nerdeyse kusursuzdur Yaşama sevinciyle hüznün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içeydi Doğa, toplumsal olaylar, din ve siyasete ince eleştiriler yönelttiği şiirleri de var Şiirleri, "Deyişler" (1944) , "Sazımdan Sesler" (1950) , "Dostlar Beni Hatırlasın" (1970) isimli kitaplarında toplandı Ölümünden sonra "Bütün Şiirleri" (1984) adıyla eserleri tekrar yayınlandı.

DÜNYADA TÜKENMEZ MURAT VAR İMİŞ

Dünyada tükenmez murat var imiş
 Ne alanı gördüm ne murat gördüm
 Meşakkatin adın murat koymuşlar
 Dünyada ne lezzet ne bir tat gördü
 Ölüm var dünyada yok imiş murat
 Günbegün artıyor türlü meşekkat
 Kalmamış dünyada ehl-i kanaat
 İnsanlar içinde çok fesat gördüm
 Nuşveranı Adil nerede tahtı
 Süleyman mührünü kime bıraktı
 Resul u Ekrem'in kanunu haktı
 Her ömrün sonunda bir feryat gördüm
 Aşık Veysel

NEŞET ERTAŞ

Sesi ve sazi ile babası Muharrem Ertaş'ın yolunu sürdüren Neşet Ertaş, 1938 yılında Kırşehir'in Tırtıllar köyünde dünyaya geldi. Keman ve saz çalmasını öğrendi. Ankara'da TRT radyo evine girdi. Güçlü derlemeleri olan ozanın kendisine ait çok sayıda güfte ve besteleri vardır.

GÖNÜL DAĞI

Gönül dağı yağmur yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinemi yaralar yar oy yar oy yar oy yar oy
Dil gizli gizli dil gizli gizli
Sinemi yaralar yar oy yar oy yar oy yar oy
Dil gizli gizli dil gizli gizli

N. Ertaş

ŞARKIŞLALI ALİ İZZET ÖZKAN

Adından çokça söz edilen bir halk ozanımızdır. 1902 yılında Şarkışla'nın Üğük köyünde doğdu. Belli bir öğrenim görmedi. Aşık Sabri den saz dersleri aldı. Ve küçük yaşlarda aşık oldu. 22 yaşlarında Adana'ya giderek Çukurovalı aşıklarla karşılaşmalar yaptı. Uzun yıllar yurdun çeşitli yerlerinde gezip dolaştı. Pek çok şiir söyledi. 500'ü aşkın şiiri vardır ve şiirlerini zaman zaman çıkardığı kitaplarda toplamıştır. Bazı türküleri de sanatçılar tarafından plağa okundu. Bunlar arasında "Mecnunum Leylamı Gördüm, Şu Sazıma Düzen Ver, Mühür Gözlüm" vardır.

MÜHÜR GÖZLÜM

Mühür gözlüm seni elden
Sakinirim kiskanırım
Uçan kuştan esen yelden
Sakinirim kiskanırım

AŞIK MAHZUNİ ŞERİF

Kahramanmaraş'ın Afşin İlçesi'nin Berçenek Köyü'nde (şu anda ismi Tarlacık köyü) dünyaya geldi. 1955 yılında, sonradan Ankara'ya nakledilen Mersin Astsubay Okulu'na kaydoldu. 1960'ta eşi Suna'yı kaçırdı ve 6 ay köyünde kaldı. Bu sırada okulu Balıkesir'e nakledildi. Okul komutanının çabası ile yeniden okula dönen Aşık Mahzuni, 6 ay devamsızlık yaptığına ilişkin bir ihbar üzerine okuldan atılınca yeniden köyüne döndü. 1964 yılında ilk plağı ile müzik piyasasına girdi. Bir süre Gaziantep'te ikamet ettikten sonra Ankara'ya taşındı. 1989-1991 yılları arasında Halk Ozanları Federasyonu tarafından Dünya'nın en büyük 3 ozanı arasında gösterildi. Sivas Dramı adlı türküsünü, Sivas Katliamı'nda yaşamını yitirenlere ithaf etmiştir.

Mevlam gül diyerek iki göz vermiş
Bilmem ağlasam mı ağlamasam mı
Dura dura bir sel oldum erenler
Bilmem çağlasam mı çağlamasam mı

Milletin sırtından doyan doyana
Bunu gören yürek nasıl dayana
Yığıt muhtaç olmuş kuru soğana
Bilmem söylesem mi söylemesem mi

AŞIK MURAT ÇOBANOĞLU

Saz çalmaya ve şiir söylemeye 1951 'de gördüğü bir rüyada bade içtikten sonra başlamıştır. Murat Çobanoğlu 1966 yılından başlayarak sürekli olarak Konya Aşıklar Bayramına katıldı. Artvin, Konya, Erzurum ve Mu'tta yapılan yarışmalarda dereceler aldı. Özellikle atışma dalında başarı gösterdi. Sık sık radyoda ve televizyonda -değişik konularda- söyledi. Saza egemenliği, ulusal duygularının güçlülüğü ve kendine özgü sesiyle ilgi çekti. Yurt içinde ve dışında düzenlenen bazı şenliklere katıldı. Aşıklık geleneğinin bir parçası olan türkölü hikâyeler anlatma konusunda da başarılı örnekler veren Çobanoğlu, kendi türkülerinin yanı sıra usta malı türküleri de genç kuşaklara aktarmaktadır.

Dinleyene benim sözüm nasihat
İlimsiz bir kimse insan olamaz
Bu söz yalan olmaz, olur hakikat
İlimsiz bir kimse insan olamaz

AŞIK ŞEREF TAŞLIOVA

10 Nisan 1938'de Ardahan'ın Çıldır ilçesi Gülyüzü köyünde doğdu. Küçük yaşlarda babası öldü. Yaklaşık 10 yaşında şiir yazmaya başladı. İlkokuldan sonra bir süre öğretmen okuluna devam etti. Bu yıllarda da bağlama çalmayı öğrendi. Kuzeydoğu Anadolu aşıklık geleneğinin önemli isimlerinden olan Aşık Şenlik'in oğlu Aşık Kasım'a çıraklık yaparak kendini geliştirdi ve yöredeki aşıklarla tanışma fırsatı buldu.

Dünya deşirmendir insanlar tahlil
Ekilir, biçilir, un olur gider
Cesedi gezdirir baştaki akıl
Bire saygı duyan bin olur gider

CUMHURİYET DÖNEMİNDE OLAY ÇEVRESİNDE OLUŞAN EDEBİ METİNLER

ANLATMAYA BAĞLI EDEBİ METİNLER (Hikaye - Roman)

- MİLLİ EDEBİYAT ZEVK VE ANLAYIŞINA BAĞLI OLANLAR**
 - Cumhuriyet'in ilk dönem ürünlerinde Milli Edebiyat zevk ve anlayışına uygun hikâye ve romanlar yazılmıştır.
 - Cumhuriyet'le birlikte siyasi, ekonomik ve toplumsal hayattaki değişimler edebiyata da yansımış; Anadolu'ya açılma, Anadolu'yu görüp anlatma ve Anadolu insanını konu edinme öne çıkmıştır.
 - Realizm akımından etkilenilmiş, Cumhuriyet döneminin hazırlayıcıları olan **I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı** konu edilmiştir.
 - Atatürk ilke ve inkılâplarına uygun bir bakışla eserler yazılmış, **yanlış Batılılaşma** konusu ele alınmıştır. **Batılı inançlar ve hurafeler** eleştirilmiştir. Toplumsal faydaya esas alan eserler yazılmıştır. **Doğu – Batı karşılaştırmaları** yapılmıştır.
 - Halkın sıkıntıları, **halk-aydın çatışması** konu edilmiştir. Milli Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren hikâyelerde Maupassant tarzının (olay hikâyesi) özellikleri görülür.
 - Bu anlayışı sürdüren yazarların çoğu aynı zamanda Milli Edebiyat Dönemi yazarlarıdır.

- 1) REŞAT NURİ GÜNTEKİN
- 2) HALİDE EDİP ADIVAR
- 3) YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU
- 4) REFİK HALİT KARAY
- 5) MEMDUH ŞEVKET ESENDAL
- 6) MİTHAT CEMAL KUNTAY
- 7) CEVAT ŞAKİR KABAAĞAÇLI (Halikarnas Balıkçısı)

HALİKARNAS BALIKÇISI (1886–1973)

- ✦ Asıl adı “Cevat Şakir” olan Halikarnas Balıkçısı, daha sonra sürgün olarak geldiği Bodrum’un antik adını unvan olarak almıştır.
- ✦ Bodrum’a olan aşkı ile tanınan ünlü roman ve hikâye yazarıdır.
- ✦ Konularını Ege ve Akdeniz’den alan ve eserlerinde ana konusu deniz ve deniz insanı olan yazarımızdır.
- ✦ Özellikle 1926’dan sonra deniz hikâyeleriyle tanınmış, konularını Ege ve Akdeniz Bölgesi kıyı ve açıklarında gelişen, denize bağlı olaylardan çıkarmıştır.
- ✦ İçinde yaşadığı, en küçük ayrıntılarına kadar bildiği hür ve asi denizi, kaderleri denizin elinde olan balıkçıları, dalgıçları, sünger avcılarını ve gemileri zengin bir terim ve mitologya hazinesinden yararlanarak şiirli, yer yer aksayan ama sürükleyip götüren bir anlatımla hikâye ve romana aktarmıştır.
- ✦ Yazı ve düşünceleriyle Azra Erhat gibi döneminin önemli aydınlarını etkilemiş bir kişi olarak, çeşitli dillerden yüz kadar da kitap çevirmiş olan Halikarnas Balıkçısı’na Kültür Bakanlığınca 1971 Devlet Kültür Armağanı verilmiştir.

ROMAN:

- 1) *Aganta Burina Burinata* (Mahmut’un deniz sevdası ve babası Süleyman Kaptan’ın yaşadığı bir olaydan sonra oğlunun denizci olmasını istememesi üzerine oturan olaylar anlatılır.)
- 2) *Ötelerin Çocuğu*
- 3) *Deniz Gurbetçileri* (Turgut Reis adıyla 1995’te ikinci baskısı yapılmıştır.)
- 4) *Uluç Reis*
- 5) *Bulamaç*
- 6) *Ege Kıyıları...*

HİKÂYELER:

- 1) *Ege Kıyılarından*
- 2) *Merhaba Akdeniz*
- 3) *Egenin Dibi*
- 4) *Gülen Ada*
- 5) *Yaşasın Deniz*
- 6) *Gençlik Denizlerinde*
- 7) *Parmak Damgası...*

Deneme/İnceleme/Eleştiri:

- 1) *Anadolu Efsaneleri*
- 2) *Merhaba Anadolu*
- 3) *Hey Koca Yurt...*

Günce/Anı/Gezi:

“Mavi Sürgün”

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL (1884-1952)

- ✦ Yaşamının yalnızca dokuz yılında ciddi biçimde edebiyatla uğraşmasına rağmen Türk öykücülüğünün önemli bir ismi olmuştur.
- ✦ Edebiyatımızda **durum (Çehov tarzı) öykücülüğünün en önemli temsilcilerindendir**. Öyle ki edebiyat çevresince “**Yerli Çehov**” olarak adlandırılmıştır.
- ✦ Öykülerinde derin insan sevgisini işlemiş, günlük hayatın en silik, en basit taraflarından öyküler çıkarmıştır. Tüm kahramanları sevimli ve iyimserdir. Kişilerini daha çok orta tabakadan seçmiştir.
- ✦ Esendal’ın edebiyatımıza getirdiği en önemli yeniliklerden biri de ele aldığı konuları büyük bir sadelikle işlemesidir.
- ✦ Öykücülüğe başladığı ilk yıllarda, dilde sadeleşmenin öncüsü olan Ömer Seyfettin’in izinden giden Esendal, ustalık dönemine eriştiğinde, **hem Ömer Seyfettin’den hem de kendi çağdaşlarından daha sade ve düzgün bir dille yazmıştır**.
- ✦ Üslubunda da Çehov’un etkileri açıkça görülür. Hatta bazı öyküleri, Çehov’dan yapılmış uyarlamalardır. Ancak bu etki, yazım tarzı, dildeki sadelik, kişilerin seçilişi ile sınırlı kalır. Esendal, Çehov’un karamsar bakışını tekrarlamaz.
- ✦ En çok bilinen eseri 1934 yılında yayımlanan “**Ayaşlı ile Kiracıları**” adlı romanıdır.

ROMAN:

- 1) *Ayaşlı ve Kiracıları*
- 2) *Vassaf Bey*
- 3) *Miras*

ÖYKÜ:

- 1) *Temiz Sevgiler*
- 2) *Mendil altında*
- 3) *Ev Ona Yaklaştı*
- 4) *İhtiyar Çilingir*
- 5) *Otlakçı*
- 6) *Hava Parası*

MİRAS: İlk romanıdır, II. Abdülhamit döneminde **Silahtar Ali Paşa** ailesinin zamanla çözülüp yozlaşmasını konu alır.

AYAŞLI VE KIRACILARI: Romanda insanların birbirleriyle pek de ilgili olmadığı pansiyon ve apartman hayatına geçişin rahatsızlıkları anlatılır. Yazar, **Ayaşlı İbrahim Efendi**’nin **Ankara**’da oda oda kiraya verdiği evindeki bir odanın banka memuru olan kiracısının ağzından, öteki odalarda oturanları ve onların birbirleriyle olan münasebetlerini anlatır.

MİTHAT CEMAL KUNTAY (1885-1956)

- ✦ Türk yazar, şair ve hukukçu.
- ✦ Yazdığı vatanseverlik şiirleri onu Türk edebiyatının **en tanınmış hamaset şairlerinden** birisi yapmıştır.
- ✦ Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış dönemini konu edinen, "Üç İstanbul" adlı ilk ve tek romanı ile ünlenmiştir.
- ✦ Biyografi yazarlığı yönüyle de tanınmıştır.
- ✦ Tek şiir kitabı "Türk'ün Şehnamesi"nde 82 şiiri vardır, şiirlerinde aruzu ustaca kullanmıştır, ağır bir dile sahip olan şair, dilini zamanla sadeleştirmiştir.
- ✦ Vatan ve millet sevgisi temalı epik ve lirik şiirleri yazmıştır, hiciv türünde de şiirleri vardır, aşk temasını ise hemen hemen hiç işlememiştir.

"ÜÇ İSTANBUL"

Eser, II. Abdülhamit II. Meşrutiyet ve Mütareke yıllarının İstanbul'unu anlatır. Roman, 1983 yılında TRT tarafından televizyon dizisi olarak çekilmiştir.

Yazar, kendisini temsil eden "Adnan" karakteri etrafında İstanbul'un üç dönemini ve İstanbul'daki ahlaki çöküşü anlatır.

Adnan, ders verdiği "Süheyla"yı beğense de başka bir öğrencisi "Belkis"a aşiktir ve Belkis'la evlenir. Adnan'la parası için evlenen Belkis, Adnan'ın itibarı sönünce onu terk eder. Zor günlerinde Adnan'a ancak Süheyla yardım edecektir.

2) TOPLUMCU GERÇEKÇİLER/KÖY GERÇEKLERİNİ ANLATANLAR

- ✦ Türk edebiyatında toplumcu gerçekçilik, 1930'lardan 1980'lere kadar özellikle roman alanında varlığını güçlü bir biçimde sürdürmüştür.
- ✦ Şiirde Nazım Hikmet'le başlayan bu anlayış, 1930'lu yıllarda Sabahattin Ali'nin öykü ve romanlarıyla yaygınlık kazanmış; köye ve köylüye yönelik başlamıştır.
- ✦ Toplumcu gerçekçi bakış doğrultusunda işçilerin, dar gelirliilerin dünyası, köydeki yaşam tarzı sunulmuş, köyden kente göçün ortaya koyduğu sorunlar, toplumcu dünya görüşüne uygun olarak sergilenmiştir.
- ✦ 1930'larda üretilen Anadolu insanının gerçeğini, toplumsal değişimle yaşanan sancuları anlatan öyküler ve romanlar, toplumcu gerçekçi edebiyatın kuruluşunun ilk örnekleri niteliğindedir.
- ✦ Genellikle toplumdaki düzensizlik ve çatışmalar üzerinde durulmuştur: ağa-köylü, imam-öğretmen, halk-yönetici, zengin-fakir, güçlü-güçsüz çatışması...
- ✦ Yazarların bir bölümü Köy Enstitülülerinde yetişmiştir.
- ✦ Yazarlar neden-sonuç ilişkisi içinde olaylara bilimsel bir açıklama getirmişler ve genellikle "tezli roman" türünde romanlar yazmışlardır.
- ✦ Toplumcu gerçekçi öykü ve roman yazarları, mizahi yaklaşımla toplumsal sorunları ele alanlar ve köy edebiyatçıları şunlardır:

- 1) SABAHATTİN ALİ
- 2) ORHAN KEMAL
- 3) KEMAL TAHİR
- 4) YAŞAR KEMAL
- 5) NECATİ CUMALI
- 6) SADRI ERTEM
- 7) BEKİR SITKI KUNT
- 8) KEMAL BİLBAŞAR
- 9) AZİZ NESİN (mizahi yaklaşım)
- 10) RIFAT ILGAZ (mizahi yaklaşım)
- 11) FAKİR BAYKURT (köy edebiyatının en etkili yazarı)
- 12) İLHAN TARUS
- 13) TALİP APAYDIN
- 14) SAMİM KOCAGÖZ
- 15) DURSUN AKÇAM
- 16) ABBAS SAYAR
- 17) FAİK BAYSAL

a) Toplumcu-Gerçekçi Öykü ve Roman Yazarları SABAHATTİN ALİ (1907-1948)

- ✦ 1940 sonrasında gelişen **toplumcu gerçekçi çizginin öncülerinden** sayılır.
- ✦ "Bir köy ve kasaba öykücüsü" olarak nitelenir. Türk edebiyatında köye ve köylüye en büyük ilgiyi ilk önce o göstermiş, hikayeciliğe gerçekçi ve toplumcu bir anlayış getirmiştir.
- ✦ Ömer Seyfettin'in hikaye tarzını (olay öyküsü) sürdürür. Ezilen insanların acılarını ve sömürülüşünü gerçekçi bir biçimde işlemiştir.
- ✦ "Kuyucaklı Yusuf" ilk romanıdır. Yusuf'un şahsında Anadolu'daki toplumsal gerçeklik anlatılır.
- ✦ Otobiyografik karakterli romanı "İçimizdeki Şeytan" da doğruyu bildiği halde savunmaktan korkan bir aydının, Ömer'in yalnızlığını, kararsızlığını, kendini bulma sürecindeki bunalımlarını, iç çatışmalarını ele alır.
- ✦ Anı biçiminde yazılan "Kürk Mantolu Madonna" da uygarlık çatışması içinde bulunan aydının çelişkilerini iç konuşma bilinç akışı gibi tekniklerle ele alır.

ÖYKÜ:

- 1) Kağrı
- 2) Ses
- 3) Sırça Köşk
- 4) Değirmen
- 5) Kafa Kağıdı
- 6) Yeni Dünya
- 7) Esirler

KUYUCAKLI YUSUF: Toplumcu-gerçekçi Türk romanının ilk başarılı örneğidir.

Sabahattin Ali, bu romanında Anadolu insanını, bu insanların düşünüş ve yaşayış tarzlarını okuyucuya anlatmaya çalışmaktadır.

“Yusuf” ve “Muazzez”in aşkı etrafında gelişen olaylar ele alınır.

1903 senesi sonbaharında Aydın’ın Nazilli ilçesi Kuyucak köyünde eşkiyalar bir evi basar ve karı kocayı öldürür. Soruşturmaya gelen Kaymakam Selahattin Bey, anne babası öldürülen, dokuz yaşındaki Yusuf’u evlat edinir. Yusuf, kaymakamın 3 yaşındaki kızı Muazzez ile kardeş gibi büyümeye başlar. Kaymakam, karısı Şahinde’nin yüzünden kendisini içki ve kumara vermiştir. Fabrikatör Hilmi Bey’e üç yüz yirmi altın borçlanmıştır. Zamanla Yusuf ve kaymakamın kızı Muazzez büyür. Kasaba kabadayısı Şakir’in, Muazzez’i rahatsız etmesinden dolayı Yusuf ile Şakir, hep kapışır. Daha sonra kaymakam Yusuf ile Muazzez’i evlendirir. Yusuf’u Edremit’e tahrirat katibi yapar. Bir süre sonra gelen yeni kaymakam Şakir’in ve babasının yakın dostu olur. İzzet Bey adındaki bu yeni kaymakam Yusuf’u görevden alır ve süvari tahsildarı yapar, artık Yusuf sürekli dışarıdadır. Bu arada Şahinde Hanım’ın evi kaymakam ve ileri gelenlerin çalgı çengi yeri olmuştur. Muazzez de iffetini yitirmek üzeredir. Bir akşam Yusuf eve gelir, evdeki herkesi öldürür. Karısı da ağır yaralanmıştır, kendi kollarında ölen Muazzez’i gömen Yusuf atına atlar ve dağlara gider...

KÜRK MANTOLU MADONNA: Raif Efendi’nin Berlin’de tanıştığı bir şarkıcı kadınla (Maria Puder) yaşadığı hazin aşk öyküsünü konu alan başarılı bir romandır.

İÇİMİZDEKİ ŞEYTan: Balıkesir’den başlayıp İstanbul’da son bulan aşk serüvenleri anlatılır. Bu serüvenlerde üç temel şahıs vardır: Macide, Ömer ve Bedri. Macide ve Ömer birbirlerini iyice tanımadan evlenirler. Oysa ikisi ayrı dünyaların insanlarıdır, kişilikleri birbirinin tam aksi yönünde olan insanlardır, bu yüzden evlilikleri uzun sürmez.

ORHAN KEMAL (1914-1970)

- ✦ Türk edebiyatına işçi sınıfını ve Çukurova’yı sokan yazarımız.
- ✦ Asıl adı Mehmet Raşit Ögütçü’dür.
- ✦ “Adana çevresindeki tarım köylüsü ve dokuma fabrikalarında çalışan işçilerin romancısı” olan yazar sonra da büyük şehre gelerek gecekonduculara yerleşenlerin büyük şehre uyma çabalarını anlatır.
- ✦ Önemli romanlarından “MURTAZA” onun şöhrete adım attığı ilk eseridir. (Eserde, patronunun çıkarlarını kendi çıkarlarından üstün tutan ve yazarın Donkişot’a benzettiği bir gece bekçisinin hayatı anlatılır.)
- Baba Evi
- Avare Yıllar
- Cemile
- Arkadaş Islıkları
- Dünya Evi gibi ilk romanları kendi hayatından alınmış, otobiyografik romanlardır.

✦ En başarılı romanı “BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE” dir. (Anadolu köylerinden Çukurova’ya çalışmaya gelen üç gurbetçinin hayat mücadelesi anlatılır. İlahsızın Yusuf, Pehlivan Ali, Köse Hasan)

Diğer Romanları:

- 1) Eskiçi ve Oğulları
- 2) Hanımın Çiftliği
- 3) Gavurun Kızı
- 4) Gurbet Kuşları
- 5) Üçkağıtçı
- 6) Sokakların Çocuğu
- 7) Kanlı Topraklar
- 8) Vukuat Var
- 9) El Kızı
- 10) Suçlu
- 11) Devlet Kuşu
- 12) Müfettişler Müfettişi

Öyküleri:

- 1) Çamaşırıcının Kızı
- 2) Ekmek Kavgası
- 3) Grev
- 4) Önce Ekmek
- 5) Mahalle Kavgası
- 6) 72. Koğuş
- 7) Sarhoşlar
- 8) Kardeş Payı

✦ 72. Koğuş, Eskiçi ve Oğulları, Kardeş Payı, Murtaza öykü ve romanlarını tiyatroya uyarlamıştır. Bir diğer oyunu, “İspinozlar” (Yalova Kaymakamı) dir.

YAŞAR KEMAL(1923...)

- ✦ Asıl adı Kemal Sadık Göğçeli olan yazarımız Adana doğumludur.
- ✦ Adını Cumhuriyet gazetelerindeki röportajlarıyla duyurmuştur.
- ✦ “İNCE MEMED” romanı ile büyük yankı uyandırmıştır.
- ✦ Çukurova’yı insanıyla, sorunlarıyla, doğasıyla destansı bir dille anlatmıştır.
- ✦ Masallardan, ağıtlardan, halk hikayelerinden, efsanelerinden ustaca yararlanmıştır.
- ✦ Romanları 39 dile çevrilmiş, sinemaya uyarlanmış, oyunlaştırılmıştır.
- ✦ 70’li yılların ortalarından itibaren yeni bir yönelimle ilk kez Çukurova dışına çıkmış, kenti ve deniz insanını konu edinmiştir. (“Al Gözüm Seyreyle Salih”, “Kuşlar da Gitti”, “Deniz Küstü” romanlarında)

Romanları:

- 1) Teneke
 - 2) İnce Memed
 - 3) Orta Direk
- } “Dağın Öte Yüzü Üçlemesi ”

- 4) Yer Demir Gök Bakır
- 5) Ölmez Otu
- 6) Demirciler Çarşısı Cinayeti
- 7) Yusufçuk Yusuf
- 8) Yılanı Öldürseler
- 9) Çakırcalı Efe
- 10) Üç Anadolu Efsanesi
- 11) Ağrı Dağı Efsanesi
- 12) Binboğalar Efsanesi
- 13) Kale Kapısı
- 14) Yağmur Kuşu
- 15) Kanın Sesi
- 16) Fırat Suyu kan Akıyor Baksana
- 17) Karıncanın Su İçtiği
- 18) Tanyeri Horozları

Öykü: "Sarı Sıcak"

Röportaj:

- 1) Bu Diyar Baştan Başa
- 2) Allah'ın Askerleri
- 3) Çukurova Yana Yana
- 4) Bir Bulut Kaynıyor
- 5) Yanan Ormanlarda 50 Gün
- 6) Peribacaları

Deneme:

- 1) Taş Çatlarsa
- 2) Baldaki Tuz
- 3) Ağacın Çürüğü

"İNCE MEMED": Roman, ağalara karşı Çukurova'nın yoksul halkına sahip çıkan İnce Memed'in halkı için savaşımını konu alır. Roman kahramanının Toroslarda beş köyün bütün topraklarına sahip bir ağaya karşı direnişi ve çekişmeleri uzun bir serüveni kapsar. Sonunda İnce Memed, tüm toprakları gerçek sahiplerine, köylülere dağıtır, ağayı öldürüp kayıplara karıştırır ama halkın belleğinde bir efsane kahraman olarak yer eder.

KEMAL TAHİR (1910-1973)

- ✦ Sanat hayatına önce şiir sonra hikayelerle giren Kemal Tahir, konularını **Çankırı**, **Çorum dolayları**ndan almıştır.
- ✦ Tüm eserlerini, 13 sene hapis yatıp çıktıktan sonra, 1960'tan sonra yazmıştır.
- ✦ Romanlarının konusunu "**köyden ve tarihten**" almıştır.
- ✦ Yerli dekor ve renkleri ustalıklı kullanarak gerçek bir Anadolu romanı oluşturmuştur.
- ✦ Kemal Tahir bunun yanında birçok inceleme eser de yazmıştır.

✦ Hikayelerini "**GÖL İNSANLARI**" adı altında toplamıştır.

KÖY KONULU ROMANLARI:

- 1) Sağır Dere
- 2) Körduman
- 3) Rahmet Yolları Kesti (ağalık ve eşkıyalık olgusu işlenir.)
- 4) Yedi Çınar Yaylasında (" " " " " " " ")
- 5) Köyün Kamburu
- 6) Karılar Koşuşu
- 7) Namusçular
- 8) Damağası
- 9) Bozkırdaki Çekirdek (Köy enstitülerin kuruluşunu anlatır.)
- 10) Hür Şehrin İnsanları
- 11) Kelleci Mehmet
- 12) Bir Mülkiyet Kalesi

TARİH KONULU ROMANLARI:

- 1) **DEVLET ANA:** Osmanlı'nın kuruluş yılları anlatılır.
- 2) **ESİR ŞEHRİN İNSANLARI:** Kuvayı Milliyeci **Kamil Bey**'in yakalanıp hapse atılması anlatılır.
- 3) **ESİR ŞEHRİN MAHPUSU:** Kamil Bey'in hapislik günleri anlatılır.
- 4) **YORGUN SAVAŞÇI :** "Cehennem Yüzbaşı" olarak anılan **Yüzbaşı Cemil**'in Milli Mücadele süreci konu edilir.
- 5) **KURT KANUNU:** Atatürk'e düzenlenen İzmir suikastini konu alır.
- 6) **YOL AYRIMI:** Serbest Fırka'nın kuruluşu ve demokrasiye geçiş sancıları işlenir.

⇒ **Esir Şehrin İnsanları, Esir Şehrin Mahpusu ve Yorgun Savaşçı** romanları konusunu **Kurtuluş Savaşı**'ndan alır.

KEMAL BİLBAŞAR (1910-1983)

- ✦ **Anadolu kasabalarını, insanlarını anlatan öyküleri ve destansı romanlarıyla tanınır.**
- ✦ Ele aldığı olaylar daha çok Batı Anadolu'daki kasabalarda geçer.
- ✦ Edebiyata hikaye ile başlamış, **Refik Halit'in başlattığı memleket hikâyeciliğini devam ettirmiştir.**
- ✦ Hicivci ve gözlemci bir yazardır.
- ✦ Folklordan yararlanmış, eserlerinde yerel dile yer vermiştir.
- ✦ "**CEMO**", Çancının Karısı adlı hikayesinin yeni baştan ele alınmasıyla ortaya çıkan en ünlü romanıdır.

ROMANLARI

- 1) **Cemo** } Şeyh Said isyanı sırasında Doğu Anadolu'da ağa – köylü ilişkileri üzerinde duran bir aşk hikayesidir.
- 2) **Memo** }
- 3) **Kölelik Dönemeci:** Osmanlı'nın ekonomik sıkıntıya sokuşunu ele alan tarihi bir romandır.

- 4) **Bedoş**: Milli Mücadele dönemini işlediği romandır.
- 5) Denizin Çağırışı
- 6) Ay Tutulduğu Gece
- 7) Başka Olur Ağaların Düşünü
- 8) Yeşil Gölge
- 9) Yonca Kız
- 10) Zühre Ninem

HİKAYE:

- 1) Anadolu'dan Hikâyeler
- 2) Cevizli Bahçe
- 3) Üç Bulutlu Hikâyeler
- 4) Irgatların Öfkesi
- 5) Pembe Kurt

NECATİ CUMALI (1921-2001)

- ✦ 1940'larda sevgi, sevinç, özlem gibi bireysel konularla çağın toplumsal sorunlarını birlikte ele alan yalın anlatımlı lirik şiirleriyle tanınmıştır.
- ✦ Roman ve öykülerinde Ege Bölgesi'ndeki kasaba ve köylerdeki tarım işçilerinin sorunlarını işlemiştir.

Öykü: Susuz Yaz, Dila Hanım, Ay Büyürken Uyumam, Yakup'un Koyunları,

Roman: Tütün Zamanı, Acı Tütün, Yağmurlar ve Topraklar, Aşk da Gezer, Viran Dağlar, Uç Minik Serçem

Oyun: Nalınlar, Masallar, Boş Beşik, Vur Emri, Ezik Otlar, Tehlikeli Güvercin, Derya Gülü, Aşk Duvarı, Gömü, Kristof Kolomb'un Yumurtası, Yürüyen Geceyi Dinle, İş Karar Vermekte

SADRI ERTEM (1898-1943)

- ✦ Yazarlığa gazetecilikle başlamıştır.
- ✦ Konularını toplumsal sorunlardan çıkardığı, gözlemden çok kuramsal bilgilere dayanan yapıtlarıyla toplumcu gerçekçi Türk edebiyatının ilk temsilcilerinden sayılır.
- ✦ Eserlerinde **sanayinin köylü üzerindeki olumsuz etkisi, köylülerin ağalar ve tüccarlar tarafından sömürülmesi, fabrika-işçi sorunlarını ele almıştır.**
- ✦ Dil ve anlatımı özensiz ve savruktur. Kimi zaman Ahmet Mithat'ta olduğu gibi okuyucuya bile seslenmektedir.
- ✦ En ünlü romanı "**ÇIKRIKLAR DURUNCA**" da Bolu yöresinde dokumacılıkla uğraşan Adaköy'ün ağası "**Siddik-zade**" ile köylülerin çatışmasını işlemiştir.

Öykü:

- 1) Silindir Şapka Giyen Köylü
- 2) Bacayı İndir Bacayı Kaldır
- 3) Bay Virgül
- 4) Bir Şehrin Ruhı

Roman:

- 1) Çıkrıklar Durunca
- 2) Bir Varmış Bir Yokmuş
- 3) Düşkünler
- 4) Yol Arkadaşları

Gezi:

Bir Vagon Penceresinden

BEKİR SITKI KUNT (1905-1959)

- ✦ Sadece hikaye türünde eser vermiştir.
- ✦ İlk dönem hikayelerinde Maupassant tarzında, Refik Halit ve Ömer Seyfettin çizgisindedir.
- ✦ Bu öykülerinde köy ve köylü sorunlarına değindiği gibi İstanbul'un sıradan insanlarını da konu almıştır.
- ✦ 1940'lı yıllarda Maupassant tekniğini bırakmış, Memduh Şevket çizgisinde kişinin iç dünyasına yönelmiştir.

Öyküleri:

- 1) Memleket Hikayeleri (Refik Halit Karay etkisiyle yazdığı öyküleri)
- 2) Talkınla Salkım
- 3) Herkes Kendi Hayatını Yaşar
- 4) Yataklı Vagon Yolcusu
- 5) Ayrı Dünya

b) Köy edebiyatçıları

MAHMUT MAKAL(1898-1943)

- ✦ Köy Enstitüsü ilk yazarlardandır.
- ✦ "**Bizim Köy**" ile köy yazısı çığını başlatır, "**köy edebiyatı**" akımını başlatmıştır.
- ✦ Türk romancılarına köyü kaynak göstermiştir.

Eserleri:

- 1) Memleketin Sahipleri
- 2) Kuru Seveda
- 3) Köye Gidenler
- 4) Halktan Ayrı Düşenler
- 5) Yer Altında Bir Anadolu
- 6) Değişenler (1977 Türk Dil Kurumu Ödülü)...

FAKİR BAYKURT (1929-1999)

- ✦ İlk romanı "**YILANLARIN ÖCÜ**" ile ünlenmiş, bu romanıyla "Yunus Nadi Roman Ödülü" nü kazanmıştır.
- ✦ Daha sonra da pek çok öykü ve romanıyla ödüller almaya devam etmiştir.
- ✦ Yazı hayatına şiirle başlamış, Orhan Veli çizgisinde ama köy hayatı içerikli şiirler yazmıştır.
- ✦ Şiirlerinin yanı sıra köy hayatıyla ilgili bazı "köy notları" yayımlamış, sonra bu köy notlarını hikaye ve romanlarına dökmeye başlamıştır. (1950'den sonra)
- ✦ Böylelikle 1950-1970 döneminde etkili olan "**köy edebiyatı hareketi**"nin önde gelen toplumsal gerçekçi yazarlarından biri olmuştur.
- ✦ İlk öykü kitabı "Çilli"den başlayarak öykülerinde kesitleri değil geniş açılımları, bir anın olayını değil geniş dönemlerin olaylarını işlemiştir.
- ✦ Romanlarında Türkiye'deki köylü yaşamını halkçı ve devrimci bir bakış açısıyla ele almış, köylünün bilinci ve bilinçaltındaki isteklerini, tepkilerini, çelişkilerini yansıtmıştır.
- ✦ Kimi romanlarında alegorik anlatıma başvurmuş, düşünceyi simgelerle somutlaştırma yoluna gitmiştir. (Kaplumbağalar romanı)

Romanları:

- 1) Yılanların Öcü
- 2) Irazca'nın Dirliği
- 3) Kara Ahmet Destanı
- 4) **Kaplumbağalar** (Ankara yakınlarında bir Alevi köyü olan Tozak köyü insanların yaşayışı "**Kır Abbas**" karakteri etrafında anlatılır.)
- 5) Tırpan
- 6) Amerikan Sargısı
- 7) Onuncu Köy
- 8) Koca Ren ("**Duisburg Üçlemesi**"nden / Almanya'daki Türk işçilerini konu alan romanları)
- 9) Yüksek Fırımlar (" " " " ")
- 10) Köygöçüren...

Öyküleri:

- 1) Çilli
- 2) Efendilik Savaşı
- 3) Karın Ağrısı
- 4) On Binlerce Kağın
- 5) Can Parası (ödüllü öyküsü)
- 6) İçerdeki Oğul
- 7) Sınırdaki Ölü (ödüllü öyküsü)
- 8) Gece Vardiyası (ödüllü öyküsü)
- 9) Barış Çöreği (ödüllü öyküsü)

YILANLARIN ÖCÜ: Muhtarın haksızlığına direnen yoksul köy insanının savaşı anlatılır. "**Irazca**" nın oğlu "**Kara Bayram**" ile evlerinin önüne ev yapan komşuları "**Haceli**" arasındaki sirtüşme, muhtarın zengin olduğu için Haceli'nin tarafını tutmasıyla bir haksızlığa dönüşecektir.

TALİP APAYDIN (1926-...)

- ✦ Köy Enstitüsü çıkışıdır.
- ✦ Yazı hayatına yoğun bir duygusallıkla toplumcu şiirler yazarak başlamıştır.
- ✦ Sonradan yöneldiği roman ve öykülerinde **Anadolu'nun kırsal kesimlerini, özellikle yaşadığı Orta Anadolu'yu anlatmıştır.**
- ✦ "**Sarı Traktör**" romanında tarımda makineleşmeyle gelen sorunları ve değişimi,
- ✦ "**Yar Bükü**" nde köylülerin toprak ve su çekişmeleri içindeki zorlu yaşamlarını,
- ✦ "**Emmioğlu**" nda ve "**Kente İndi İdris**" te makineleşme sonucu köyden kente göçü,
- ✦ "**Yoz Duvar**" da hayvancılıkla ilgili sorunları,
- ✦ "**Tütün Yorgunu**" nda tütün ekicilerinin hayatını anlatır.
- ✦ "**Vatan Dediler**" ve "**Toz Duman İçinde**" romanlarında ise "**Kurtuluş Savaşı**" nı işlemiştir.
- ✦ Anı, oyun, çocuk edebiyatı türlerinde de eserler vermiştir.

Şiir: "Susuzluk"

Öykü:

- 1) Ateş Düşünce
- 2) Öte Yakadaki Cennet
- 3) Duvar Yazıları
- 4) Hendekbaşı
- 5) Hem Uzak Hem Yakın

Roman:

- 1) Sarı Traktör
- 2) Yar Bükü
- 3) Toz Duman İçinde
- 4) Emmioğlu
- 5) Ortakçılar
- 6) Ferhat ile Şirin
- 7) Toprağa Basınca
- 8) Define
- 9) Tütün Yorgunu
- 10) Vatan Dediler

Anı:

- 1) Karanlığın kuweti
- 2) Akan Sulara Karşı
- 3) Köy Enstitüleri Yılları

SAMİM KOCAGÖZ (1916-1993)

- ✦ Aydın, Sökelidir. Hayatı boyunca yazıyla çiftçiliği bir arada yürütmüştür.
- ✦ Konularını doğup büyüdüğü yörenin toprak meselelerinden, sınıf çatışmalarından alır.
- ✦ Dünya hikaye yarışmasında "**SAM AMCA**" öyküsüyle **birincilik kazanmıştır.**
- ✦ Ölümünden sonra adına bir öykü ödülü konmuştur.
- ✦ "**İkinci Dünya**" "**Yılan Hikayesi**" "**Bir Çift Öküz**" romanlarında doğup büyüdüğü yerlerin köylü-ağa çatışmasını ele almıştır.
- ✦ "**Kalpklılar**" ve "**Doludizgin**" romanlarında **Kurtuluş Savaşı'nı** ele almıştır.
- ✦ "**Onbinlerin Dönüşü**" romanında konusunu İstanbul Üniversitesi çerçevesinde gelişen olaylardan ve fikir çatışmalarından alır.

ROMAN:

- 1) Bir Şehrin İki Kapısı
- 2) Yılan Hikayesi
- 3) Onbinlerin Dönüşü
- 4) Bir Karış Toprak
- 5) Bir Çift Öküz
- 6) Eski Toprak
- 7) Kalpklılar
- 8) Doludizgin

ÖYKÜ:

- 1) Telli Kavak
- 2) Sığınak

- 3) Cihan Şoförü
- 4) Ahmet'in Kuzuları
- 5) Yağmurdaki Kız
- 6) Alandaki Delikanlı

DURSUN AKÇAM (1930-2003)

- ✚ Kars ve çevresinin insanlarını ve sorunlarını işlemiştir.
- ✚ Kırsal gerçeklikle ilgili gözlemlerini "mizahi bir üslup"la ele almıştır.
- ✚ "Analarımız" adlı röportajıyla ödül almıştır.
- ✚ "KANLI DERENİN KURTLARI" adlı romanıyla 1976 TDK Roman Ödülü'ne layık görülmüştür.

ESERLERİ:

- 1) Dağların Sultanı
- 2) Kafkas Kızı
- 3) Kafdağ'ının Ardı
- 4) Kan Çiçekleri
- 5) Köyden İndim Şehre
- 6) Ölü Ekmeği
- 7) Taş Çorbası
- 8) Alaman Ocağı
- 9) Generaller Birleşin

FAİK BAYSAL (1922-2002)

- ✚ Eserlerinde **Adapazarı köy ve kasabalarını**, İstanbul'un kenar mahallelerini anlatmıştır.
- ✚ 1969'da Sait Faik Hikaye Armağanı'nı kazanmış, yine 1984'te "Yılın Hikayecisi" seçilmiştir.
- ✚ Garcia Marquez'in Nobel öyküsü "Kırmızı Pazartesi" yi Türkçeye çevirmiştir.
- ✚ Önemli romanlarından "**Dirina'da Son Gün**" de II. Dünya savaşı yıllarında Yugoslavya'daki Türklerin çektiği sıkıntıları anlatmıştır.

Şiir:

"Aydın Ucunda"

Roman:

- 1) Sarduvan
- 2) Rezil Dünya
- 3) Dirina'da Son Gün
- 4) Perşembe Adası
- 5) Sancı Meydanı
- 6) Güller Kanıyordu
- 7) Ilgaz Teyze Öldü
- 8) Kırmızı Sardunya...

ABBAS SAYAR (1923-1999)

- ✚ "YILKI ATI" romanıyla ünlenmiştir.
- ✚ **Orta Anadolu'nun doğasını ve insanlarını işlemiş**; Anadolu insanının yaşantısını, çektiği çileleri aktarmaya çalışmıştır.

- ✚ Romanlarında Türk köylüsünün nasıl yaşadığını bilmek, öğrenmek ve yaşam koşullarını değiştirmek gerektiğini aydınlara ve politikacılara haykırır.

✚ "ÇELO", "CAN ŞENLİĞİ" romanlarıyla da ödül almıştır.

✚ Pek çok şiir ve yazısı derlenememiştir.

YILKI ATI: Bu romanda bir hayvanı merkeze alarak köyü ve köylüyü anlatır. Köylü yaşlanan atı besleyemeyeceği için kışın kıra salar, hayvan yaşamayı başarırsa geri alacaklardır. Yalnız o zor koşullara dayanan at, yaz olunca köylülere dönmez; tayıyla birlikte kaçıp gider.

Roman:

- 1) Yılkı Atı
- 2) Çelo
- 3) Can Şenliği
- 4) Dik Bayır
- 5) Tarla Başlı Salkım Saçak
- 6) Anılarda Yumak Yumak

Öykü:

"Yorganımı Sıkı Sar"

Şiir:

"Boşluğa Takılan Ses"

İLHAN TARUS (1907-1967)

- ✚ Oyun yazarı olarak edebiyata başlamış, sonra öykü ve romana yönelmiştir.
- ✚ Kendi kuşağı içinde çok yazmakla tanınmış ama pek çok öyküsü kitap halinde toplanamamış, gazete ve dergilerde kalmıştır.
- ✚ Gazetelerde fıkra ve röportaj yazarlığı da yapmıştır.
- ✚ Hikayelerinde **küçük memurları, yüksek bürokratları, mahkemeleri, hapishaneleri, kasaba insanlarını, işçileri, gecekondu mahallelerini** işlemiştir.
- ✚ "**Var Olmak**", "**Hükümet Meydanı**", "**Vatan Tutkusu**" adlı romanlarında **Kurtuluş Savaşı'nın başlangıç yıllarını** işlemiştir.

Roman:

- 1) Yeşilkaya Savcısı
- 2) Duru Göl
- 3) Samanpazarı...

Öykü:

- 1) Doktor Monro'nun Mektubu
- 2) Tarus'un Hikayeleri
- 3) Ekin İti
- 4) Apartman
- 5) Karınca Yuvası
- 6) Köle Hanı
- 7) İki Ağızlı Bıçak...

Tiyatro:

- 1) Ceza Hakimi
- 2) Bir Gemi
- 3) Suavi Efendi

c) Mizahçılar

AZİZ NESİN (1916–1995)

- ✦ Asıl adı Mehmet Nusret'tir.
- ✦ Sanata şiirler, gerçekçi hikayeler ile başlamış, dünyaca tanınan güçlü bir mizah yazarı olmuştur.
- ✦ Cumhuriyet Döneminde "Türk Mizahı" adında bir de antoloji düzenlemiştir.
- ✦ **Modern Türk mizahını dünyaya tanıtan yazarımızdır**; yapıtlarının ön yüzü komedi, arka yüzü trajedidir.
- ✦ Sabahattin Ali'yle "Marko Paşa" gazetesini çıkarmış.
- ✦ Kimsesiz çocuklar için "Nesin Vakfı" nı kurmuştur.
- ✦ İtalya'da "Altın Palmiye Ödülü" kazanan yazarın uluslararası çeşitli ödülleri vardır.
- ✦ Eserleri Rusça olmak üzere pek çok dile çevrilmiştir.

Hikâye-Roman:

- 1) Damda Deli Var
- 2) Toros Canavarı
- 3) Bay Düdük
- 4) İnsanlar Uyanıyor
- 5) Nah Kalkınırız
- 6) Vatan Sağ Olsun
- 7) Ah Biz Eşekler
- 8) Fil Hamdi
- 9) İt Kuyruğu
- 10) Biz Adam Olmayız
- 11) Ölmüş Eşek
- 12) Zübük
- 13) Şimdiki Çocuklar Harika
- 14) Tatlı Betüş
- 15) Erkek Sabahat
- 16) Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz...

Oyunları:

- 1) Biraz Gelir misiniz?
- 2) Toros Canavarı
- 3) Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz
- 4) Sizin Memlekette Eşek Yok mu?
- 5) Üç Karagöz Oyunu
- 6) Hakkımı Ver Hakkı
- 7) Yaşasın Kavuniçi

Şiir Kitapları:

- 1) Aziz-name
- 2) Sondan Başa
- 3) Bağışla
- 4) Seviye On Ölüme Beş Kala...

Anı:

"Bir Sürgünün Hatıraları"
"Yokuşun Başı"

Otobiyografi:

"Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"

Gezi:

"Duyduk Duymadık Demeyin"

"Dünya Kazan Ben Kepçe"

Masallar:

Aziz Dededen Masallar
Uyusana Tosunum
Hoptiriram

MUZAFFER İZGÜ (1933...)

- ✦ Türkiye'nin en çok okunan gülmece, genç ve çocuk kitapları yazarlarından. 107 kitap, 200'e yakın radyo oyunu yazmıştır.
- ✦ Hikaye ve romanlarında köy ve kasabalardan şehre göçün doğurduğu sıkıntıları mizahi bir tarzda yazmıştır.
- ✦ Taşlama ve yergi arası öyküler kaleme almış, kişileri halkın konuştuğu gibi konuşturmuştur.

Roman:

- 1) Gecekodu
- 2) İlyas Efendi
- 3) Kasabanın Yarı
- 4) Halo Dayı ve İki Öküz
- 5) Üç Halka
- 6) İt Adası
- 7) Matador
- 8) İçimde Çiçekler Açınca
- 9) Zıkkımın Kökü...

Öykü:

- 1) Bando Takımı
- 2) Donumdaki Para
- 3) Deliye Her Gün Bayram
- 4) Sen Kim Hovardalık Kim
- 5) Devlet Babanın Tonton Çocuğu
- 6) Çanak Çömlek Patladı
- 7) Devletin Malı Deniz...

Çocuk Kitabı:

- 1) Ekmek Parası
- 2) Bülbül Düdük
- 3) Çizmeli Osman
- 4) Pazar Kuşları
- 5) Uçtu Uçtu Ali Uçtu
- 6) Güldüren Uçurtma

3) KİŞİNİN İÇ DÜNYASINI ESAS ALAN SANATÇILAR

- ✦ İnsan gerçekleri farklı yönlerden esas alınmış, psikoloji biliminin olanaklarından yararlanılmıştır.
- ✦ Eserlerde psikolojik tahliller önemli yer tutmuş; yazarlar ruh dünyasını, içsel yaşantıları anlatmaya çalışmışlardır.
- ✦ Sanatsal bir dille bireyin kimlik sorunları, ahlak bunalımları, kişi-toplum çatışmaları, yalnızlık duygusu, kararsızlık, vicdan azabı, manevi boşluk, kaçış ve tabiata yönelme, hayaller, geçmiş özlemi, yabancılaşma, yalnızlık gibi konular ele alınmıştır.

Temsilcileri:

- 1) PEYAMİ SAFA
- 2) AHMET HAMDİ TANPINAR
- 3) ABDÜLHAK ŞİNASI HİSAR
- 4) TARIK BUĞRA
- 5) SAMİHA AYVERDİ
- 6) MUSTAFA KUTLU
- 7) SAMET AĞAOĞLU
- 8) ZİYA OSMAN SABA
- 9) KERİME NADİR

PEYAMİ SAFA (1899-1961)

- ✦ Psikolojik romanın temsilcisidir.
- ✦ Servetifünun şairlerinden İsmail Safa'nın oğludur, Sivas'a sürgüne gönderilen babasının orada ölümü üzerine 2 yaşında yetim kalmış, 17 yaşına kadar kemik hastalığı ile mücadele etmiştir.
- ✦ Takma adı "Server Bedii" dir. Para kazanmak için yazdığı romanlarında bu adı kullanmış, bu adla 80'e yakın roman yazmıştır. Bunlardan en ünlüsü "Cingöz Recai" dir.
- ✦ Fıkra ve makalelerinde mantık ve inandırıcılığı ön plana çıkaran Peyami Safa, romanlarında ise olaydan çok tahlile önem vermiştir.
- ✦ İlk romanı "SÖZDE KIZLAR" dır. (Savaş döneminin getirdiği yeni şartların toplumda yol açtığı ahlak ve düzen bozukluğunu konu alır. "Mebrure" İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi yüzünden uzaktan akrabası Nafi Bey'in köşküne taşınır ama Nafi Bey ölmüştür, köşte oğlu "Behiç", kızı ve karısı kendilerini eğlence hayatına kaptırmışlardır. Behiç, burada Mebrure'ye hiç rahat vermeyecektir...)
- ✦ I. Dünya Savaşı sırasındaki ahlaki çöküntüleri ele aldığı bir başka romanı da "MAHŞER" dir.
- ✦ Doğu-Batı çatışmasını konu alan romanları:

FATİH HARBİYE: Batı özentisinde olan "Neriman" Doğulu tipi temsil eden "Şinasi" yi Batı sevdası yüzünden terk eder ve gönlünü "Macit" e kaptırır. Romanda adı geçen iki semt, Doğu(Fatih) ve Batı'yı(Harbiye) temsil edecek şekilde kullanılmıştır.

YALNIZIZ

BİR TEREDDÜTÜN ROMANI

- ✦ "MATMAZEL NORALİYA'NIN KOLTUĞU" romanıyla yazar mistizme, parapsikolojik romana geçiş yapmıştır. (II. Dünya Savaşı günlerinde bir pansiyonda yaşayanlar vasıtasıyla İstanbul'daki değişik tipleri ve yozlaşmayı anlatır. Roman, "Ferit" in oda oda kiraya verilen pansiyona dönüştürülmüş eski bir konağa kiracı olarak gelmesiyle başlar.)
- ✦ Otobiyografik romanı "DOKUZUNCU HARİCİYE KOĞUŞU" : Yazar, 15 yaşındaki bir "hasta çocuk" un ızdırabının hikayesini anlatır. Romanda karakterin yazarı temsil ettiği açıktır, tıpkı Peyami Safa gibi hasta çocuk da kemik hastalığıyla uğraşmaktadır. Hasta çocuk akrabası Nüzhet'e aşiktir

ama Nüzhet, Doktor Ragıp'ı sevmektedir ve romanın sonunda da onunla evlenir.

Diğer romanları:

- "BİZ İNSANLAR" (Kurtuluş Savaşı sırasında öğretmen Orhan'ın Vedia'ya aşkı anlatılır.)
- CANAN
- BİR AKŞAMDI
- ŞİMŞEK...

Öykü:

- 1) İstanbul Hikayeleri
- 2) Bir Mekteplinin Hatıraları
- 3) Gençliğimiz
- 4) Süngülerin Gölgesinde (Kurtuluş Savaşı temalı öyküsüdür.)
- 5) Ateş Böcekleri
- 6) Siyah Beyaz Hikayeler

OYUN:

"Gün Doğuyor"

DÜŞÜNSEL YAPITLARI:

"Türk İnkılabına Bakışlar"
"Doğu Batı Sentezi"

TARIK BUĞRA (1918-1994)

- ✦ Roman, hikâye, oyun ve fıkra yazarı.
- ✦ Doğum yeri olan Akşehir'de "Nasrettin Hoca" gazetesini çıkararak gazeteciliğe başlamış ve ömrü boyunca gazete-lerde yazıp çalışmıştır.
- ✦ 22 yaşında yazdığı "Yalnızların Romanı" ile yazı hayatına başlamış ve roman türüne ağırlık vermiştir.
- ✦ Tarık Buğra kasaba yaşantısından, orta sınıf insanların ev ve aile ortamlarından kesitler verdiği hikâyelerinde, yoğun, şiirli bir dille aşk, yalnızlık, uyumsuzluk gibi temaları işlemiştir.
- ✦ Olay örgüsünden çok iç gerçekliğe ağırlık vermiştir.
- ✦ Kurtuluş Savaşı'na merkezden değil, bir kasabadan baktığı en ünlü romanı "Küçük Ağa" da yakın tarihe, resmi tarih anlayışının dışına çıkan bir yorum getirmiş, bu romanın devamını 1967'de Küçük Ağa Ankara'da adıyla yayımlamıştır.

KÜÇÜK AĞA: Mehmet Raşit Efendi, halkın padişaha bağlılığını güçlendirmek için İstanbul Hükümeti tarafından Akşehir'e gönderilir. Orada "İstanbul Hoca" diye tanınır ve kasabanın güzel kızı Emine ile evlenir. İstanbul Hoca, verdiği vaazlarla halkı hı-lafetten yana çeker. Anadolu'nun pek çok yeri Kuva-yi Milliye'ye katılır ama birkaç yer –bunların arasında Akşehir de vardır- İstanbul'a bağlılığını sürdürür. Bunun üzerine İstanbul Hoca için Ankara'dan vur emri çıkar ama onu bir türlü yakalayamazlar, artık her yerde "Küçük Ağa" olarak tanınmaktadır. Keskin bir nişancı, yiğit bir savaşçıdır. Onu yakalama görevi "Çolak Salih" e verilir. Salih onu bulur ve Kuva-yi Milliye'ye katılması için ikna eder.

Diğer Romanları:

- **Siyah Kehribar:** İspanya iç savaşı yıllarında konusu İtalya'da geçen bir romandır.
- **İbiş'in Rüyası:** Paşa oğlu Naşit'in tiyatrocu olmak için evinden kaçıışı anlatılır.
- **Yağmur Beklerken:** Serbest Fırka'nın kısa ömrünü, çok partili hayata geçiş dönemini anlatır.
- **Osmancık:** Osmanlının Anadolu'ya yerleşme ve **Osmanlı Devleti'nin kuruluşu** Osman Bey'in yaşantısıyla birlikte verilir. Bu romanı TV'de "Kuruluş" adlı dizi olarak yayınlanmıştır.
- **Gençliğim Eyvah, Dünyanın En Pis Sokağı** romanlarında ise Türk gençliğini birbirine düşüren tahrikleri işlemiştir.
- **Firavun İmanı**
- **Dönemeçte**

Hikaye:

- 1) Oğlumuz
- 2) Yarın Diye Bir Şey Yoktur
- 3) İki Uyku Arasında

Tiyatro:

- 1) Ayakta Durmak İstiyorum
- 2) Akümülatörlü Radyo
- 3) Sahibini Arayan Madalya
- 4) Yüzlerce Çiçek Birden Açtı

AHMET HAMDİ TANPINAR (1901-1962)

- Çok yönlü sanatçıdır. Anadolu'nun birçok yerinde öğretmenlik, üniversitede profesörlük ve milletvekilliği yapmıştır.
- Birçok türde eser vermiş, şiirlerinde Ahmet Haşim'den ve hocası Yahya Kemal'den etkilenmiş, saf şiir anlayışını sürdüren şairlerden olmuştur.
- "Rüya, bilinçaltı ve zaman" eserlerindeki en önemli kavramlardır.
- En ünlü şiiri "BURSA'DA ZAMAN" da geçmişle bugünü birlikte anlatmaya çalışmıştır.
- Romanlarında ise geçmişe özet vardır.
- En ünlü romanı "HUZUR" dur, "SAHNENİN DIŞINDAKİLER" romanı ise Kurtuluş Savaşı zamanını konu alır.

HUZURSUZLUĞUN ROMANI "HUZUR"

Dört bölümden oluşan romanın her bölümü, öykünün dört kahramanının, İhsan, **Nuran, Suat** ve Mümtaz'ın adlarıyla verilir. Romanın ana karakteri **Mümtaz**'dır. Yazar, diğer üç karakteri de Mümtaz'la olan ilişkileri çerçevesinde tanıtır bize.

Romanın merkez konusu ise Mümtaz ve Suat'ın Nuran'a olan aşklarıdır.

Mümtaz ve Nuran birbirini sevmekte ve evlenmeyi tasarlamaktadır. Ümitsizliğe düşen Suat ise kendini asarak intihar eder. Bu trajedi nedeni ile Nuran'dan ayrılan Mümtaz'ın iç dünyası yıkılmıştır.

SAATLERİ AYARLAMA ENSTİTÜSÜ

Saatleri Ayarlama Enstitüsü Türk insanının **Doğu ve Batı arasında bocalamasını irdeleyen bir romandır.**

İçeriğini ve konusunu romanın karakterlerinden Nuri Efendi (Saat Ustası), Mübarek (Ayaklı ve yaşlı bir İngiliz yapımı duvar saati), Halit Ayaracı ve saat-zaman-insan ilişkilerinden almaktadır.

İki uygarlık arasında bocalayan, toplumumuzun yanlış tutumlarını, davranışlarını alaya alan eleştirel bir romandır.

Yapıt çocukluğu II. Abdülhamit döneminde geçen, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde de yaşayan **Hayri İrdal'in anıları şeklinde kurgulanmıştır.**

Roman dört bölümden oluşmaktadır: Büyük Ümitler, Küçük Hakikatler, Sabaha Doğru, Her Mevsimin Bir Sonu Vardır.

SAHNENİN DIŞINDAKİLER: Kurtuluş Savaşı zamanı İstanbul'unu, ana kahraman "**CEMAL**" ve "**SABİHA**" aracılığıyla yansıtan, siyasi konuların fazlaca yer aldığı bir romandır. Romanın başlığı, sahnenin dışındakiler İstanbul; sahnenin içi ise Kurtuluş Savaşı'nın yaşandığı Anadolu'dur.

MAHUR BESTE: Tanpınar'ın ilk romanıdır. Roman Abdülhamit ile Abdülaziz yönetiminde ve aynı çevrede yaşayan, farklı eğilim ve karakterlere sahip insanların hayatını anlatır. Roman Behçet Bey'in hikayesi olarak başlar ve Behçet Bey'in etrafındaki insanların hikayeleri olarak devam eder.

⇒ **AYDAKİ KADIN**, son ve yarım kalmış romanıdır.

Öykü:

- Abdullah Efendi'nin Rüyalari
- Yaz Yağmuru
- Adem ile Hawa
- Rüyalari

Deneme:

- Beş Şehir
- Yaşadığım Gibi

ABDÜLHAK ŞİNASİ HİSAR (1883-1963)

- Edebiyata şiirle başlamıştır.
- Üç romanı ve anı-denemeleriyle **edebiyatımıza hatıraları ve geçmiş zaman özlemine yerleştiren yazardır.**
- **İzlenimci-emprestyonist romanın en güçlü örneklerini vermiştir.**
- Eserlerinde genellikle İstanbul'un üç mekanını **Çamlıca-Boğaziçi ve Büyükkada'yı** anlatır.
- Eserleriyle **edebiyatımıza "Boğaziçi medeniyeti" ifadesini getirmiştir.**
- Üslubu şahsi ve orijinaldir. Hiçbir zaman dilde kelime tasfiyesine kapılmamış, dilin ahenginden yararlanmasını bilmiş ve şiire kaçan bir dil kullanmıştır.
- "**FAHİM BEY VE BİZ**" romanı sıra dışı kişilere ve bu kişilerin iç çatışmalarına yer vermesi bakımından dikkatleri üzerine çekmiştir.
- "Çamlıca'daki Eniştemiz" ve "**Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği**" romanındaki kahramanların çoğu tuhaf, içe dönük ve siliktir. "**ÇAMLICA'DAKİ ENİŞTEMİZ**" roma-

nında “Deli Enişte” denen “Hacı Namık Bey” in ilginç hayatını anlatır.

Anı-Deneme:

- 1) Boğaziçi Mehtapları
- 2) Boğaziçi Yalıları
- 3) Geçmiş Zaman Köşkeri
- 4) Geçmiş Zaman Fıkraları

Antoloji:

“Aşk imiş Her Ne Var Alemde”

SAMIHA AYVERDİ (1905-1993)

- ✦ Romanlarının yapısı “şimdi- geçmiş çatışması” üzerine kuruludur.
- ✦ Abdülhak Şinasi Hisar gibi “Batılılaşmayla gelen uygarlık değişimini ve bu değişimin toplumda özellikle aile içinde yol açtığı sorunları” roman kişilerinin iç dünyalarından yola çıkarak anlatmıştır.
- ✦ Romanlarının mekanı genel olarak İstanbul'dur.
- ✦ Tarihten ve tasavuf düşüncesinden de yoğun şekilde yararlanmıştır.
- ✦ En ünlü romanı “**İBRAHİM EFENDİ KONAĞI**” kendi hayatıyla da yakından ilgili, bir konağın çöküşünü anlatan eseridir. Aile içi çıkar çatışmalarından dolayı İbrahim Efendi'nin ölümünden sonra konak, kahyaya kalır ve İbrahim Efendi'nin kızları da açıkta kalır. Roman **işlenen konu açısından Yakup Kadri'nin “Kiralık Konak” ve Memduh Şevket'in “Miras” romanlarına benzer.**
- ✦ Bir diğer önemli romanı “**MESİHPAŞA İMAMI**” kişinin olaylarla psikolojik olarak değişimini işlediği romanıdır. Yazar imamı, bir insan olarak kusurları, mezyetleri ve değişimi ile işlemiştir.

Diğer Romanları:

- 1) Aşk Bu İmiş
- 2) Batmayan Gün
- 3) Mabette Bir Gece
- 4) Ateş Ağacı
- 5) Yaşayan Ölü
- 6) İnsan ve Şeytan
- 7) Son Menzil
- 8) Yolcu Nereye Gidiyorsun

Anı:

İstanbul Geceleri
Bir Dünyadan Bir Dünyaya
Bağbozumu

Biyografi:

Abide Şahsiyetler

MUSTAFA KUTLU (1947...) (Hikayeci)

- ✦ Hikayelerinin en farklı noktası, tek başlarına müstakil olarak yazılsalar da bir araya geldiklerinde bir bütün oluşturmalarıdır.
- ✦ Yazar bunlarda “**kıssa geleneği**” ne dayanan yeni bir hikaye tarzı yaratmıştır.
- ✦ Yarı rüya yarı gerçek, sırlarla dolu bir geçmişi arayan, hayal, gölge, an peşine düşerek zamanı sorgulayan bireyi anlatması, bu yeni tarzın en belirgin özelliğidir.
- ✦ İlk öykülerinde Sait Faik ve Sabahattin Ali etkisindedir, bu hikayelerinde Anadolu insanının dünyasını anlatmıştır. Sonraki öykülerinde toplumsal ve kültürel sorunlara yönelmiştir.
- ✦ İnsanı derinliğine araştırarak taşradan şehre bakmaya çalışır.
- ✦ Hikâyelerinde iç konuşmalara ve diyaloglara yer verir.
- ✦ Yazar “**YOKSULLUK İÇİMİZDE**” “**YA TAHAMMÜL YA SEFER**” öyküleriyle iki kez yılın hikayecisi seçilmiştir.
- ✦ Yabancılaşmanın karşısında olmuş, her türlü gelişimin tarihimizde ve öz değerlerimizde yattığını dile getirmiştir.

Diğer Öyküleri:

- 1) Ortadaki Adam (ilk hikayeleri)
- 2) Gönül İş (“ “ “ “)
- 3) Yokuşa Akan Sular
- 4) Hüzün ve Tesadüf
- 5) Sır
- 6) Beyhude Geçti Ömrüm
- 7) Mavi Kuş
- 8) Tufandan Önce
- 9) Rüzgarlı Pazar
- 10) Menekşeli Mektup
- 11) Yıldız Tozu

Deneme:

- 1) Şehir Mektupları
- 2) Akasya ile Mandolin
- 3) Yoksulluk Kitabı
- 4) Arka Kapak Yazıları

SAMET AĞAOĞLU (1909-1982) (Hikayeci)

- ✦ Hikayelerinde daha çok Dostoyevski etkisindedir.
- ✦ Genellikle hasta ruhlu, dengesiz kişilerin iç dünyalarını sergilemeye çalışır; onların saplantılarını, bunalımlarını, karanlık ve korkunç eylemlerini anlatır.
- ✦ “**Otuz Sene Önce**” öyküsünde karısının kendisinden önce ölmesini, mezarda çürümesini, günün birinde mezarı açıp orada bulunduğu bir tutam saçla kemiği eve götürmeyi hayal eden bir karakter kullanır.
- ✦ “**Zürriyet**” öyküsünde ise bir kadın yeni doğmuş çocuğunu çirkin bulur, “bu simsiyah et parçası” nın ağlmasına dayanamaz ve onu boğup öldürmeyi düşler.

- ✦ Yazar, ayrıca öykülerinde anılarından yararlanma yöntemini de uygular. İlk kitabına “**Strazburg Hatıraları**” adını verme nedeni de budur.
- ✦ Dil konusunda eskiye bağlıdır, Osmanlıca düşkünüdür. Eserlerinde konuşma dilinin kıvraklığı da görülmez.

Diğer Hikayeleri:

- 1) Öğretmen Gafur
- 2) Büyük Aile
- 3) Hücredeki Adam
- 4) Katırın Ölümü

Anı:

Babamın Arkadaşları
Aşına Yüzler

ZİYA OSMAN SABA (Hikayeci – Şair)

- ✦ Hikayeleri genellikle içe dönük, anı- hikaye biçimindedir.
- ✦ Kendi hayatından, yakın çevresinden bahsettiği tüm hikayelerinde “geçmiş zaman özlemi” ni işlemesi bakımından Abdülhak Şinasi Hisar’ la benzerlik gösterir.
- ✦ Annesinin küçük yaşta ölmesiyle yaşadığı hüznün, hemen hemen tüm eserlerine yansımıştır.

Hikayeleri:

- 1) Değişen İstanbul
- 2) Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

KERİME NADİR (1917-1984)

- ✦ Kırka yakın roman yazmış olan yazarımız daima hassas insanların mutsuz aşklarını işlemiştir.
- ✦ Roman kişileri genellikle kadınlardır.
- ✦ Eserlerinin büyük kısmı İstanbul’da geçer.
- ✦ Pek çok eseri senaryoya uyarlanmıştır.
- ✦ Yazar hatıralarını “**Romancının Dünyası**” adı altında kitaplaştırmıştır.

Romanları:

- 1) Yeşil Işıklar
- 2) Hıçkırık
- 3) Seven Ne Yapmaz
- 4) Gelinlik Kız
- 5) Funda
- 6) Samanyolu
- 7) Günah Bende mi...

4) MODERNİZMİ VE POSTMODERNİZMİ ESAS ALANLAR

- ✦ Anlatıcı, büyük ölçüde birey bilinciyle kendi “ben”ini öne çıkarır.
- ✦ Yaşamın çok boyutlu ve kavranması zor gerçeklerden oluştuğu savunulur.
- ✦ Topluma ait değerleri yansıtmaya amacı yoktur.
- ✦ Kişilerin psikolojik özellikleri öne çıkar.
- ✦ İnsanın karmaşık dünyasını anlatmaya çalışır.
- ✦ Bireyin bunalımları, yalnızlığı ve toplumla çatışmaları anlatılır.
- ✦ Çağrışımlara yer verilir, anlatımda şiire has söyleyişler kullanılır.

POSTMODERNİZM VE ÖZELLİKLERİ

- ✦ Klasik romanlardaki olay kurgusuna karşın postmodern romanda **kurgulanmış bir “olay” yoktur.**
- ✦ Amaç olay anlatmak değil, **olayın yarattığı izlenimleri, duyguları anlatmaktır** ki bu da “karamsarlık- yalnızlık- bunalım- gerçek arayışı” gibi duyguların ifadesidir.
- ✦ Klasik romanlardaki kronolojik zamana karşın postmodern romanda “**zaman**”, **durağandır.** Yazar, duruma göre zamanda geriye dönüş veya zamanda atlama gibi karışık zaman dilimlerini anlatır.
- ✦ Eserin **tek mutlak yorumu yoktur**, okur sayısı kadar yorumu vardır, metin birden fazla sonla bitirilebilir.
- ✦ Yazarlar, eserdeki estetik bütünlüğü kaldırmaya çalışırlar bu yüzden çeşitli türlerde metin parçalarını bir araya getirirler. Örneğin, **bir romanda şiir- masal- günlük... gibi türler iç içe geçer ve yapıt artık roman değil “tanımlanamaz bir anlatı” olur.**
- ✦ Postmodern roman türlere ayrılır:

- 1) **Üstkurmaca Romanlar:** Yazar, anlatımın bir kurmaca olduğunu okura hissettirir, okurla konuşur, olmadık yerde metni yazma serüvenini anlatarak metnin nasıl kurgulandığını okurla paylaşır. Bu metinlerde amaç, roman yazmak değil, “roman kurmak” tır. Aşağıdaki romanlar, bu türe örnektir.

- Oğuz Atay → “Tutunamayanlar”
- Bilge Karasu → “Kılavuz”
- Pınar Kür → “Bir Cinayet Romanı”
- Orhan Pamuk → “Kara Kitap”

- 2) **Bilimkurgu Romanları:**

- 3) **Fantastik Romanlar:** 1980’lerden sonra belirginleşen bir olgu vardır romanımızda: gerçekten uzaklaşıp fantastiğe yönelme. Önceleri çok başvurulmamış bu roman türüne eğilim artmıştır.

Nazlı Eray’ın “Arzu Sapağında İncecek Var” romanı, fantastik romanın en uç örneğidir. Nazlı Eray dışında,

- Latife Tekin → “Sevgili Arsız Ölüm”
- Bilge Karasu → “Kılavuz”
- Orhan Pamuk, Mehmet Eroğlu ... gibi pek çok isim, fantastiğe yönelmiştir.

1980 ‘den önce Peyami Safa’ nın “**Matmazel Noraliya’nın Koltuğu**” romanı, Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın “**Gulyabani**” romanı, 1796’da Aziz Efendi tarafından yazılan “**Muhayyelat-ı Aziz Efendi**” adlı eser ve bu eserin parodisinin yapıldığı Ahmet Mithat Efendi’ nin “**Çengi**” romanı da fantastik roman türünün ilk örneklerindendir.

- ✦ Postmodernist anlatımda iki tür yaklaşım vardır:

- 1) **Seçkin / Elitist Eğilim:** Seçkin okurlar için yazılan metinleri kapsar. Hasan Ali Toptaş’ın “Bin Hüzünlü Haz” romanı gibi.
- 2) **Popülist Eğilim:** Sıradan okura hitap eden eserlerdir. Murathan Mungan’ın “Üç Aynalı Kırk Oda” eseri gibi.

SAİT FAİK ABASIYANIK (1906-1954)

- Adapazarı doğumlu, başına buyruk yaşamaktan hoşlanan, babasının istediği gibi ticaretle uğraşmayan, bir süre öğretmenlik ve gazetecilik yapan yazarımız, ömrünü İstanbul'da geçirmiştir.
- Edebiyata şiirle başlamıştır.
- İlk hikayelerini lise yıllarındayken yazmıştır: "Uçurtmalar" ve "İpekli Mendil"
- "Her şey bir insanı sevmekle başlar." diyen yazarımızın eserlerinde iki ana tema vardır: "insan sevgisi" ve "yaşama sevinci".
- Sait Faik, çağdaş Türk hikayeciliğinde bir dönüm noktası sayılır. Olaya dayalı öykücülük anlayışını kırmış, "atmosfer öyküsü" de denebilecek durum öyküsünün edebiyatımızda en önemli temsilcisi olmuştur.
- Hikayelerinde özellikle İstanbul'un balıkçılarını, alt tabaka insanlarını, işsizleri, avareleri işlemiştir.
- Öykülerinde mekan hep İstanbul ve çevresi olduğundan yazar, "İstanbul Öykücüsü" olarak anılır.
- Bazı öykülerinde gerçeküstücülüğe de yönelmiştir (Alemdağ'da Var Bir Yılan).
- Gazetelerdeki röportajları "Mahkeme Kapısı" eserinde toplanmıştır.
- Burgaz Ada'daki evi müze haline getirilen öykücümüzün adına öykü armağanı da konmuştur.

Öyküleri:

- Semaver
- Sarnıç
- Şahmerdan
- Lüzumsuz Adam
- Havada Bulut
- Kumpanya
- Az Şekerli
- Son Kuşlar
- Havuz Başı
- Tüneldeki Çocuk
- Mahalle Kahvesi
- Alemdağ'da Var Bir Yılan

Roman:

- Kayıp Aranıyor (Romanda hayatı çalkantılı olan "Nevin" in kendisini bir eşya olarak gören kocası "Özdemir" den kaçışı, huzuru "Balıkçı Cemal" de arayışı, en sonunda da her şeyden ve herkesten kaçarak bilinmeyen bir hayata gidişi anlatılır.)
- Medar-ı Maişet Motoru (2. Baskısında "Birtakım İnsanlar" olarak yayımlanmıştır)

Şiir:

Şimdi Sevişme Vakti

ADALET AĞAOĞLU (1929-...)

- Tiyatro, hikaye ve roman yazarı

- Romanlarında genellikle aydınların sorunlarını ve ilişkilerini irdelemiş; korku, ölüm, kadın-erkek ilişkileri, aşk, özgürlük gibi konuları işlemiştir.
- "Tek anlatıcıya son vermek", "an" ların anlatıcısı olmak, "yer, zaman öğelerine değişiklik getirmek" onun anlatımına yeni boyutlar getirmiştir.
- Romanlarında klasik anlatım tekniklerinden saparak bilinç akışı, iç monolog gibi yeni anlatım tekniklerinden yararlanarak yazdığı ilk romanı "ÖLMEYE YATMAK" tır. Romanda, Doçent Aysel'in intihar amacıyla bir otel odasına kapanması ve kendisiyle hesaplaşması konu edilir. Bir saatlik süre içerisinde Aysel'in geçmişe dönerek çok uzun bir zaman dilimini hatırlayışı, geçmişte yaşadıkları, düşünceleri anlatılır.
- Yazar, bu romanla bağlantılı iki roman daha yazar ("Bir Düşün Gecesi" ve "Hayır"). Bu üç romana "DAR ZAMANLAR ÜÇLEMESİ" adını verir.
- "BİR DÜĞÜN GECESİ" romanında yazar bizi, Aysel'in otel odasındaki hatırlayışlarıyla kardeşinin kızı "Ayşen" ve evlendiği genç "Ercan" ın bir gecelik düşünlerine götürür. Düşünde bir araya gelenler vasıtasıyla 12 Mart dönemi ve sonrası da anlatılır.
- "FİKRİMİN İNCE GÜLÜ" romanında Almanya'da kazandığı parayı bir otomobile yatıran, "Balkız" adını verdiği otomobilini bin bir özenle ülkesine getiren gurbetçinin hikayesi ve hayal kırıklığı anlatılır.
- Yazar, tiyatrolarında kadın ve aile meselelerine değinen sosyal taşlama türüne ağırlık vermiştir.

Diğer Romanları:

- Yaz Sonu
- Üç Beş Kişi
- Ruh Üşümesi
- Romantik Bir Viyana Yazı

Öykü:

- Yüksek Gerilim (Sait Faik Hikaye Armağanı'nı kazanmıştır)
- Sessizliğin İlk Sesi
- Hadi Gidelim
- Hayatı Savunma Biçimleri

Tiyatro ve Radyo Oyunları:

- Yaşamak
- Evcilik Oyunu
- Sınırlarda Aşk, Kış, Barış
- Tombala
- Çatıdaki Çatlak
- Şiir ve Sinek
- Duvar Öyküsü
- Çok Uzak Fazla Yakın
- Kendini Yazan Şarkı

Anı-Roman (kendi tabiriyle anlatı):

- Göç Temizliği
- Gece Hayatım

ORHAN PAMUK (1952-...)

- ✦ 1980 sonrası edebiyatımızda postmodern yaklaşımlarıyla öne çıkan Nobel ödüllü yazarımız.
- ✦ Yazın hayatına şiirle başlayıp öykü ve romana yönelmiştir.
- ✦ Doğu – Batı sorunu, aşk gibi konuları postmodern anlayışla işler.
- ✦ Daha çok aydın kesimi, zor anlaşılabilir bir dille ortaya koymuştur.
- ✦ İlk romanı **“CEVDET BEY VE OĞULLARI”** nda (eseri ilk Karanlık ve Işık adıyla yayımlanmış) II. Abdülhamit döneminden 12 Mart’a kadar geçen zamanda bir ailenin yaşamı anlatılır. Küçük bir dükkan sahibi, ilk Müslüman tüccarlarından **Cevdet Bey** ve oğullarının günümüze uzanan üç kuşaklık öyküsü ele alınır.
- ✦ **“BEYAZ KALE”** Batı’da ilgi çeken ilk romanıdır, tarihi- polisiye roman özelliği taşır. 17.yy.da korsanlara esir düşen bir Venedikli ile onu satın alan Osmanlı Türk’ünün hikayesi anlatılır. Roman Doğu ve Batı kültürünün karşılaşmasını konu alır.
- ✦ **“KARA KİTAP”** romanı yazarın en çok tartışılan ve adını ülke sınırları dışına çıkaran romanıdır. Bazı eleştirmenlerce Şeyh Galip’in “Hüsni ü Aşk” eserinin günümüze uyarlanmış biçimidir. Eserde **Avukat Galip**’in kendisini terk eden karısı **Rüya**’yı arayış hikayesi anlatılır. Üstkurmaca romanın bir örneği olan romanda yazar, Doğu kültüründen fazlaca yararlanmış, Şeyh Galip’in eserine ve Mevlana’nın hayatına göndermeler yapmıştır.
- ✦ **“BENİM ADIM KIRMIZI”**: 16.yy. Osmanlı nakkaşlarını konu edinen bir cinayet ve aşk romanıdır. Olay III. Murat’ın saltanatı döneminde İstanbul’da geçer. Kahramanlar **“Şeküre”** ve ona aşık olan teyze oğlu **“Kara”** dir.
- ✦ **“KAR”**: Romanın kahramanı Frankfurt’ta sürgünde yaşayan şair-gazeteci **“Ka”** dir. Türkiye’ye dönünce bir röportaj için Kars’a gider. Roman günümüz toplumunda dikkat çeken siyasi ve dini çelişkiler üzerinde yoğunlaşır. Nobel Ödülü’nü 2002’de yayımladığı bu romanla almıştır.
- ✦ **“YENİ HAYAT”**: Okuduğu kitabın vadettiği hayatı bulmak amacıyla İstanbul’dan ayrılıp bitip tükenmeyen otobüs yolculuklarıyla bu hayatı arayan gencin öyküsünü anlatır.
- ✦ **“SESSİZ EV”**: Dünya görüşleri farklı üç kardeşin Gebze’ye bağlı Cennethisar’da 90 yaşındaki babaannelerinin evinde geçirdikleri bir haftanın öyküsünü anlatır.
- ✦ **“Masumiyet Müzesi”** ise bir aşk romanıdır.

Anı:

“Babamın Bavulu”

Deneme-Söyleşi:

Manzaradan Parçalar

Saf ve Düşünceli Romancı

Öteki Renkler

YUSUF ATILGAN (1921-1989)

- ✦ İlk romanı **Aylak Adam**’la edebiyatımızda modern anlatının öncüleri arasında yer alan yazarımızdır.

- ✦ Eserlerinde **“çağdaş bireyin yaşamını, yalnızlık ve yabancılaşmasını, bunalımını, hayata tutunamamasını”** modern anlatım teknikleriyle anlatmıştır.

- ✦ **“AYLAK ADAM”**, çağdaş bireyin trajedisini yansıtan bir kent romanıdır. Yazar romanda geçim derdi olmayan, bohem bir hayat yaşayan **“C.”** adlı bir genç adamın gerçek sevgiyi arayış hikayesini ve yaşadığı hayal kırıklığını anlatır.

“Kitap dörde ayrılmış ve her bölümde farklı mevsimlerde C. nin yaşantısı ele alınmıştır. Babasından kalan emlaklardan aldığı kiralarla çalışmadan geçinebilen C., gününü kitap okuyarak, kahvehanelere, restoranlara, barlara giderek geçirmektedir. Gerçek aşkı arayan, huysuz, sıkkın, mutsuz ve ‘aylak’ bir adamdır. Romanın konu edildiği bir yıl boyunca C.’nin başından iki aşk macerası geçer. İlkinde üniversite öğrencisi Güler’den umduğunu bulamayan C., yaz aylarında gittiği pansiyonda karşılaştığı eski sevgilisi ‘ressam ve kişilikli’ Ayşe ile de olaylı bir aşk süreci yaşar. Ne var ki, C. aradığı gerçek aşkı bir türlü bulamaz.”

- ✦ **“ANAYURT OTELİ”**: Yalnız ve geçici ilişkiler içinde bulunan, hayatı anlamlandıramayan, çaresiz bir kahramanın psikolojisi ustaca işlemiştir. Anayurt Otelinin kâtipi **“Zebercet”** tir. Babasının ölümünden sonra oteli işletme işi ona kalmıştır. Romanın başında, otele güzel bir kadın gelmiştir. Zebercet çok etkilendiği bu kadının odasında onun unutmuş olduğu havluyla avunmaktadır. Sabah erkenden giden kadın hakkında en küçük bilgisi yoktur. Günlerce odasında genç kadının dönmesini bekler, ümidi kalmadığında ise kendini asarak öldürür.

- ✦ Bir diğer romanı **“Canistan”** dir.

Öykü:

- Bodur Minareden Öte
- Eylemci

OĞUZ ATAY (1934-1977)

- ✦ Postmodernizm akımının edebiyatımızdaki öncülerindedir.
- ✦ Genellikle burjuva zihniyeti karşısında **bireyin bunalımlarını dile getirmiş, toplum kurallarıyla çatışan aydınların kimlik arayışı, bunun sonucunda yaşadıkları ruhsal travmalar eserlerinin başlıca konusu olmuştur.**
- ✦ Yeni bir roman tekniğini ilk kez uyguladığı **“TUTUNAMAYANLAR”** romanıyla ilgi uyandırmıştır. Bu roman ile postmodernist romanın edebiyatımızdaki ilk örneğini vermiştir. Eser, birbirine zıt dünya görüşüne sahip iki zümrenin, “tutunanlar” la “tutunamayanlar” in romanıdır. Roman, **“Turgut Özben”** in “Tutunamayanlar” adındaki romanının basım serüveni üzerine kuruludur. Başkışı, romanı yazan Turgut Özben’dir ve onun yazdığı romanda öyküsü verilen **“Selim Işık”** tir. Teknik itibarıyla eser, **üstkurmaca roman türündedir.**
- ✦ Bu romanın devamı niteliğindeki ikinci romanı **“TEHLİKELİ OYUNLAR”** da **“Hikmet”** adındaki bir oyun yazarının gerçek benini bulmak ve kendisiyle hesaplaşmak için yaşadığı burjuva ortamını bırakıp gecekonduya çekilişi anlatılır.

- ✦ **“BİR BİLİMADAMININ ROMANI”** ise yazarın üniversiteden hocası **“Mustafa İnan”** ın hayatını anlattığı biyografik bir romandır.

Hikaye:

“Korkuyu Beklerken”

Oyun:

“Oyunlarla Yaşayanlar”

BİLGE KARASU (1930 - 1995)

- ✦ 1950 kuşağı öykücüleri arasında bireyin sorunlarına ağırlık veren yazarımız, **“imgesel öykü”** nün önemli bir temsilcisidir.
- ✦ Öyküleriyle Türk öykücülüğüne yeni bir soluk getirmiştir.
- ✦ Bireyin iç dünyasını ve korku, tutku, ölüm, baskı, inanç çatışması gibi konuları kendine özgü, çağrışımlara dayalı, simgesel bir dille yansıtmıştır.
- ✦ Çeşitli yayınevlerinde çevirmenlik de yapmış, Türkçeye birçok eser kazandırmıştır.
- ✦ İlk öykü kitabı **“ TROYA’DA ÖLÜM VARDI”** cinsellik ve eşcinsellik üzerine yazdığı eseridir.
- ✦ Masal olarak adlandırdığı **“GÖÇMÜŞ KEDİLER BAHÇESİ”** adlı öyküsünde korkular, acılar içinde bulunan kişiyi masalların gizemli dünyasında yüceltir.
- ✦ **“UZUN SÜRMÜŞ BİR GÜNÜN AKŞAMI”** öykü kitabında manastır ortamındaki keşişlerin kendileriyle hesaplaşmaları ve inançlarının sarsılışını anlatır.
- ✦ **“KILAVUZ”** öyküsü, kahrmanımız **“Uğur”** un Mümtaz Bey’e bakmak üzere geldiği evde karşılaştığı doğaüstü olaylarla **fantastik-korku türüne örnek gösterilir**. Eserin sonunda tüm doğaüstü durumlar akli bir nedenle açıklanabilir bir hal alır. Eserde Uğur, bir günlük tutmakta ve kendine önemli gözükten olayları, konuşmaları yazacağı son öyküsünde kullanmak üzere not etmektedir. Bu özelliği ile eser **üstkurmaca çizgisinde** de sayılır.
- ✦ **“Kısmet Büfesi”** bir başka öyküsüdür.
- ✦ **“GECE”** romanında yazar, düşünce ile gerçeği birleştirir. Bu romanla 10 yılda bir verilen **“Pegasus Ödülü”** nü kazanan tek Türk yazar olmuştur.

Deneme:

Ne Kitapsız Ne Kedisiz

Narla İncire Gazel

İNCİ ARAL (1944...)

- ✦ Yazıya hikaye ile başlamıştır, bugünse postmodern romanın en iyi örneklerini veren yazarlardandır.
- ✦ Eserlerinde sosyal, siyasi, ailevi olayları, kadın erkek arasındaki uyumsuzlukları, insan ilişkilerindeki problemleri postmodern bir yaklaşımla ele alır.
- ✦ İç konuşma tekniği, dilsel oyunlar, geri dönüşlerle sağlanan hareketlilik ve yalınlık romanlarına akıcılık sağlamıştır.
- ✦ Romanlarında kadınlarla ilgili sosyal mesajlar verir.
- ✦ İlk romanı **“ÖLÜ ERKEK KUŞLAR”** da **“Suna”** karakteriyle geleneksel toplum değerlerini sorgular.
- ✦ **“YENİ YALAN ZAMANLAR”** adındaki üçlemesinde (“Yeşil”, “Mor”, “Safran Sarı” romanlarından oluşur) babası ve-

remden ölen, üvey babasının eziyetlerine maruz kalan **“Eda”** nın annesine duyduğu nefreti işler.

- ✦ **“HIÇBİR AŞK HIÇBİR ÖLÜM”** romanı, bir annenin hoyratça harcadığı gençlik yıllarının iç hesaplaşmaya dönüşü ve aldatıldığı için boşanmanın eşiğine gelmiş kızının ilişkilerini anlatır.

Hikaye:

- 1) Ağda Zamanı
- 2) Uykusuzlar
- 3) Kıran Resimleri
- 4) Gölgede 40 Derece
- 5) Sevginin Eşsiz Kışı

PINAR KÜR (1943...)

- ✦ Toplumsal sorunları anlatırken kadınların bireysel sorunlarını da ele alır.
- ✦ Psikolojik tahliller yapar, cinselliği öne çıkarır.
- ✦ İlk romanı **“YARIN YARIN”** da varlıklı bir çevreden gelen ve mutsuz bir evlilik geçiren bir kadınla aynı çevredeki solcu bir gencin yaşamını öykülemiştir.
- ✦ **“ASILACAK KADIN”** romanıyla yankı uyandırmış, romanda cinsel bakımdan sömürülen ve cinayete sürüklenen genç bir kadının, **“Melek”** in serüvenini anlatmıştır.
- ✦ **Üstkurmaca tekniğiyle yazdığı romanları:**
 - 1) **“Bitmeyen Aşk”**
 - 2) **“BİR CİNAYET ROMANI”**: Yazarın polisiye romanları alaya aldığı bu romanda **“Akın Erkan”** adlı bir yazarın **“Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği”** adını alacak bir romanı yazışı konu edilir. Bu romanıyla Pınar Kür, hem içinde cinayet işlenen polisiye türde bir roman sunuyor hem de bu roman aracılığıyla polisiye tür üzerine yazılmış bir üstkurmaca örneği veriyor.
- ✦ **Diğer romanları:**
 - 1) Küçük Oyuncu
 - 2) Sonuncu Sonbahar
 - 3) İnsanın Halleri
- ✦ **“BİR DELİ AĞAÇ”** ta topladığı hikayelerinde kalabalıklar içinde yalnız kalan bireylerin iç dünyası ve sosyal ilişkileri, kadın dünyasını anlatır.
- ✦ **“Akışı Olmayan Sular”** öyküsüyle Sait Faik Öykü Ödülü’nü almıştır.
- ✦ **“Hayalet Öyküleri”** bir diğer öykü kitabıdır.

BUKET UZUNER (1955...)

- ✦ Kanada Yazarlar Derneği üyesi olan yazarımızın eserlerinde kültür ve sanat çevrelerinin izleri vardır.
- ✦ Düşsel romanlar yazar.
- ✦ **“BALIK İZLERİNİN SESLERİ”** romanı kendi ifadesiyle **“hermen herkesin içinde farklı, aykırı, sıra dışı kişi yatar ve herkes kendini dâhi görür”** düşüncesi üzerine kurgulanmış bir romandır. Alegorik ve otobiyografik özellikler taşır.

Roman:

- 1) Kumral Ada Mavi Tuna
- 2) Uzun Beyaz Bulut-Gelibolu
- 3) İki Yeşil Susamuru Anneleri Babaları Sevgilileri ve Diğerleri
- 4) Uyumsuz Defne Kaman'ın Maceraları

Öykü:

- 1) Güneş Yiyen Çingene (ütopik-bilimkurgu türündedir)
- 2) Şairler Şehri
- 3) Karayel Hüznü
- 4) Benim Adım Mayıs
- 5) Ayın En Çıplak Günü
- 6) İstanbul Blues

Otobiyografi:

Gümüş Yaz Gümüş Kız

NEZİHE MERİÇ (1925-2009)

- ✦ Olaydan çok bireyin dünyasına yönelen öykücülüğün başarılı temsilcilerindendir.
- ✦ Toplum içinde kendi iç yalnızlığını sürdüren genç kız ve kadınların bu yalnızlık psikolojilerini çözümlenmede yoğunlaşır, örf ve adetlerin sığıdığı kadınları şiirsel bir dille anlatmıştır.
- ✦ Eserlerinde özellikle kadın ve çocuk sorunlarına yer vermiştir.
- ✦ **"KORSAN ÇIKMAZI"** romanıyla TDK Roman Ödülü'nü kazanmıştır. Bu roman, "Topal Koşma" adlı hikaye kitabındaki bir öykünün genişletilmiş halidir. "Korsan Çıkmazı" adlı sokakta oturan iki arkadaşın hatırlayışlarıyla geçmişlerinin anlatıldığı bir romandır.
- ✦ Nezihe Meriç, çocuk edebiyatının da önemli yazarlarından biridir. Çocuk kitaplarından bazıları şunlardır:
 - "Alagün Çocukları"
 - "Dur Dünya Çocukları Bekle"
 - "Ahmet Adında Bir Çocuk"...

Öykü:

- 1) Bozbulanık (ilk öykü kitabı)
- 2) Topal Koşma
- 3) Menekşeli Bilinç
- 4) Dumanaltı
- 5) Bir Kara Derin Kuyu (ödüllü kitabı)
- 6) Yandırma (ödüllü kitabı)

Roman:

- Korsan Çıkmazı
- Boşlukta Mavi

Oyun:

- 1) Sular Aydınlanıyordu
- 2) Sevdican
- 3) Çin Sabahta

FÜRÜZAN (1935...)

- ✦ 1960 sonrası Türk edebiyatında roman, şiir, röportaj, oyun türlerinde eserler vermiş ama daha çok hikayeci kimliğiyle ön plana çıkmıştır.
- ✦ Sadece ilkökul eğitimi almış, kendi kendini yetiştirmiş yazarımız 70'li yıllarda Sevgi Soysal ve Adalet Ağaoğlu ile birlikte adı en çok duyulan üç kadın yazar arasında yer alır.
- ✦ Orhan Kemal'le aynı temaları işlese de daha çok kadın ve çocuk karakterleri kullanması ve anlatımıyla toplumcu – gerçekçi gelenekten ayrılır.
- ✦ Eserlerinde daha çok orta sınıfın acısını, sevgisini, İstanbul'un kenar semtlerini, göçmenleri, kötü insanların eline düşen genç kadınları, aile içi ilişkileri anlatır.
- ✦ Hatıralar ve çağrışımlar eserlerinde geniş yer tutar.
- ✦ **"Sokaklarından Gemilerin Geçtiği Kent"**, küçük "Bünyamin" in hayran olduğu İstanbul tarafından yutulmuşunu anlatan en etkili sosyal hikayelerindedir.
- ✦ İlk öykü kitabı **"PARASIZ YATILI"** ile Sait Faik Öykü Ödülü'nü almıştır.
- ✦ İlk romanı **"47'LİLER"** iki kızları olan bir ailenin hayatı çevresinde, resmi politikalara karşı olan aydınların değişik yerlere sürgünlerini anlatır, bu eseriyle TDK Roman Ödülü'nü almıştır.
- ✦ Yazar, 1975'te Berlin'e gitmiş, burada araştırmalarda bulunmuş ve Türk işçilerle röportajlar yapmıştır.
- ✦ **"BERLİNİN NAR ÇİÇEĞİ"** romanında Almanya'da iki farklı kültür arasında bocalayan Türk işçileriyle ilgili yaptığı bu röportajları ve anılarını romanlaştırmıştır.
- ✦ **"Yeni Konuklar"** röportajı, yazarın Türk işçilerle yaptığı bu röportajlardan oluşur.
- ✦ "Bizim Rumeli" adlı gezi-röportaj kitabında ise yine bir usta röportajcı kimliğindedir. Bu eser sonradan **"BALKAN YOLCUSU"** adıyla yayımlanır.

Öykü:

- 1) Parasız Yatılı
- 2) Kuşatma
- 3) Benim Sinemalarım
- 4) Gecenin Öteki Yüzü
- 5) Gül Mevsimidir
- 6) Yedi Öykü
- 7) Sevda Dolu Bir Yaz

Oyun:

- Redife'ye Güzelleme
- Kış Gelmeden

Şiir:

"Lodoslar Kenti"

SEVGİ SOYSAL (1936-1976)

- ✦ Dönemin adı en çok duyulan öykü ve roman yazarlarından dandır.
- ✦ Eserlerinde şahsi izlenimlerini ve hatıralarını bolca kullanmıştır.
- ✦ Hikayelerinde diğer kadın yazarlar gibi kadın ve çocuk kahramanlara yer veren yazarımız, 12 Mart dönemi olayla-

rını, hapislik günlerini ve kendi hastalığını da öyküleştirmişdir.

- ✦ Yayımlandığı zaman geniş yankı uyandıran **“TANTE ROSA”** öyküsünde bir Alman kadının hayatını anlatır.
- ✦ **“YENİŞEHİRDE BİR ÖĞLE VAKTİ”** romanıyla Orhan Kemal Roman Armağanı'nı almıştır.
- ✦ En ünlü romanı **“ŞAFAK”** ta 12 Mart döneminde bir genç kadının birkaç arkadaşıyla gözaltına alınmasını ve şafak vakti serbest bırakılıncaya kadar geçen sürede yaşananları anlatır.
- ✦ Yazarın gazete yazılarının toplandığı bir kitabı da vardır: **“Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu”**

RASİM ÖZDENÖREN (1940...)

- ✦ Özellikle hikaye türünde yazan sanatçı, eserlerinde toplumdaki değişme ve çözülmenin sebeplerini ortaya koymuştur.
- ✦ **Müslüman-modern bir çizgide** olan yazarımızın kendine özgü, şiirsel bir üslubu vardır.
- ✦ Sembolik anlatım, hikayelerinin önemli bir özelliğidir.
- ✦ **Hikayelerinde geçmişten kopamayan, zamanın acımasızlığına karşı direnmeye çalışan insanı, aile içi bölünmeleri, kültür bunalımlarına karşı insanların Allah'a yönelmesini işler.**
- ✦ Öykülerini Anadolu'nun birçok ilini ve köyünü gezip tanıyarak kendisine **“ayrıntı avcısı”** dedirtecek bir tasvir yeteneğiyle yazmıştır.
- ✦ İlk öyküsü Varlık dergisinde yayımlanan **“Akar Su”** dur.
- ✦ **“DENİZE AÇILAN KAPI”** öyküsünden itibaren yazar, tasavvufi duyarlılığı yansıtmaya başlamıştır ve bu eseriyle Türkiye Yazarlar Birliği Yılın Öykücüsü Ödülü'nü almıştır.
- ✦ **“GÜL YETİŞTİREN ADAM”** adlı bir romanı da olan yazarımızın pek çok denemesi de vardır.
- ✦ Yazar, TBMM tarafından her yıl verilen **“Üstün Hizmet Ödülü”**nü de almıştır.
- ✦ Yazarın **“ÇÖZÜLME”** ve **“ÇOK SESLİ BİR ÖLÜM”** öyküleri de TV filmi yapılmıştır.

Öykü:

- 1) Denize Açılan Kapı
- 2) Çözülme
- 3) Hastalar ve Işıklar
- 4) Çarpılmışlar
- 5) Çok Sesli Bir Ölüm
- 6) Ansızın Yola Çıkmak
- 7) Kuyu
- 8) Hişirtti

Deneme:

- Kafa Karıştıran Kelimeler
- Yaşadığımız Günler
- Müslümanca Yaşamak
- Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı
- Yeni Dünya Düzeninin Sefaleti
- Ruhun Malzemeleri

- Yeniden İnanmak
- Eşikte Duran İnsan
- Red Yazıları
- Ben ve Hayat ve Ölüm
- İpin Ucu

VÜS'AT O.BENER (1922-2005)

- ✦ 1950 kuşağının önde gelen öykücülerindendir.
- ✦ **“DOST”** öyküsüyle adını duyurmuştur.
- ✦ İlk hikayelerinde küçük kent insanların basit yaşayışlarını anlatmış, çağdaş hikayecilerden farklı bir yol izlemiştir.
- ✦ Diyaloglara sıkça yer vermiş, Çehov tarzı öyküler yazmıştır.
- ✦ Sonraki öykülerinde **soyutlamaya ağırlık vermiştir.**
- ✦ Hikayelerinin içinde kendisi de vardır.

Roman:

- Buzul Çağının Virüsü
- Bay Muannit Sahtegi'nin Notları

Öykü:

- 1) Dost
- 2) Yaşamamız
- 3) Siyah Beyaz
- 4) Kara Tren
- 5) Mızıkalı Yürüyüş

Oyun:

- İhlamur Ağacı
- İpin Ucu

Şiir:

Manzumeler

NAZLI ERAY (1950-...)

- ✦ **“Ah Bayım Ah”** kitabı ile yazı hayatına başlayan yazar, **fantastik hikayeleri ile dikkati çekmiştir.**
- ✦ Postmodernizmin önemli temsilcilerindendir.
- ✦ Bizde fantastik hikayenin ilk örneklerini veren Ahmet Hamdi Tanpınar'ı hatırlatan bir çizgide eser verir.
- ✦ Eserlerinde kullandığı düş ve fantezi, onun gerçekten kaçma aracıdır.
- ✦ İlk romanı **“PASİFİK GÜNLERİ”** nden son romanı **“SİS KELEBEKLERİ”** ne kadar düş ile gerçek arasında daha çok fantastik gerçekçiliğin gizemli ve düşsel dünyasını anlatır.
- ✦ **“AŞKI GİYİNEN ADAM”** da tarot kartlarını kullanarak fantastik gerçekçiliğin farklı bir yansımasını sunar.
- ✦ Türk fantastik romanının en uç örneği kabul edilen romanı **“ARZU SAPAĞINDA İNECEK VAR”** da (kısaca ASİV) yazar, fotomontaj tekniği gibi olmayacak insanları, olmayacak yerlerde bir araya getirerek okuru eğlendirmek istemiştir. Olay, 1989 yılında Ankara'da Nazlı Eray'ın evinde başlar; Semra Özal ve Marie Antoinette kendisiyle söyleşmek için onu ziyarete gelmişlerdir. Aynı gece Nazlı Eray, arkadaşı Mehmet ve Kraliçe Antoinette ile gittiği diskotekte Fransız Devrimi'nin ünlü kişileriyle tanışır. Ertesi gün bir davette Mozart da onlara katılır.

Hikaye:

- Geceyi Tanıdım
- Kız Öpme Kuyruğu

- Hazır Dünya
- Eski Gece Parçaları
- Yoldan Geçen Öyküler
- Aşk Artık Burada Oturmuyor
- Kuş Kafesindeki Tenor...

Roman:

- 1) Pasifik Günleri
- 2) Deniz Kenarında Pazartesi
- 3) Arzu Sapağında İnecek Var
- 4) Ay Falcısı
- 5) Uyku İstasyonu
- 6) Yıldızlar Mektup Yazar...

LEYLA ERBİL (1931-...)

- ✦ Postmodern yazarlardandır.
- ✦ Varoluşçu bir anlayışla alışılmışa başkaldırır.
- ✦ **"CÜCE"** romanında tanık olduğu olayların acı ve ironik bir eleştirisini bir fotoğrafçı tarafsızlığıyla yansıtmaya çalışır.

Roman:

- Tuhaf Bir Kadın
- Karanlığın Günü
- Mektup Aşkları
- Üç Başlı Ejderha

Öykü:

- Eski Sevgili
- Hallaç
- Gecede

LATİFE TEKİN (1957-...)

- ✦ Fantastik romanın bir örneği kabul edilen ilk romanı **"SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM"** ile ünlenmiş, diğer romanları bu başarıda olamamıştır. Eserde kendi yaşamından ve ailesinden hareketle Anadolu'da köy yaşamını bir çocuğun gözünden masalimsi bir atmosferde anlatır.
- ✦ Şiirsel üslubu ve geleneksel anlatımdan yararlanarak oluşturduğu özgün bir anlatım tekniği vardır.
- ✦ Popüler ve tartışmaya açık konular üzerine oturduğu **siyasi içerikli romanlarıyla tanınır.**
- ✦ **"BERCİ KRİSTİN ÇÖP MASALLARI"** nda yoksulluğu zengin bir dil malzemesiyle ve masal öğeleriyle zenginleştirerek sunar.
- ✦ **"UNUTMA BAHÇESİ"** nde yazıldığı dönemin sanat ortamını ve siyasal olaylarını anlatır.

Diğer Romanları:

- Gece Dersleri
- Buzdan Kılıçlar
- Aşk İşaretleri
- Ormanda Ölüm Yokmuş

ELİF ŞAFAK (1971-...)

- ✦ İlk kitabı olan **"Kem Gözlere Anadolu"** adlı öykü kitabıdır.

- ✦ İlk romanı **"PİNHAN"** ı 1997'de yayımlanmış ve 1998 Mevlana Büyük Ödülü'nü kazanmıştır.
- ✦ İkinci romanı **"Şehrin Aynaları"** ise 1999'da yayımlanmıştır.
- ✦ 2000 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü'nü kazanan **"MAHREM"** romanı ile geniş okur kesimi tarafından tanınmıştır.
- ✦ Bunu iki yıl ara ile yayımlanan **"BİT PALAS"** ve İngilizce olarak yazdığı **"ARAF"** adlı kitapları izlemiştir. "Bit Palas" yalnızlık, yabancılık, dil ve zaman üzerine yazılmış bir romandır, "Araf" romanında ise kimlik bunalımını işlemiştir.
- ✦ Sonraki romanı **"BABA VE PİÇ"** i İngilizce olarak kaleme almış, Türk-Ermeni ilişkilerini inceleyen bu roman nedeniyle hakkında Türklüğe hakaret ettiği gerekçesi ile dava açılmışsa da, suçun yasal unsurlarının oluşmaması ve delil bulunmaması gerekçesiyle beraat etmiştir.
- ✦ Doğum sonrası depresyonunu dile getirdiği otobiyografik romanı **"SİYAH SÜT"** tür.
- ✦ Son romanları ise **"AŞK"** ve **"İSKENDER"** dir. "Aşk" romanıyla Türk edebiyat tarihinin en çok satan edebi eserinin yazarı unvanına sahip olmuştur.

Deneme:

- Firarperest
- Medcezir
- Şemspare

SELİM İLERİ (1949...)

- ✦ İlk öykü kitabı **"CUMARTESİ YALNIZLIĞI"** dir.
- ✦ **"PASTIRMA YAZI"** ve **"Bir Denizin Eteklerinde"** öykü kitaplarında gençlerin tutkularını, sıkıntılı ilişkilerini ele almıştır.
- ✦ **"HER GECE BODRUM"** romanıyla büyük başarı kazanmış, iç konuşma tekniğini kullandığı bu romanında bunalıma düşen aydınların arayışlarını yansıtır.

Diğer Hikayeleri:

- Dostlukların Son Günü
- Eski Defterlerde Solmuş Çiçekler
- Hüzün Kahvesi
- Son Yaz Akşamı

Roman:

- Destan Gönüller
- Her Gece Bodrum
- Cehennem Kraliçesi
- Ölüm İlişkileri
- Bir Akşam Alacası
- Yaşarken ve Ölürken
- Ölünceye Kadar Seninim
- Yarın Yapayalnız

FERİT EDGÜ (1936...)

- ✦ Türk öykücü, şair, romancı, deneme yazarı.

- ✚ Varoluşçuluk akımından etkilenmiştir.
- ✚ Yazın hayatına “Mavi” grubunda şiirle başlamıştır.
- ✚ “**AH MİNEL AŞK**” şiir kitabının adıdır.
- ✚ Öykülerini sanatın toplumsal anlayışla yazmaya başlayan Ferit Edgü, kısa sürede toplumsallığı bırakmıştır.
- ✚ Aydın kesimin uyumsuzluğunu, yalnızlığını anlatan hikaye ve romanlarıyla tanınmış, **bunalıtı edebiyatının örneklerini vermiştir.**
- ✚ İlk kitabı “**Kaçkınlar**” da topladığı öykülerinde ahlak ölçülerine, alışkanlıklara başkaldıran tedirgin insanın yenilgisini verir.
- ✚ Eserlerinde insanın içine düştüğü bunalımın nedenini arar. İçinde yaşadığı ortama yabancılaşan, çevresiyle ilişki kuramayan, karamsar, mutsuz insanların yaşayışlarını, çapraşık ruhsal durumlarını yansıtmaya çalışır.
- ✚ Kimi durumları felsefeye dayalı bir bakış açısıyla veren yazar, bu çizgideki öykülerini
 - Bozgun
 - Av
 - Bir Gemide (ödüllü)
 - “Çılgık”
 - Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı (ödüllü)
 - Ressamın Öyküsü
 - Doğu Öyküleri
 - Do Sesi kitaplarında toplamıştır.
- ✚ Romanlarında "niçin" sorusundan çok "nasıl" sorusu üzerinde durmuş, çevresiyle uyum sağlayamayan bireyin sorunlarına eğilmiştir.
- ✚ “**O**” adlı en ünlü romanı, “**HAKKÂRİ’DE BİR MEVSİM**” adıyla filme çekilmiştir.
- ✚ “**KİMSE**” bir diğer romanıdır. Bu romanlarda Hakkari’de bir öğretmenin halkla kurduğu iletişimi ele alır.

DENEME:

Ders Notları (TDK ödüllü)

- Yazmak Eylemi
- Şimdi Saat Kaç
- Binbir Gece

HASAN ALİ TOPTAŞ (1958...)

- ✚ Öykü, roman ve şiirsel metinleriyle tanınır.
- ✚ Dili kullanmadaki ustalığıyla tanınmakta, postmodern edebiyatın önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilmektedir.
- ✚ “**Bilinç akışı tekniği**” ni (iç monolog tekniği) kullanan sanatçı, anlatımında denge ve simetriye önem verir.
- ✚ “**Yalnızlıklar**” adlı yapıtı şiirsel metinlerden oluşur.

Roman:

- Sonsuzluğa Nokta
- Kayıp Hayaller Kitabı
- **Gölgesizler** (sinemaya uyarlanmıştır)

- Bin Hüzünlü Haz (postmodernist çizgide seçkin bir anlatımla yazdığı romanı)
- **Uykuların Doğusu**

Öykü:

- Yoklar Fısıltısı
- Ölü Zaman Gezinleri
- **Bir Gülüşün Kimliği** (ilk öykü kitabı)

Çocuk Romanı:

“Ben Bir Gürgen Dalıyım”

İHSAN OKTAY ANAR (1960...)

- ✚ Felsefi-tarihi romanlarıyla ünlüdür.
- ✚ “Puslu Kıtalar Atlası” ilk romanıdır, 20’den fazla dile çevrilmiş ve Kültür Bakanlığı tarafından tanıtılmıştır.
- ✚ Yazar, 2009 yılında Erdal Öz Edebiyat Ödülü’nün sahibi olmuştur.
- ✚ En önemli romanlarından “**PUSLU KITALAR ATLASI**” nda Venedik kökenli kahramanın külhan ağzıyla felsefi temalar üzerine düşsel yolculuklarını anlatır.
- ✚ “**EFRASİYAB’IN HİKAYELERİ**” nde ölümle yoldaşlık eden kişilerin hayatlarından esintiler vardır. Bu roman, kurmaca hikayelerden oluşan **fantastik-masalsı roman** sınıfında değerlendirilir.

Diğer Romanları:

- Amat
- Suskunlar
- Kitabü’l Hiyel
- Yedinci Gün
- Galiz Kahraman (2014)

AYŞE KULİN (1941-...)

- ✚ Kaleme aldığı **biyografik eserleri ve romanlarıyla çok okunan yazarlardan** biri olmuş ve birçok ödül kazanmıştır.
- ✚ Üslubundaki akıcılık ve yalınlıkla büyük övgü alan yazarın öykü ve kitapları senaryolaştırılıp beyazperdeye aktarılmıştır.
- ✚ Öykülerden oluşan ilk kitabı “**Güneşe Dön Yüzünü**” dür.
- ✚ “**Foto Sabah Resimleri**” adlı öyküsüyle hem Sait Faik hem Haldun Taner Öykü Ödülleri’ni almıştır.
- ✚ “**Geniş Zamanlar**” öyküsü TV dizisi olarak yayınlanmıştır.
- ✚ “**BİR TATLI HUZUR**” romanında “Münir Nurettin Selçuk” un hayatını anlatmıştır.
- ✚ “**ADI AYLIN**” adlı, kendi arkadaşı Aylin Devrimel’ in hayatını anlattığı romanıyla yılın yazarı seçilmiştir.
- ✚ Yılın romanı seçilen, belgesel nitelikli romanı “**SEVDALINKA**” da, Bosna Savaşı ve öncesinde yaşanan olayları anlatmıştır.
- ✚ “**KÖPRÜ**” romanıyla Erzincan Valisi Muhsin Yazıcıoğlu’nun hayatı etrafında doğu illerimizde yaşananları anlatır.

- ✚ “NEFES NEFESE” isimli romanı ile İkinci Dünya Savaşı sırasında yüzlerce Yahudi’yi soykırımdan kurtaran Türk diplomatlarının kahramanlıklarını bir aşk öyküsü ile birlikte işlemiştir.

Diğer Romanları:

- Umut
- Gece Sesleri
- Füreya
- Veda
- Bir Gün
- Türkan
- Gizi Anların Yolcusu
- Bora’nın Kitabı...

Deneme:

“İçimde Kızıl Bir Gül Gibi”

SEVİNÇ ÇOKUM (1943-...)

- ✚ “Hisar” akımı temsilcilerinden, hikaye, roman, senaryo yazarı.
- ✚ Romanda sosyal ve tarihi konulara ağırlık vermiştir.
- ✚ Türk kimliği üzerinde durarak esir Türklerin ızdıraplarını anlatmıştır.
- ✚ İlk öykü kitabı “EĞİK AĞAÇLAR” dır.
- ✚ Ünlü öyküleri “ROZALYA ANA” ve “BÖLÜŞMEK” tir.
- ✚ En ünlü romanları ise “AĞUSTOS BAŞAĞI” ve “DELİ ZAMANLAR” dır.

ERDAL ÖZ (1935- 2006)

- ✚ Yazı hayatına şiirle başlamıştır, ilk şiir kitabı “RASTGELE” dir.
- ✚ Roman ve öykülerinde, toplum yaşamının bireylerin iç dünyasına etkisini anlatır.
- ✚ 1970’ten sonra toplumcu- gerçekçi çizgiye yönelmiş, 12 Mart dönemini anlatmıştır.
- ✚ Baskı karşısında bireylerin yalnızlığını, direncini, umudunu etkin bir duyarlılıkla işlemiştir.

Romanları:

- Odalarda
- Yaralısın (Orhan Kemal Roman Armağanı)
- Gülünün Solduğu Akşam
- Defterimde Kuş Sesleri

Öyküleri:

- Yorgunlar
- Kanayan
- Havada Kar Sesi Var
- Sular Ne Güzelse (Sait Faik Öykü Armağanı)
- Cam Kırıkları

DIĞER ROMANCI VE ÖYKÜCÜLER

TARIK DURSUN K. / (KAKINÇ) (1931-...)

- ✚ Sait Faik gibi, öykülerinde sıradan insanların yaşayışlarını anlatır.
- ✚ Konularını genellikle Ege Bölgesi’nden alır.
- ✚ Eserlerinde iş gücü sahibi olmayan, bir kısmı suçta itilen, eğitimsiz ve hayatları kayan gençleri işleyen yazarımız, çocukluk ve gençlik hatıralarından da yararlanır.
- ✚ “İNSAN KURDU” romanında bir işçinin karısını kaçıranları öldürüp kaçak hayat yaşaması ve karısıyla birlikte kurtulmayı umdukları denize ulaşmadan yakalanışını anlatır.
- ✚ “DENİZİN KANI” romanında sünger avcılarının çektiklerini dile getirir.
- ✚ “AĞAÇLAR GİBİ AYAKTA” romanıyla Yunus Nadi Roman Ödülü’nü alan yazarımızın ünlü bir diğer romanı “KURŞUN ATA ATA BİTER” dir, bununla da Orhan Kemal Roman Ödülü’nü almıştır.

Öyküleri:

- Hasangiller
- Güzel Avrat Otu (TDK Hikaye Ödülü)
- Yabanın Adamları (Sait Faik Öykü Ödülü)
- Ona Sevdigimi Söyle
- Ömrüm Ömrüm
- Vezir Düştü
- Bahriyeli Çocuk
- Aşk Allahaismarladık...

Diğer Romanları:

- Ali Rıza Bey Aile Evi
- Sabah Olmasın
- Alçaktan Uçan Güvercin
- Kopuk Takımı
- Bağışla Onları
- Gün Döndü
- Bizimki Zor Zanaat

OKTAY AKBAL (1923-...)

- ✚ Hikaye ve romanlarında şimdi ile geçmiş arasında gidip gelir ve daha çok hatıralarına dayanan öyküler yazar. “Onun öyküleri, konulu hikâyeler değil de belli konular çevresinde oluşan anılar toplamıdır”
- ✚ Deneme ve anı türünde de pek çok eser vermiştir.
- ✚ Onun “ben merkezli” anlatımı ve şiirsel üslubu yapıtlarının başarısını artırmıştır.

Roman:

- Garipler Sokağı
- Suçumuz İnsan Olmak
- Yeşil Ev
- İnsan Bir Ormandır
- Batık Bir Gemi
- Düş Ekmeği

Öykü:

- Önce Ekmekler Bozuldu (ilk öykü kitabı)
- Bulutun Rengi

- Bizans Definesi
- **Berber Aynası**
- Karşı Kıyıları
- İstinye Suları
- **Aşksız İnsanlar**
- Yalnızlık Bana Yasak
- Lunapark
- Ey Gece Kapını Üstüme Kapat

Deneme:

- Bir de Simit Ağacı Olsaydı
- Ölümsüz Oyun
- Dost Kitapları
- Geçmişin İçinden
- Kanatlı Sözler Uçar mı?
- Odamda Bir Güvercin
- Önce Şiir Vardı
- Senin Adın Aşk
- Sözcüklerle Yolculuk
- Temmuz Serçesi
- Yaşam Bir Uzlaşmadır
- Yazar Bir Tanıktır
- **Yeryüzü Korkusu**

Anı:

- Anılarda Görmek
- Cüce Çeşme Sokağı Nerde?
- Şair Dostlarım
- Şairlere Ölüm Yok
- **Hiroşimalar Olmasın**

Günlük:

“Geçmişin Kuşları”

ORHAN HANÇERLİOĞLU (1916-1991)

- ✚ Yazıya şiirle başlamıştır, şiir kitabının adı “Kıvılcım” dır.
- ✚ Roman ve öykülerinde memleket ve sorunlarını, büyük şehirde yaşayan insanların sıkıntılarını, Anadolu’nun problemlerini anlatmıştır.
- ✚ Ankara’da görevli bir memurun İstanbul’a gelmesiyle yaşadığı 7 günü anlattığı “**Yedinci Gün**” romanıyla tanınmıştır.
- ✚ İlk romanı “**Karanlık Dünya**” ve “**Ekilmemiş Topraklar**” romanlarında Anadolu’nun sorunlarını dile getirmiştir.
- ✚ “**Bordamıza Vuran Deniz**” de ise Anadolu’dan gelip İstanbul’a yerleşen kalabalık bir ailenin yirmi yıl içinde çeşitli iş kollarına yayılışını, büyük şehrin hızı ve öğretücü çarkına kapılışını ve bölünerek dağılışını anlatır.

Hikaye: “İnsansız Şehir”

TAHSİN YÜCEL (1933-...)

- ✚ Fransız dil ve edebiyat profesörüdür.
- ✚ Öykü ve roman yazarı, denemeci, eleştirmen ve çevirmendir.
- ✚ Hikâyelerinde kırık, ezik hayatları anlatır.

- ✚ “**Peygamberin Son Beş Günü**” ideolojilerine esir olmuş insanları ironik bir dille anlatır.

Roman:

- **Mutfak Çıkmazı**
- Vatandaş
- Kumru ile Kumru
- **Bıyık Söylencesi**
- Gökdelen

Öykü:

- Uçan Daireler
- **Haney Yaşamalı**
- **Düşlerin Ölümü**
- Aykırı Öyküler
- Komşular

BAHAEDDİN ÖZKİŞİ (1975 ölm.)

- ✚ Yazı hayatına küçük hikaye ile başlamıştır.
- ✚ Hikayelerini “**Bir Çınar Vardı**” kitabında toplamıştır.
- ✚ “**Sokakta**” romanıyla başarı ödülü almıştır.
- ✚ Eserlerinde Haliç tersanesinde karşılaştığı değişik tipleri, olayları, kendi mahallesinin yaşantısını, kişiliklerini işlemiştir.

Öykü:

“Göç Zamanı”

Roman:

“Köse Kadı”
“Uçtaki Adam”

CAHİT (CAHİDE) UÇUK (2004 ölm.)

- ✚ Edebiyata şiirle başlamıştır.
- ✚ 1935’te ilk olarak “Yarım Ay” dergisinde bir “köy masalı” yayımlamıştır, sonra hikaye ve romana yönelmiştir.
- ✚ Anadolu kadını ve meselelerini realist bir bakışla yansıtmıştır.
- ✚ Çocuklar için de pek çok öykü, roman, masal yazmıştır.

Öykü:

- Cennet Bahçesi
- Işıklı Pencere
- Kurtların Saygısı
- Altın Pabuçlar

Roman:

- Küçük Ev
- Kanlı Düğün
- Uçan Su
- Güneş Kokusu
- Kirazlı Pınar
- Siyah Dantelli Şemsiye

TÜRK EDEBİYATI ROMANLARINDA EN ÇOK İŞLENEN ORTAK TEMALAR

1) Kurtuluş Savaşı'nı Konu Alan Romanlar:

1. HALİDE EDİP ADIVAR
⇒ *Ateşten Gömlek* (Zulüm gören İzmir'i temsil eden "Ayşe" karakteriyle Kurtuluş Savaşı'nı konu alan ilk romanımız)
⇒ *Vurun Kahpeye*
2. YAKUP KADRİ
⇒ *Yaban* ("Ahmet Celal" karakteriyle halk-aydın kopukluğu üzerine oturan, köylünün savaş dönemi durumunu anlatan roman)
3. AKA GÜNDÜZ (Milli Edebiyat dönemi yazarı)
⇒ *Dikmen Yıldızı*
4. HASAN İZZETTİN DİNAMO
⇒ *Kutsal İsyan*
5. KEMAL TAHİR
⇒ *Esir Şehrin İnsanları*
⇒ *Esir Şehrin Mahpusu*
⇒ *Yorgun Savaşçı*
6. TARIK BUĞRA
⇒ *Küçük Ağa*
7. KEMAL BİLBAŞAR
⇒ *Bedoş*
8. SAMİM KOCAGÖZ
⇒ *Kalpaklılar*
⇒ *Doludizgin*
9. ATILLA İLHAN
⇒ *Sırtlan Payı*
⇒ *Dersaadet'te Sabah Ezanları*
10. AHMET HAMDİ TANPINAR
⇒ *Sahnenin Dışındakiler*
11. TALİP APAYDIN
⇒ *Toz Duman İçinde*
⇒ *Vatan Dediler*
12. İLHAN TARUS
⇒ *Var Olmak*
⇒ *Hükümet Meydanı*

2) Doğu-Batı Çatışmasını Konu Alan Romanlar

1. AHMET MİTHAT EFENDİ (Tanzimat dönemi yazarımız)
⇒ *Felatun Beyle Rakım Efendi*
2. NAMIK KEMAL (Tanzimat dönemi)
⇒ *İntibah*
3. RECAİZADE MAHMUT EKREM (Tanzimat dönemi)
⇒ *Araba Sevdası*
4. HALİT ZİYA UŞAKLIĞİL (Servetifünun dönemi, modern romanın kurucusu)
⇒ *Aşkî Memnu*

5. HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR (Servetifünun döneminin bağımsız, toplumcu yazarı)
⇒ *Şıpsevdi*
⇒ *Şık*
⇒ *Mürebbiye*
6. PEYAMİ SAFA
⇒ *Fatih Harbiye*
7. HALİDE EDİP
⇒ *Sinekli Bakkal* (Başta "Soytarı ile Kızı" adıyla yayımlanan, "Rabia" karakteriyle Doğu ile Batı'yı doğru sentezlemiş tipi yansıtan, yazarın en önemli töre romanlarından.)
8. ÖMER SEYFETTİN (Milli edebiyat dönemi)
⇒ *Efruz Bey*
9. YAKUP KADRİ
⇒ *Kiralık Konak* (Naim Efendi'nin konağında üç kuşağın çatışmasını konu alan romanda Batı'yı yanlış yorumlayan "Seniha" karakteri dikkati çeker.)
10. REŞAT NURİ GÜNTEKİN
⇒ *Yaprak Dökümü*
11. AHMET HAMDİ TANPINAR
⇒ *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

3) İşgaller Dönemi İstanbul'daki Ahlaki Yozlaşma Konulu Romanlar

1. HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR
⇒ *Hakka Sığındık*
2. YAKUP KADRİ
⇒ *Sodom ve Gomore* (Roman adını Lut Kavminin Tanrı tarafından cezalandırılıp yerin dibine batırılan iki kentinden alır, yazar işgal dönemi İstanbul'unun durumunu bu iki kentten durumuna benzetir.)
3. REFİK HALİT KARAY
⇒ *İstanbul'un İç Yüzü*
4. PEYAMİ SAFA
⇒ *Sözde Kızlar*

CUMHURİYET DÖNEMİNDE GÖSTERMEYE BAĞLI METİNLER (Tiyatro)

- Toplumumuzu ve insanımızı derinden etkileyen sorunlar, olaylar tiyatro yapıtlarında bütün çıplaklığıyla yansıtılmıştır.
- Batılılaşma özentisinin sonuçları tiyatrolarda yansıtılmış ve Batılılaşmanın oluşturduğu değerler karmaşası, ekonomik sorunların aile üzerindeki olumsuz etkileri, aydınlarla geniş halk yığınları arasındaki kopukluk, yoksul halk ve toplumsal koşullar sahneye aktarılmıştır.
- Yazarlar, tiyatroyla ülke gerçeklerini yansıtmaya çalışmışlardır.
- Daha çok yerli oyunlar sahneye konulmuştur.
- Oyunlarda kullanılan dil, sahne tekniğine uygundur.
- Çeviri ve adapte eserler edebiyatımıza kazandırılarak az da olsa sahnelenmiştir.
- Tiyatro, bu dönemde ortaya çıkan sosyal değişimlerin halka ulaştırılmasında güçlü bir araç olarak kullanılmıştır.

1923-1940 KUŞAĞI TİYATRO YAZARLARI

- 1) İBNÜRREFİK AHMET NURİ (Milli edebiyat dönemi tiyatrosu olarak da geçer)
- 2) MUSAHİPZADE CELAL (“ “ “ “ “ “)
- 3) YAKUP KADRİ
- 4) REŞAT NURİ
- 5) FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL
- 6) HALİT FAHRİ OZANSOY
- 7) HALİDE EDİP
- 8) NAZİM HİKMET
- 9) NECİP FAZİL

1940-1960 DÖNEMİ VE SONRASINDA TİYATRO YAZARLARI

- 1) MUHSİN ERTUĞRUL
- 2) CEVAT FEHMİ BAŞKUT
- 3) AHMET KUTSİ TECER
- 4) NECATİ CUMALI
- 5) HALDUN TANER
- 6) TURGUT ÖZAKMAN
- 7) ORHAN ASENA
- 8) GÜNGÖR DİLMEN
- 9) TURAN OFLAZOĞLU
- 10) RECEP BİLGİNER
- 11) REFİK ERDURAN
- 12) SABAHATTİN KUDRET AKSAL

İBNÜRREFİK AHMET NURİ SEKİZİNCİ (1874- 1935)

- ✦ Bir oyununun adı olan “Sekizinci” yi kendine soyadı olarak seçmiştir.
- ✦ Tiyatroya erken yaşta başlayan yazarın **eserlerinin çoğu uyarlamadır (adapte)**.
- ✦ Yazar, halkın gülmeye ihtiyacını karşılamaya çalışır; **bütün oyunları komedi ve vodvildir**.
- ✦ Güncel konuları hatta en ciddi olanlarını bile komedi haline getirmekte oldukça uzmandır.
- ✦ En meşhur eseri **“Hisse-i Şaiya”** dır (taraflarca paylaşılacak mal anlamına gelir). Cumhuriyet’ten önce yazılmasına rağmen tiyatrolarımızda çok uzun süre oynanmıştır.
- ✦ Pek çok adapte eseri, tam bir Türk oyunuymuşçasına başarı göstermiştir.
- ✦ **Diğer oyunları:**
 - Ceza Kanunu
 - Şeriyet Mahkemesinde
 - Son Altes
 - Himmet’in Oğlu
 - Belkıs

MUSAHİPZADE CELAL (1870- 1959)

- ✦ Çocukluğundan itibaren tiyatroya ilgi duymuş hatta orta oyununda “zenne” rolüne çıkmıştır.

- ✦ Eserlerinin hepsi oynanmış, bir kısmı filme de alınmıştır.
- ✦ Geleneksel tiyatrodan yararlanan oyunlar yazmıştır ama büyük bir eser ortaya koyamamıştır.
- ✦ Eserlerinde **konularını Osmanlının son zamanlarından almış ve sosyal bozuklukları, Osmanlının çöküş nedenlerini ele alıp işlemiştir**.
- ✦ Adı en çok duyulan oyunu **“Aynaroz Kadısı”** nda olaylar, Selanik civarında manastırlarıyla meşhur Aynaroz’da geçer. Aynaroz kadılığına bulunan Divrikli Yakup’un yolsuzlukları anlatılır. **Eser geleneksel tiyatromuzun devamı niteliğindedir**.
- ✦ Yazarın en sevimli, orta oyunu geleneğine en yakın oyunu **“İtaat İlami”** dir. Yazar, eseriyle yeni kanunların kadına evlilik hayatında sağladığı güveni göstermek istemiştir. Bu yüzden eşlerinden boşanmak için mahkemeye başvuran kadınların, istemedikleri kocalarına teslim edilişlerini konu alan komedi-hiciv türünde bir oyun yazmıştır.

Diğer oyunları:

- Fermanlı Deli Hazretleri
- Bir Kavuk Devrildi
- İstanbul Efendisi
- Lale Devri
- Yedekçi
- Kafes Arkasında

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL

- ✦ Memleket edebiyatı çığırının en önemli şairlerindendir; pek çok türde eser veren şairimiz, gençlik yıllarından itibaren tiyatro ile de ilgilenmiştir.
- ✦ Önce Fransız tiyatrosundan uyarlamalar yapmış, öğretmenliği dolayısıyla bazı okul oyunları da yazmıştır.
- ✦ Oyunları genellikle “manzum tiyatro” nun örneğidir.
- ✦ Önemli üç oyunu vardır; bunlar edebiyatımızda etkisi süreklili, yol açıcı oyunlar olmuştur.

“CANAVAR”: Osmanlının son zamanlarında köylünün nasıl sahipsiz kaldığını, kanunların uygulanamaz hale gelmesiyle insanlardan canavarların türeyişini anlatır. Eser, başından sonuna kadar bir köy evinde geçer; yazar bu suretle köylünün yaşayış tarzını ve boğuşmak zorunda kaldığı güçlükleri anlatır. **Oyun, daha sonra yazılacak olan “köy oyunları” nın başlangıcı sayılır.**

“ AKIN”: Türklerin Orta Asya’dan göçünü anlatır. Cumhuriyet’in 10. yıl kutlamaları için yazılmıştır. Yazar, Atatürk’ün tarih tezini bu oyun ile dile getirir. Bu oyunun devamı **“Özyurt”** oyunudur. Türklerin yeni bir vatan kurma çabaları anlatılmıştır.

“ KAHRAMAN” : Konusu, Milli Mücadele’nin başlangıç yıllarında, “kahraman” diye anılan Mustafa Kemal Paşa’nın bezgin ve ümitsiz köylülerde yeni bir mücadele ateşi yakmasıdır.

- ➔ Bu iki oyun (Kahraman ve Akın) **“hamasi- destansı oyun”** çığırının önemli eserleridir.

“YAYLA KARTALI”: Yazarın mensur olarak yazdığı ve “sahne romanı” diye nitelediği tek oyunudur. Eserde tiyatroya meraklı bir çiftlik sahibinin bir tiyatro grubuna katılması, İstanbul’da şöhret kazanması ama bunu devam ettiremeyip çiftliğine dönüşü anlatılır. Bu oyun, Haldun Taner’in “Ve Değirmen Dönerdi” oyununda ele alacağı **modern tiyatronun konularından olan “çevre-insan ilişkisi ve yabancılaşma kavramı”nın başlangıcı sayılır.**

NECİP FAZIL KASAKÜREK

- ✦ Şiirlerinde olduğu gibi oyunlarında da konulara mistik açıdan yaklaşmış, görünenin ardındaki görünmeyeni aktarmaya çalışmıştır.
- ✦ Eserleri oynadığı zaman büyük gürültüler koparmış olsa da Necip Fazıl, gerçek bir tiyatro yazarı değildir; ona göre önemli olan, savunduğu tezdır.
- ✦ İlk oyunu **“Tohum”** da Maraş’ın düşman işgalinden kurtuluşunu anlatmıştır, **Milli Mücadele dönemi**ni yansıtan oyunudur.
- ✦ **“Bir Adam Yaratmak”** edebiyatımızda ve mistizmde geniş yer tutan yazar-eser arası ilişkiyi, bireyin çaresizliğini ele alır ve yazarın psikolojik derinlik açısından en önemli oyunudur.
- ✦ **“Künye”, “Sabır Taşı”, “Reis Bey”** oyunlarında, insanın kader karşısındaki tavrını dile getirir.
- ✦ **“Nam-ı Diğer Parmaksız Salih”** oyununda kumar tutkusunu ve psikolojisini ele almıştır.
- ✦ **“Para”** oyununda, paranın insanı bozan etkisini; **“Siyah Pelerinli Adam”** da, bir şairin maddi güçler, para, şöhret ve kadınla mücadelesini işlemiştir.
- ✦ **“Ahşap Konak”** ta bir konak içinde üç neslin kumar, morfin ve yozlaşma içinde tükenişini ele alır.
- ✦ **Konusunu tarihten alan oyunları şunlardır:**
 - Künye
 - Abdülhamit Han
 - Yunus Emre
 - Kanlı Sarık

NAZİM HİKMET

- ✦ İlk oyunu **“Kafatası”** nda bir kâşif ilim adamının çıkarıcılar elinde kalışını anlatarak toplumun kendisi için çalışan ilim adamlarına kayıtsızlığını işlemiştir.
- ✦ **“Bir Ölü Evi Yahut Merhumen Hanesi”** oyununda aile içinde ölenin bıraktığı paranın peşine nasıl düştüğü “komedi” biçiminde anlatılmıştır.
- ✦ **“Unutulan Adam”** oyununda meşhur bir doktor, karısı tarafından aldatılınca ameliyatta kızını öldürür ve kendisini ihbar ederek ceza alır. Evine döndüğü zaman ise karısının kendisini çoktan unuttuğunu ve yardımcısıyla yaşadığını görür ve evi terk edip gider.
- ✦ Yazarın bir halk hikayesini oyunlaştırdığı ünlü eseri **“Ferhat ile Şirin”** dir. Yazar aşk duygusunu daha yüce bir amaca, toplum çıkarları uğruna savaşmaya yöneltmiştir. Oyunda Ferhat, Şirin’in ölüm haberini alsa da işine devam eder; kendine topluma adamıştır. Eser bir bale olarak da bestelenip oynanmıştır.

- ✦ **“İnek”** oyununda bir sembol olarak kullanılan inek, sahiplerine refah getirecek yerde onları sömürür ama sahipleri bunu bir türlü anlamaz.
- ✦ Diğer oyunları:
 - Enayi
 - Sabahat
 - Ocak Başında
 - Yusuf ile Menofis
 - Yolcu
 - İvan İvanoviç Var Mıydı Yok Muydu

AHMET KUTSİ TECER

- ✦ **Halk edebiyatından esinlenen ama çağdaş kalıplara uygun yazılmış oyunların ilk örneklerini vermiştir.**
- ✦ Folklor araştırmalarının öncüsü olan memleket edebiyatı şairimiz, halk tiyatroları üzerine yaptığı incelemelerle de dikkati çeker: **“Köylü Temsilleri”**
- ✦ Halk kültüründen aldığı malzemeyi Batı tekniği ile işleme yöntemini başarıyla kullanmıştır.
- ✦ Cevat Fehmi, Haldun Taner, Recep Bilginer, Refik Erduran ile **“Türkiye Tiyatro Yazarları Derneği”** ni kurmuştur.
- ✦ En meşhur oyunu, **“KÖŞEBAŞI”** dır. Rüstempaşa Mahallesi’nde 24 saatlik bir dilimde yaşanan olaylar anlatılmıştır. Bu eserde geleneksel tiyatromuzdan başarıyla yararlanılmıştır; **geleneksel tiyatro ile Batılı tiyatronun birleştirilmesi açısından eser, Şinasi’nin yazdığı Batılı anlamda ilk tiyatro örneğimiz olan “Şair Evlenmesi”nden sonra ikinci sırada yer alır.** Eserin mekanı, mahalle kahvesi ile bakkalın yan yana bulunduğu bir köşe başıdır, buradan mahalenin tüm fertleri gelip geçer. Eserin şahıs kadrosu geniştir, aynı mekanda ve bir gün içinde geçen olaylar çeşitlidir. Orta oyununda Pişekar’ı andıran mahalle bekçisinin başlattığı oyun,yine onun sözleriyle biter. Yazarın bu oyunu tiyatro edebiyatımızın köşe taşlarından biridir.
- ✦ Diğer önemli eseri **“KOÇYİĞİT KÖROĞLU”** oyununun konusunu ise ünlü halk hikayesinden seçmiştir. Halk söyleyişlerine yer verdiği eserinde dil, “Dede Korkut Hikayeleri”ni çağırıştırır. Yazar, bu oyununda Köroğlu’nu yeni bir şekilde yorumlar; Köroğlu, Gök Tanrı tarafından Oğuzların haklarını korumak için gönderilen bir destan kahramanı olarak takdim edilir. Eser, Adnan Saygun tarafından opera olarak bestelenmiş ve oynanmıştır.

- ✦ Diğer oyunları:
 - Yazılan Bozulmaz
 - Satılık Ev
 - Bir Pazar Günü

MUHSİN ERTUĞRUL (1892-1979)

- ✦ Türk tiyatro adamı; oyuncu, yönetmen, yönetici, eğitimci, çevirmen, makale yazarı, sinema yönetmeni ayrıca **çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusudur**.
- ✦ Kendi deyişiyle, "daha düzenli, daha iyi ve daha güzel olana erişmeyi amaçlamış tiyatro anlayışını (meliorizmi)" benimseyen Ertuğrul, **çağdaş Batı Tiyatrosunu Türkiye'de kurumsallaştıran**, 60 yıllık sanat yaşamı boyunca **çağdaş tiyatro kültürünü tüm kurumlarıyla getiren ve uygulayan kişi olarak anılır**.
- ✦ "İnsan ve Tiyatro Üzerine Gördüklerim" adlı kitabında yazılarını toplamıştır.
- ✦ Bunun dışında **Renkli Fener, İhtilal, Baba, Söz Söyleme Sanatı** adlı çeviri eserleri de vardır.

CEVAT FEHMİ BAŞKUT (1905-1971)

- ✦ Röportajları ve roman denemeleri de bulunan yazar, asıl ününü tiyatrodan yapmıştır.
- ✦ Konularını çoğunlukla günlük hayattan almış, tüm eserlerinde haksız yere ve uygunsuz yollarla para kazanma, ikiyüzlülük ve ahlaksızlık temalarını işlemiştir.
- ✦ **Dış ülkelerde oyunu sahnelenen ilk Türk yazarıdır**.
- ✦ İlk oyunu "Büyük Şehir" dir.
- ✦ En ünlü oyunu "**BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN**" Türk sinemasına da uyarlanmıştır. Eserde, İhtilal döneminde karışıklıktan yararlanarak akıl hastanesinden kaçan iki akıl hastasının geldikleri kasabada yönetici gibi davranıp kasabadaki yolsuzlukları, talanı, üçkağıtçılığı ortadan kaldırarak halkın güvenini kazanmaları trajedi-komik bir şekilde anlatılmaktadır.
- ✦ "**PAYDOS**" oyununda aydın bir öğretmenin etik değerlerine yapılan saldırıyı ele alır. Emekli maaşıyla geçinemeyen emekli öğretmen Murtaza'nın bakkallık yapmaya çalışması konu edilmiştir. **Yazarın en çok oynanan oyunlarından, yurt dışında da sahnelenmiştir**.

Diğer Oyunları:

- Küçük Şehir
- Ayarsızlar
- Harput'ta Bir Amerikalı
- Sana Rey Veriyorum
- Soygun
- Cleopatra'nın Mezarı
- Ölen Hangisi
- Koca Bebek
- Göç
- Kadıköy İskeleyi
- Makine
- Ayna
- Hacı Yatmaz

Roman:

- Valide Sultan'ın Gerdanlığı
- Dişi Aslan
- Kadın Bir Defa Sevilir

TURGUT ÖZAKMAN (1930- 2013)

- ✦ 1950 kuşağı Türk oyun yazarlarından.

- ✦ Tiyatrolarında günlük yaşamın çelişkilerini ve gülünç yönlerini, kuşak çatışmalarını işlemiştir.
- ✦ Romanları, yakın tarihle ve Kurtuluş Savaşıyla ilgili belge niteliği taşır.
- ✦ İlk oyunu "Pembe Evin Kaderi" dir.

Roman:

- Korkma İnsancık Korkma
- 19 Mayıs 1919
- Atatürk Yeniden Samsun'da
- Şu Çılgın Türkler
- Diriliş-Çanakkale1915
- Şu Çılgın Türkler-Kıbrıs

Oyun:

- Ah Şu Gençler
- Şu Çılgın Türkler
- Töre (köy oyununa örnektir)
- Sarıpınar 1914
- Fehim Paşa Konağı
- Karagöz'ün Dönüşü
- Kardeş Payı
- Darılmaca Yok
- Ben Mimar Sinan
- Ak Masal Kara Masal
- Kaneviçe
- Duvarların Ötesi

HALDUN TANER (1915-1986)

- ✦ 1945'te başladığı yazı hayatında hikaye-deneme-tiyatro alanında eserler vermiştir.
- ✦ Edebiyat yaşamına gençlik yıllarında yazdığı skeçlerle başlamıştır.
- ✦ "Tömet" adlı ilk öyküsü Yedigün dergisinde "Haldun Yağcıoğlu" takma ismiyle yayımlanmıştır.
- ✦ Haldun Taner'in eserlerinde gözlemin, mizahın ve yerginin önemli yeri vardır.
- ✦ **Sosyal tenkitçi bir yazardır**.
- ✦ Büyük şehrin düzensiz ve çelişkilerle dolu yapısını yansıtan öyküleriyle tanınmıştır.
- ✦ New York Herald Tribune gazetesinin İstanbul'da düzenlediği öykü yarışmasında "Şişhaneye Yağmur Yağmıyordu" öyküsüyle birinci olmuştur.
- ✦ Sait Faik Hikaye Armağanı'nı da "On İkiye Bir Var" öyküsüyle almıştır.
- ✦ Öykülerindeki yapıyı çağdaş tiyatro anlayışıyla birleştirerek sahneye taşımıştır.
- ✦ Dramatik türün başarılı örneklerini verdiği ilk oyunlarından sonra epik tiyatro denemelerine geçmiş, **epik tiyatro ile orta oyunu geleneğini ustaca birleştirmiştir**.
- ✦ Zeki Alasya ve Metin Akpınar ile Devekuşu Kabare Tiyatrosunu kurmuştur. Ve **edebiyatımızda "kabare tiyatrosunun öncüsü olmuştur**.
- ✦ "**Epik tiyatrosunun da öncüsü**" olmuş, bu alanda verdiği ilk örnek olan "**Keşanlı Ali Destanı**" ile tanınmıştır.
- ✦ İlk oyunu "Günün Adamı" dir ve sahnelenmesi yasaklanmıştır.

KEŞANLI ALİ DESTANI: Yazarın en ünlü oyunudur, diğer oyunları gibi kuvvetli bir sosyal ve siyasi eleştiri içerir. Epik tiyatroyun ilk örneği olan oyunda, gecekonduların devlet otoritesinin yerini zorbalara doldurmasının ciddi bir tehlike olmasına dikkat çekilir. Bu eserde yazar, Cumhuriyet'in ilk yıllarından Demokrat Parti dönemine kadarki süreci, eleştirel bir bakışla komedi tarzında yorumlar. Olaylar, "Sinekliadağ" adında gecekondulardan oluşmuş, ezilen, yoksul insanların bulunduğu bir varoş bölgesinde geçer. "Keşanlı Ali", "Çamur İhsan" ı öldürmekten hapse düşer ve hapisten bir kahraman olarak çıkarılır...

EPİK TİYATRO

Çağdaş tiyatro anlayışlarından biri olup Bertolt Brecht'in oyunları ile 1950'li yıllarda yayılmaya başlamıştır.

Epik tiyatroya amaç seyircinin sahnede canlandırılan oyuna kendini kaptırmasını önlemek, izlediklerinin gerçek olmadığını hatırlamasını sağlamaktır. Bu nedenle oyun sırasında oyunun akışını kesen açıklamalara yer verilir, seyircinin de oyuna katılımı istenir.

Adından anlaşılacağı üzere kahramanlık konuları işleyen bir tiyatro çeşidi değildir. Seyirciye toplumsal aksaklıkları tenkit edip göstererek, izleyiciyi bu eleştirilere katmayı amaç edinen bir türdür. Bu manada toplumsal bir tiyatro türüdür.

Sahneyi bir ideolojinin propaganda aracı olarak kullanır; seyircilerin kalbine değil, kafasına seslenir.

KABARE TİYATROSU

Her türlü güncel sorunu ince bir alayla, iğneleyici, yerici, taşıyıcı bir tutumla ele alıp toplum eleştirisine yönelen tiyatro türü. Özellikle siyasal ve toplumsal konulara yoğunlaşan kabarede, ezgiler, danslar, skeçler, monologlar, diyaloglar ve hatta kısa filmlere de yer verilir. Kabare, güldürücü ve eğlendirici olmasının rağmen, temelde ciddi tiyatro türleri arasında kabul edilir.

Diğer Tiyatroları:

- 1) Dışarıdakiler
- 2) Ve Değirmen Dönerdi
- 3) Fazilet Eczanesi ("Eczanenin Akşam Müşterileri" adlı öyküsünden uyarlanmıştır.)
- 4) Lütfen Dokunmayın
- 5) Huzur Çıkmazı
- 6) Bu Şehr-i İstanbul Ki (ilk kabare tiyatrosu denemesidir)
- 7) Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım (Meşrutiyet'ten günümüze yakın tarihimizi gözler önüne serer. İki çocukluk arkadaşı Vıcdani ile Efruz'un kimi zaman acı kimi zaman gülünç yaşam hikayeleri verilir.)
- 8) Sersem Kocanın Kurnaz Karısı
- 9) Eşeğin Gölgesi
- 10) Ay Işığında Şamata ("Ay Işığında Çalış-Kur" hikayesinden uyarlanmıştır.)
- 11) Zilli Zarife
- 12) Yar Bana Bir Eğlence
- 13) Hayırdır İnşallah
- 14) Vatan Kurtaran Şaban

15) Dekorumuz Deniz Derya

16) Astronot Niyazi

Öyküleri:

- 1) Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu
- 2) On İkiye Bir Var
- 3) Tuş
- 4) Yaşasın Demokrasi (ilk öykü kitabı)
- 5) Konçinalar
- 6) Yalıda Sabah
- 7) Sancho'nun Sabah Yürüyüşü
- 8) Ay Işığında Çalış-Kur

Fıkra-Gezi-Söyleşi:

- Deveküşüne Mektuplar
- Hak Dostum Diye Başlayalım Söze
- Düşsem Yollara Yollara
- Ölürsen Ten Ölüyor Canlar Ölesi Değil
- Yaz Boz Tahtası
- Berlin Mektupları
- Koyma Akıl Oyma Akıl
- Önce İnsan Olmak

TURAN OFLAZOĞLU (1932-...)

- ✚ Oyun yazarı, şair, eleştirmen.
- ✚ Tiyatro merakı küçük yaşlarda başlamış, Amerika'da tiyatro dersleri görmüştür.
- ✚ İlk oyunu "**Keziban**" ı Amerika'da yazmış ve oyun orada sahnelenmiştir.
- ✚ Tiyatrolarında genellikle tarihi konuları işlemiş, Osmanlı tarihinden yararlanmıştır.
- ✚ Buna rağmen oyunları, tarihi incelemeye yönelik değildir; karakterlerin kişilik ve iç dünyalarını yansıtmaya önem vermiştir.
- ✚ Yazarın "**İktidar Üçlemesi**" adı altında topladığı "**IV.Murat**", "**Deli İbrahim**", "**Kösem Sultan**" saray içinde yaşanan olayların anlatıldığı oyunlardır.
- ✚ "**Deli İbrahim**" oyunuyla Türk Dil Kurumunun ödülünü almıştır.

KÖY OYUNLARI

- Keziban
- Allah'ın Dediği Olur
- Elif Ana

TARİHİ OYUNLARI

- IV. Murat
- Genç Osman
- Kösem Sultan
- Cem Sultan
- Sinan
- III. Selim

SEMBOLİK OYUNLARI

- Güzellik ile Aşk
- Gardiyan
- Sokrates Savunuyor

ŞİİR:

- Sevgi Hakanı
- Fetih

ORHAN ASENA (1922-2001)

- ✦ Mesleği doktorluk olan yazar edebiyata şiirle başlamış, sonra tiyatroya geçmiş ve bu alanda çalışmıştır.
- ✦ Daha çok **tarihi konuları ele alan eserler vermiştir, mitolojiden de yararlanır.**
- ✦ Çok üretken bir oyun yazarı olan Orhan Asena, **“Türk tiyatrosunun Shakespeare’ i”** olarak anılır.
- ✦ Son eserlerinde çocuk oyunlarına yönelmiştir.
- ✦ İlk oyunu **“TANRILAR VE İNSANLAR – GILGAMIŞ”** TDK tiyatro ödülünü almıştır ve bu yapıtı pek çok dile çevrilmiştir.
- ✦ Eserlerinde başkaldırı teması ağır basan yazarımız, Atçalı Kel Mehmet’in hayatını işlediği **“Atçalı Kel Mehmet”** adlı oyunuyla TRT’den 1970 yılında başarı ödülünü de almıştır.
- ✦ Şiirlerini **“Masal”** ve **“Kit Kanaat”** kitaplarında toplamıştır.

OYUNLARI:

- 1) **Tanrılar ve İnsanlar:** Gilgamiş’ in halkını korumak için tanrılara meydan okuması, tanrılarla eşit olmanın verdiği gurur ve ölümsüz olmak için verdiği mücadele anlatılır. Gilgamiş, Sümerlerin şehir devletlerinden olan Uruk’un efsanevi, yarı-tanrı kralıdır.
 - 2) **Kocaoğlan**
 - 3) **Tohum ve Toprak:** İdealist bir devlet adamı olan Alemdar Mustafa Paşa’yı konu edinir.
 - 4) **Fadik Kız** (Köy oyununa örnektir)
 - 5) **Simavnalı Şeyh Bedreddin:** Düşünceleri uğruna kurban olan mutasavvıf Şeyh Bedreddin’in trajedisini konu edinir.
 - 6) **Atçalı Kel Mehmet:** Aydın İhtilal’ ine önderlik eden Atçalı Kel Mehmet’in dramını konu alır.
 - 7) **Yıldız Yargılanması:** Abdülaziz’in tahtan indirilmesinin ardından, Sadrazam Mithat Paşa’nın tahtın yeni sahibi II. Abdülhamit tarafından bugünkü Yıldız Parkı’nda oluşturulan Yıldız Mahkemesi tarafından yargılanmasını anlatmaktadır. Aynı konu Güngör Dilmen’in “DEVLET VE İNSAN” oyununda da işlenir.
 - 8) **Kanunî Sultan Süleyman Dörtlemesi** (ya da Taht ve Baht Dörtlemesi)
- ***Hürrem Sultan** (Kanuni Dörtlemesinden)
- ***Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe:** Kanuni’nin oğulları arasındaki taht kavgasını konu edinir (Kanuni Dörtlemesinden)
- 9) **Ölü Kentin Nabzi**
 - 10) **Toroslardan Öteye**

GÜNGÖR DİLMEN (1930-2012)

- ✦ Tekirdağ doğumlu, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi mezunudur.
- ✦ Tiyatro eğitimini için Amerika’ya gitmiştir.

- ✦ Klasik tiyatroyu çok iyi bilen yazar, **sadece tiyatro alanında çalışmıştır.**
- ✦ İlk yazılarında “Güngör Kalyoncu” imzasını kullanmıştır.
- ✦ Sinema-Tiyatro Dergisi’nin açtığı bir perdelik oyun yarışmasında **“Midas’ın Kulakları”** adlı oyunuyla ödül alınca adını duyurmuştur.
- ✦ Türk edebiyatında **absürt (uyumsuz) tiyatro alanında başarılı eserler vermiştir.**
- ✦ Yapıtlarında **mitolojiden ve tarihten en çok yararlanan yazarlardandır.**

OYUNLARI:

- 1) **Ayak Parmakları** (Absürt tiyatro örneği)
- 2) **Canlı Maymun Lokantası** → Eser, Amerikan sömürgeciliğinin en ciddi eleştirisidir. (Absürt tiyatro örneği)
- 3) **Midas’ın Kulakları** → Bu oyunu “Midas’ın Altınları” ve “Midas’ın Kördüğümü” ile birlikte bir üçleme haline getirmiştir.
(Frigya kralı Midas’ın tutku ve çelişkilerini sergiler. Midas’ın Kulakları, Kral Midas’ın büyüklük tutkusuna kurban oluşunu; Midas’ın Altınları, altın ve paraya olan tutkusunun ortaya çıkardığı dramı; Midas’ın Kördüğümü, kördüğümü çözme tutkusu yüzünden ülkesinin yıkımına neden oluşunu anlatır)
- 4) **Akad’ın Yayı**
- 5) **Kurban** (köy oyununa örnektir)
- 6) **Devlet ve İnsan**
- 7) **Hâkimiyet-i Milliye Aşevi** → Konusunu Milli Mücadeleden alır.
- 8) **Deli Dumrul**
- 9) **İttihat ve Terakki**
- 10) **Ak Tanrılar**
- 11) **Bağdat Hatun**
- 12) **Hasan Sabbah**
- 13) **Troya İçinde Vurdular Beni**
- 14) **Anzavur**

MİDASIN KULAKLARI

Berber:

Dayanamayacağım daha.

Öldürür bre, beni öldürür.

Neremde taşıyorum onları?

Kafamda, kursağımda, barsaklarım da sancıyla

Kapkara bir sancıyla, tüylü canlı dokundum avuçlarıma bulaştı kulakları derimden içeri geçti.

Bir çift mağara olurlar düşümdede çekerler beni dolambaçlarından içeri garip yankılarla boğulup giderim, oysa bir türküye yüklenebilirim:

(Türkü söyler gibi)

Mİ-DAS-IN KU- LAAK- LAA- RI

Ahh kimse işitti mi?
Bir tek kişiye söylesen,
o da kimseye söylemese? Sonra o da kimseye söylemese.
o da kimseye söylemese, o da kimseye söylemese böylece
kimse kimseye söylemese, kimse bilmese?
Öff, öldürür bre, beni öldürür.
Midas'ın gizini tuttum böyle oldum
Ya kara bildiricilerin gizini tutsaydım?
Kader cadılarının?

Ooof, kusmalıyım Midas'ın kulaklarını
o gün bu gün sancıyla içimde
kapkara bir sancıyla
taşıyorum onları
Salyam geliyor. Bu kuyu işimi görür.

(Kuyuya eğilirken içinden bir keçi fırlayıp kaçar)
Uh, o ne?..Söz verdim ama Midas'a şerefim üzerine söz verdim.
Keçiler tabanımı yalasın ki söz verdim.
Bu kuyu işimi görür.
(Eğilip kuyunun içine seslenir. Kuyu sesleri uğultuyla yankılar)
Oooooo, Oooooo, Hoooooy
Nasıl yankıyor kuyu. Canlı. Beni işitir.
Ama söylemez, işitir beni, söyleyemez
Heeey, heeeey. Ooooo. Kocaman bir kulak bu kuyu.
Beni işitir ama söyleyemez. Ooooo. Nasıl yankıyor kuyu ?
Öyleyse işit kuyu, yankıya yankıya işit
Cehennem yedi kat derinliğine kadar işit
İşit kuyu, işit. Hoooy, Midas'ın kulakları eşek kulakları
Eşek kulakları
Midas'ın kulakları eşek kulakları
Midas'ın eşek kulakları
Eşek kulakları Midas'ın
Midas'ın kulakları eşek kulakları
Midas'ın kulakları eşek kulakları
Midas'ın kulakları. Ohh.
(Kuyu başında yığılır kalır).

ABSÜRT (UYUMSUZ / ABES) TİYATRO:

Geleneksel tiyatronun kurallarını hiçe sayan modern tiyatro çeşididir. Hiçbir şey anlatmak amacıyla değildir. İnsanın en kötü halinin portresi çizilir, kahramanların psikolojisi yansıtılır. Perde düzenine, serim-düğüm-çözüm bölümlerine, dekora önem verilmez. Tiyatro bir ses ve hareket düzeni olarak görülür. İzleyiciye hikayenin sonunu kendi hayal gücüne göre tamamlama imkanı sunulur.

Bu türün ilk örneği, Lonesco (İyenesko)' nun "Kel Şarkıcı" oyunudur.

En ünlü örneğini Samuel Becket, "Godot'yu Beklerken" oyunuyla verir.

Bizde önemli örnekleri:

- Melih Cevdet Anday => "Dikkat Köpek Var"
- Güngör Dilmen => "Canlı Maymun Lokantası"
- Sabahattin Kutret Aksal => "Bay Hiç", "Kahvede Şenlik Var" oyunlarıdır.

RECEP BİLGİNER (1922-2005)

- ✚ Tiyatro yazarı olarak bilinir ama gazeteciliği de önemlidir.
- ✚ Roman ve şiir türünde de yapıt vermiştir.
- ✚ Toplumsal aksaklıkları işlediği tiyatrolarıyla tanınır, daha çok köy konusunu işlemiş, köylülerin sorunlarına eğilmiştir.

Tiyatroları:

- 1) Yunus Emre (TDK ödüllü)
- 2) Mevlana
- 3) Parkta Bir Sonbahar Günüyü
- 4) Gazeteciden Dost
- 5) İsyancılar
- 6) Ben Devletim
- 7) Sarı Naciye
- 8) Utanç Dünyası...

Roman:

"Politikada Bir Sarı Çizmeli"

REFİK ERDURAN (1928-...)

- ✚ Gazeteci, tiyatro yazarı.
- ✚ Robert Kolej'i bitirdikten sonra Amerika'da tiyatro tarihi ve dramatik edebiyat konusunda öğrenim görmüştür.
- ✚ Tiyatro tenkitleri ve mizahî hikâyeler de kaleme almıştır.
- ✚ Köy romanları da vardır. Eserlerinde toplumun aksayan yanlarını düzeltmeye çalışmış, kadınlara da eserlerinde yer vermiştir.
- ✚ Daha çok güldürü ve vodvil türünde oyunlar yazmıştır.
- ✚ "Bir Kilo Namus" ve "Cengiz Han'ın Bisikleti" adlı oyunları ile ün yapmıştır.

OYUNLARI:

- 1) Deli
- 2) Bir Kilo Namus
- 3) Cengiz Han'ın Bisikleti →İronik bir dille Türk insanın keskin portrelerini çizer.
- 4) Karayar Köprüsü
- 5) Büyük Justinyen
- 6) Aman Avcı
- 7) Uçurtmanın Zinciri
- 8) Kartal Tekmesi
- 9) Canavar Cafer

ROMANLARI:

- Yağmur Duası
- Er Oyunu
- Kavşak
- Dünyayı Kadınlar Kurtaracak

HİKAYE:

- Sabiha

ANI:

- İblisler, Azizler, Kadınlar

SABAHATTİN KUDRET AKSAL(1920-1993)

- ✦ Şair, küçük hikaye ve tiyatro yazarıdır.
- ✦ Hikayelerini “Gazoz Ağacı” ve “Yaralı Hayvan” da toplamıştır.
- ✦ Sonraları şiir ve tiyatroya ağırlık vermiştir. Edebiyatımızda her şeyden önce bir tiyatro yazarı olarak yerini almıştır.

Oyunları:

- 1) Evin Üstündeki Bulut
- 2) Bir Odada Üç Ayna
- 3) Tersine Dönen Şemsiye
- 4) Şakacı
- 5) Kral Üşüşmesi
- 6) Önemli Adam
- 7) Sonsuzluk Kitabesi
- 8) **Bay Hiç** (absürt tiyatroyunun örneği)
- 9) **Kahvede Şenlik Var** (En ünlü oyunlarından, enlenmek niyetinde olan “Kadın” ile “Erkek” bir kahvede buluşurlar ve evlilik anlaşmalarının pazarlığını yaparlar. Pazarlık darboğaza girdiğinde ise “Garson” araya girip onlara yardım eder. Eser, geleneksel ve klasik eserlerden ve kendi kaynaklarımızdan da yararlanarak yazılmış **abes / absürt tiyatroyunun başarılı bir örneğidir. Ayrıca hem geleneksel hem de Batılı tiyatroyu birleştiren “Şair Evlenmesi”, “Köşebaşı” oyunlarından sonra eser, bu konuda başarılı 3. oyunumuz kabul edilir.**)

CUMHURİYET DÖNEMİNDE ÖĞRETİCİ METİNLER (Edebiyat Tarihi – Deneme – Eleştiri...)

1. NURULLAH ATAÇ
2. SABAHATTİN EYÜBOĞLU
3. SUUT KEMAL YETKİN
4. NİHAT SAMİ BANARLI
5. CEMİL MERİÇ
6. SALAH BİRSEL
7. MEHMET KAPLAN
8. ŞEVKET RADO
9. EFLATUN CEM GÜNEY...

NURULLAH ATAÇ (1898–1957)

- ✦ Türk edebiyatının Batılı anlamda deneme, eleştiri, günlük, söyleşi yazılarını yazmıştır.
- ✦ Cumhuriyet döneminde **deneme türünün en başarılı temsilcisidir.**
- ✦ Kendisini “günde 24 saat edebiyatçı olan” diye niteler.
- ✦ Roman ve öykü türünde eseri yoktur.
- ✦ Günlük yerine “günce” tabirini ilk kez kullanan kişi olmuştur.
- ✦ Yazarın denemeleri kadar önemli bir başka çalışma alanı da “çeviri” dir. Stendhal’ın “Kızıl ve Kara” sı başta olmak üzere dünya edebiyatının pek çok seçme eseri Türkçeye kazandırmıştır.
- ✦ Türk dilinin özleşmesi için büyük çaba harcamıştır.
- ✦ **Konuşma dilindeki devrik cümlelerin yazıda da kullanılmasını yaygınlaştırmaya çalışmıştır.**
- ✦ “Ve” bağlacını Arapça olduğu için kullanmamıştır.

Eserleri:

- Günlerin Getirdiği
- Karalama Defteri
- Sözdən Söze
- Günce
- Diyelim
- Söz Arasında
- Söyleşiler
- Prospero ile Caliban
- Ararken
- Keziban’a Mektuplar
- Okuruma Mektuplar...

SUUT KEMAL YETKİN (1903–1980)

- ✦ Cumhuriyet dönemi eleştirmen, deneme yazarı ve sanat tarihçilerindedir.
- ✦ Çok yönlü bir yazar ve bilim adamıdır.
- ✦ Denemelerinde özellikle edebiyat konularını işlemiştir.

Eserleri:

- Edebiyat Üzerine
- Günlerin Götürdüğü
- Düşün Payı
- Yokuşa Doğru
- Denemeler
- Şiir Üzerine Düşünceler...

SABAHATTİN EYÜBOĞLU (1908-1973)

- ✦ Yaşamı boyunca durmadan üretmiş, imzalı - imzasız, ortaklaşa yüzlerce yazı yayımlamış, çeviriler yapmıştır.
- ✦ Montaigne’in denemelerini Türkçeye çevirmiştir.
- ✦ Daha çok deneme ve inceleme türünde eserler vermiş; yapıtlarında Anadolu, Anadolu halkı, Atatürk tutkunluğu, demokrasi, halk sanatı, halk dili, halk eğitimi en çok üzerinde durduğu konulardır.
- ✦ Türk kültürünü “Anadolu hümanizmi” kavramıyla açıklayarak yeni bir kültür yorumu getirmiştir.
- ✦ Eski Yunan ve Anadolu uygarlıklarıyla ilgili çalışmalar yapmıştır.

Eserleri:

- **Mavi ve Kara** (denemelerini toplamış)
- Sanat Üzerine Denemeler
- Yunus Emre’ye Selam
- Pir Sultan Abdal
- Anadolu Ormanları
- Anadolu Yolları
- Siyah Kalem
- Hitit Güneşi
- Surname

CEMİL MERİÇ (1916-1987)

- Geniş bir alanı kucaklayan deneme ve incelemeleriyle Doğu ve Batı kültürünü çok iyi özümsemiş, son dönem Türk düşünce hayatının en önemli isimlerindedir.
- Yapıtlarında toprağından kopan insanın trajedisi ve kendini bulma çabasının yanı sıra Türk aydınının düştüğü amansız açmazı bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.
- Medeniyet, tarih, sosyoloji, edebiyat, edebiyat tarihi, felsefe konularını kendine özgü üslubuyla değerlendirmiştir.

Deneme- İnceleme:

- Bu Ülke
- Umrandan Uygarlığa
- Mağaradakiler
- Kırk Ambar
- Işık Doğudan Gelir
- Kültürden İrfana
- Jurnal
- Dünyanın Eşiğinde
- Bir Facianın Hikayesi

ŞEVKET RADO

- Edebiyatımızda radyo sohbetleriyle tanınmıştır.
- Ayrıca çeşitli eğitici yayınlar, sözlükler, çocuk kitapları ortaya koymuştur.

Şiir: Kördüğüm ve Ötekiler

Sohbet:

- Eşref Saati
- Ümit Dünyası
- Hayat Böyledir
- Aile Sohbetleri

Gezi:

Amerika Masalı

50. yılında Sovyet Rusya

MEHMET KAPLAN (1915-1986)

- Yeni Türk Edebiyatı profesörüdür.
- Türk edebiyatı üzerine yaptığı dikkate değer **araştırma ve incelemelerinin yanı sıra deneme ve eleştirileri ile tanınır.**
- Deneme türünü bir düşünme alıştırması olarak görür.
- Edebiyat tarihi incelemelerine **"metin analizi"** yöntemini getirmiş, **"Şiir Tahlilleri"** adlı çalışması bu alanda yol açıcı bir örnek olmuştur.

Eserleri:

- Kültür ve Dil
- Nesillerin Ruhı
- Büyük Türkiye Rüyası
- Sevgi ve İlim
- Edebiyatımızın İçinden
- Şiir Tahlilleri
- Hikaye Tahlilleri
- Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar

SALAH BİRSEL (1919-1999)

- Şair, denemeci ve inceleme yazarıdır.
- Lirik şiiri değil, zeka şiirini savunmuştur; her şiirinde yeni bir tarzı denemiştir.
- Deneme türünde de Türk edebiyatının önde gelen isimlerindedir.

Şiir:

- Hacivat'ın Karısı
- Kikirikname
- Dünya İşleri
- Ases
- Haydar Haydar

Deneme-Anı:

- Şiirin İnkeleri
- Kendimle Konuşmalar
- Kaybolmuş Cennet Bahçesi
- Şiir ve Cinayet
- Hafiyeler Önde Gider
- Yalnızlığın Fırınlanmış Kokusu...
- Boğaziçi Şingir Mıngır
- Kahveler Kitabı
- Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu
- Sergüzeşt-i Nano Bey ve Elmas Boğaziçi

Günlük:

- Hacivat Günlüğü
- Yaşlılık Günlüğü
- Aynalar Günlüğü
- Kuşları Örtünmek
- Bay Sessizlik
- Nezeli Karga

Roman: Dört Köşeli Üçgen

EFLATUN CEM GÜNEY (1896-1979) (Masal Baba)

- Masal ve âşık edebiyatı derlemecisi olan Eflatun Cem Güney, **"Açıl Sofram Açıl"** ve **"Dede Korkut Masalları"** adlı çalışmalarıyla 1956'da "Andersen Payesi Şeref Diploması", 1960'ta da "Dünya Çocuk Edebiyat Sertifikası" ile ödüllendirilmiştir.
- İstanbul Radyosu'nda yaptığı "Bir Varmış Bir Yokmuş" programıyla büyük ilgi toplayan Eflatun Cem Güney'in masal, halk hikâyesi, halk fıkrası, âşık edebiyatı, folklor ve halk eğitimi alanlarındaki yapıtları çekici bir İstanbul Türkcisiyle işlenmiş örneklerdir.

RUŞEN EŞREF ÜNAYDIN(1892-1959)

- Mülakat ve röportaj türlerindeki yapıtlarıyla tanınır.
- Atatürk'ü ilk defa bir röportajla Türk okuyucusuna tanıtmıştır.

Mülakat:

- Diyorlar ki (edebiyatımızda ilk röportaj örneği)
- Anafartalar Kumandanı Mustafa Kemal'le Mülakat
- Çanakkale'de Savaşanlar Dediler ki

Deneme: Geçmiş Günler, Boğaziçi Yakından, İstiklal Yolunda, Ayrılıklar, İki Saltanat Arasında

Anı: Atatürk'ün Hastalığı, Atatürk'ü Özleyiş

Mensur Şiir: Damla Damla

NIHAT SAMİ BANARLI (1907-1974)

✚ Edebiyat tarihi alanında yaptığı çalışmalarıyla tanınır.

Deneme-Araştırma:

- Resimli Türk Edebiyatı Tarihi
- Yahya Kemal Yaşarken
- Yahya Kemal'in Hatıraları
- Türkçenin Sırları
- Şiir ve Edebiyat Sohbetleri
- Fatih'in Zafer Sırları
- Renkli Rüyalarda Otelinde...

İSMAİL HABİP SEVÜK (1892-1954)

✚ Edebiyat tarihçisidir.

✚ "Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi" eseri ile tanınmıştır, bu yapıt Tanzimat'la 1950 arası edebiyatımızı incelemektedir.

✚ Lise edebiyat kitapları da yazmıştır.

✚ Gezi türünde de eserleri vardır.

Gezi- İnceleme- Monografi:

- O Zamanlar (Kurtuluş Savaşı anıları)
- Carablus Köprüsü
- Yurttan Yazılar
- Tuna'dan Batı'ya

ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR (1897-1976)

Biyografi eserlerinde kahramanlarının ayrıntılı biyografileriyle birlikte Meşrutiyet'ten günümüze kadar Türk toplumunun geçirdiği değişimleri ve yaşanan olayları anlatır.

Tek Adam adlı eserinde Atatürk; **İkinci Adam** adlı eserinde İsmet İnönü'yü yazdı.

Kadro dergisinin kurucularındandır. Çeşitli dönemlerde farklı ideolojileri savunmuştur.

Toprak Uyanırsa adlı romanında bir Anadolu köyünü bir aydının öncülüğüyle kalkınması anlatılır.

Makalelerinde "**İhtilallerin Mantiği**" adlı eserinde Türkiye'deki devrim ve ihtilal hareketlerini inceler.

Eserleri

Roman: Toprak Uyanırsa

Kahramanlar Doğmalıydı

Biyografi:

Tek Adam

İkinci Adam

Enver Paşa

Menderes'in Dramı

Otobiyografi:

Suyu Arayan Adam

TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATINDAN ÖNEMLİ İSİMLER

ŞEHRİYAR (1906-1998)

Şiirlerinde Azerbaycan'ın folklorundan faydalanmıştır.

"**Heyder Baba'ya Selam**" şiiriyle tanınır.

BAHTİYAR VAHAPZADE (1925-2009)

Azeri edebiyatının en ünlü şairlerindedir.

Şiir: Menim Dostlarım, Çınar, Aylı Geceler, Tavşana Kaç Taziya Tut

OSMAN TÜRKAY (1927-2001)

Türk halk kültürü ve Akdeniz Kültüründen esinlenir. Kıbrıslıdır.

Şiir: Yedi Telli, Uyurgezer, Evrenin Düşünde Gezgin, Kıyamet Günü Gözlemleri

ÖZKER YAŞIN (1932-...)

Kıbrıs edebiyatında hikaye, tiyatro ve şiirler yazmıştır.

Şiir: Ol Alem, Bayraktar Destanı, Limandan Bir Gemi, Kıbrıs Mektubu, Mehmetçik Kıbrıs'ta

Roman: Kıbrıs'ta Vuruşanlar, Mücahitler, Girne'den Yol Bağladık

CENGİZ AYTMATOV (1928-2008)

✚ Dünyada en çok okunan hikaye ve roman yazarlarından biridir.

✚ Manas destanı yapıtlarının ilham kaynaklarındandır.

✚ Kırgız diyarını romanlarıyla dünyaya tanıtmıştır.

Roman-Öykü:

- Cemile
- Beyaz Gemi
- Selvi Boylum Al Yazmalım
- Kopar Zincirlerini Gülsarı
- Toprak Ana
- Gün Uzar Yüzyıl Olur
- Kızıl Elma
- Dişi Kurdun Rüyaları
- Cengiz Hana Küsen Bulut

CENGİZ DAĞCI (1920-2011)

Kırım edebiyatının önemli yazarlarındandır.

Hayatından beslenen romanlar yazmıştır.

Kırım Türklerinin kaderini romanlarına yansıtmış, doğduğu yerleri tüm ayrıntılarıyla romanlarına sokmuştur. Yapıtlarını Türkçe yazmıştır.

Roman:

- Korkunç Yıllar
- Onlar da İnsandı
- Topraklar Bizimdi
- Yurdunu Kaybeden Adam
- Dönüş
- Ölüm ve Korku Günleri
- Genç Temuçin
- Badem Dalına Asılı Bebekler
- Üşüyen Sokak...

ATA TERZİBAŞI (1924- ?)

Edebiyat araştırmaları yapmıştır. "**Kerkük Hoyratları ve Manileri**" adlı eseriyle tanınır.

RECEP KÜPÇÜ (1934-1976)

Bulgaristan Türklerindedir. Türkiye özlemine işlemiştir.

Şiir: Ötesi Var, Ötesi Düş Değil